

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

LA
STRADA
Moldova

SIGURANȚA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Ghid pentru cadrele didactice
din învățământul gimnazial

Chișinău, 2021

SIGURANȚA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Ghid pentru cadrele didactice din învățământul gimnazial

Chișinău, 2021

Materialul constituie un suport didactic pentru cadrele didactice care desfășoară activități curriculare cu elevii la subiectul siguranței copiilor în mediul online. Conținutul Ghidului pentru cadrele didactice din învățământul gimnazial „**Siguranța copiilor în mediul online**” poate fi util în desfășurarea activităților în cadrul disciplinelor școlare, precum sunt *educația tehnologică (modulul Educația digitală)*, *dezvoltarea personală*, *educația pentru societate*, *informatica sau educația pentru media*. De asemenea, cadrele didactice pot utiliza prezentul Ghid în planificarea și desfășurarea cu elevii a activităților extra-curriculare/ extrașcolare despre siguranța în mediul online.

Echipa de lucru:

Angela PRISĂCARU, consultant principal Direcția Învățământ General, Ministerul Educației și Cercetării, profesor de Informatică, grad didactic superior.

Cristina DELIU, master în științe ale educației, coordonatoare activități educaționale, Centrul Internațional „La Strada”.

Recenzenți:

Angela GLOBA, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol.

Coordonatori:

Elena BOTEZATU, directoare executivă, Centrul Internațional „La Strada”.

Pentru informații suplimentare despre prezenta publicație, ne puteți contacta:

AO Centrul Internațional „La Strada”

MD-2012, CP 259, Chișinău.

Republica Moldova

Tel: (+373) 22 23 49 06

Fax: (+373) 22 23 49 07

E-mail: office@lastrada.md, www.lastrada.md

Cuprins

CAPITOLUL I. SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE ÎN CONTEXTUL PROCESULUI EDUCAȚIONAL	7
I.1. Conceptul de siguranță în mediul online	7
I.2. Educația pentru siguranța online în clasele gimnaziale	8
I.3. Competențele de navigare în siguranță la treapta de gimnaziu	10
I.4. Structura lecțiilor/activităților despre siguranța online	14
I.5. Desfășurarea activităților recomandate în cadrul disciplinelor școlare obligatorii și a celor opționale care conțin subiecte cu tematica siguranței online	15
I.6. Folosirea fișelor de lucru în activitățile cu elevii	22
I.7. Sugestii privind evaluarea elevilor în cadrul lecțiilor/activităților cu tematica siguranței online	22
<i>Tabelul 4. Glosar de termeni/noțiuni din spațiul virtual</i>	24
CAPITOLUL II. CONȚINUTURI RECOMANDATE ÎN LUCRUL CU ELEVII CLASELOR GIMNAZIALE	30
II.1. Lecția „Imaginea mea online”. Clasele a V-VII-a	30
<i>II.1.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele V, VI, VII.</i>	35
<i>II.1.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Imaginea mea online”</i>	38
II.2. Lecția „Reputația online”. Clasele a VIII-IX-a	41
<i>II.2.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea lecțiilor/activităților în clasele a VIII-IX-a</i>	44
<i>II.2.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Reputația online”</i>	46
II.3. Lecția „Respect și responsabilitate în mediul online (Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online)”. Clasele a V-VII-a	49
<i>II.3.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a V-VII-a</i>	53
<i>II.3.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Respect și responsabilitate în mediul online (Cyberbullying-ul sau hărțuirea online)”</i>	54
II.4. Lecția „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”. Clasele a VIII – IX-a	58
<i>II.4.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII-IX-a</i>	61
<i>II.4.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online”</i>	63

II.5. Lecția „Comunicarea cu prietenii online”. Clasele a VI – VIII-a	68
<i>II.5.1 Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VI – VIII-a</i>	72
<i>II.5.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Comunicarea cu prietenii online”</i>	74
II.6. Lecția „Despre încredere și pericole reale. Sexting”. Clasele a VIII – IX-a	76
<i>II.6.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a</i>	81
<i>II.6.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Despre încredere și pericole reale”</i>	82
II.7. Lecția „Relații și comunicare în mediul online”. Clasele a VIII – IX-a	85
<i>II.7.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a</i>	88
<i>II.7.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Relații și comunicare în mediul online”</i>	89
II.8. Lecția „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală”. Clasele a VIII – IX-a	91
<i>II.8.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a</i>	94
<i>II.8.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală”</i>	96
Resurse	98

Drag PROFESOR,

Internetul și tehnologiile informaționale și de comunicație au creat noi provocări pentru elevi și cadre didactice, ceea ce a schimbat în ultimii ani paradigma educației în sarcina de dezvoltare a unor noi competențe. Tehnologiile utilizate în acest sens au devenit mobile și accesibile oriunde și oricând. Cifrele din întreaga lume demonstrează că inclusiv copiii, de la vârste tot mai mici, sunt în măsură să folosească diferite dispozitive de accesare a Internetului și chiar o fac cu sau fără supravegherea părinților. Odată cu apariția unor noi riscuri și pericole în mediul virtual, sarcinile și finalitățile educației au fost extinse și pe dimensiunea online, astfel încât să asigure dezvoltarea unui sistem de competențe ce permite participarea activă a copilului în activități virtuale, într-un mod pozitiv și sigur.

Subiecte ce vizează educația digitală, utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicație în siguranță ori siguranța online sunt incluse în Curriculum la mai multe discipline școlare, atât obligatorii, cât și opționale. De asemenea ele sunt recomandate pentru a fi abordate în activități extra-curriculare/extrașcolare. Întrucât sarcina de proiectare didactică într-un domeniu nou și destul de sensibil este una complicată, am elaborat acest Ghid, care e adresat tuturor cadrelor didactice ce activează la treapta gimnazială și desfășoară activități cu elevii despre siguranța online. Scopul Ghidului este de a oferi suport și ghidare, prin propunerea unor repere metodologice și sugestii de aplicare în practică a unităților tematice, recomandate pentru elevii din ciclul gimnazial de studii.

Acest instrument de lucru a fost conceput astfel încât să corespundă cerințelor Curriculumului și are următoarele obiective:

- crearea unei viziuni comune în rândul tuturor cadrelor didactice asupra siguranței online și aspectelor care trebuie abordate în lucrul cu elevii;
- promovarea abordării centrate pe dezvoltarea abilităților de gândire critică a elevilor în mediul online;
- oferirea de sprijin în desfășurarea activităților curriculare și extra-curriculare despre siguranța online, prin prezentarea de conținut divers și interactiv, adaptat vârstei și nevoilor elevilor.

Dezvoltarea comportamentelor sigure în mediul online este realizată în baza principiului integrat, la toate disciplinele școlare, în contextul formării la elevi a competențelor cheie. Prin urmare prezentul Ghid va oferi exemple de activități de învățare și sugestii metodologice care depășesc aria curriculară și pot fi aplicate și în activitățile extra-curriculare/extrașcolare.

Unitățile tematice propuse sunt orientate spre dezvoltarea unui șir de competențe necesare pentru prevenirea diferitelor tipuri de riscuri online pentru bunăstarea copilului. La formularea acestora s-a ținut cont de prevederile cadrului legal național, care stabilește că finalitatea principală a educației este formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori, ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică (Codul Educației al Republicii Moldova, art. 11, alin. (1). S-a ținut cont de asemenea și de vasta experiență a statelor europene din rețeaua INSAFE, care în ultimii 20 de ani desfășoară activități de prevenire a riscurilor online prin abordarea sistemică a subiectului în procesul educațional.

Ghidul „Siguranța copiilor în mediul online” mai include un șir de scenarii didactice, care au fost aplicate în ultimii ani de cadre didactice în activitățile cu elevii și s-au dovedit a fi interesante, potrivite și de mare utilitate pentru categoria de vârstă recomandată. Ne dorim ca toate acestea să vă faciliteze activitatea didactică, pentru a vă fi mai ușor în planificarea didactică pe care o realizați. Totodată, venim cu unele sugestii și recomandări de adaptare a conținutului la nevoile și interesele copiilor, reieșind din specificul de vârstă a acestora, experiența lor de utilizator online, nivelul de informare a copiilor despre eventuale pericole și riscuri online.

CAPITOLUL I.

SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE

ÎN CONTEXTUL PROCESULUI EDUCAȚIONAL

I.1. Conceptul de siguranță în mediul online

Conceptul de siguranță în mediul online nu este unul relativ nou. Încă în anii '90, când încep să se contureze unele tendințe noi în comportamentele persoanelor care manifestă atitudini abuzive față de copii, acesta a ajuns să se bucure de o atenție tot mai mare. Astfel, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale din Europa au abordat problema identificării unor soluții prin care copiii pot fi protejați de astfel de tentative, dar și de impactul negativ al conținuturilor din mediul online atât de accesibile pentru copii. În felul acesta educația devine unul dintre cei mai importanți piloni în prevenirea diferitelor forme de abuz online și pregătirea copiilor pentru interacțiunea cu lumea virtuală. În mai multe state europene siguranța online capătă tot mai mult o perspectivă educațională. Comisia Europeană propune un Cadru de referință pentru Competența digitală a cetățenilor care stabilește 5 domenii de bază ce reflectă și siguranța online.

Le nivel de definire și înțelegere a conceptului *siguranță online* există deseori confuzii, dat fiind faptul că termenul *siguranță online* este semantic foarte apropiat de alți termeni, cum ar fi *securitate online*, *securitate cibernetică*, dar totuși fiecare referindu-se la aspecte diferite ale lumii virtuale.

În literatura de specialitate, dar și în practicile educaționale internaționale, ***securitatea online*** și ***siguranța online sunt două concepte diferite***, deși au unele elemente comune. Detalii despre distincția între aceste două noțiuni sunt indicate în tabelul de mai jos.¹

Tabelul 1. „Securitatea online” versus ”Siguranța online”

Termeni/noțiuni	Securitatea online	Siguranța online
Definiția	Un set de măsuri întreprinse pentru a asigura protecția datelor, informațiilor și dispozitivelor unei persoane.	Un set de măsuri întreprinse pentru a proteja o persoană de conținut dăunător online și activități riscante.
Scopul	Protecția datelor, informațiilor, dispozitivelor unei persoane.	Protecția integrității fizice, emoționale, sexuale a unei persoane în mediul online.
Riscuri specifice	Spargerea de rețele de baze de date și informații secrete ² , malware ³ , atac cibernetic care intenționează să redirecționeze traficul către un alt site fals ⁴ , înșelăciune electronică ⁵ , spam ⁶ .	Hărțuirea online sau amenințare (ori „cyberbullying”), expunerea la conținut ilegal și/sau dăunător nepotrivit vârstei, trimiterea sau primirea de secvențe video, imagini sau mesaje cu caracter

¹ Siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță (soros.md).

² În engleză – Hacking (conform <https://dexonline.ro/definitie/hacking>).

³ Malware – software rău intenționat (conform https://ro.wikipedia.org/wiki/Software_r%C4%83u_inten%C8%9Bionat).

⁴ În engleză – Pharming (conform <https://educalingo.com/ro/dic-en/pharming>).

⁵ Înșelăciune electronică (în engleză – phishing) – o formă de activitate infracțională care constă în obținerea unor date confidențiale, cum ar fi date de acces pentru aplicații de tip bancar, aplicații de comerț electronic sau informații referitoare la carduri de credit, folosind tehnici de manipulare a datelor identității unei persoane sau a unei instituții (conform https://ro.wikipedia.org/wiki/%C3%8E%C8%99e%C4%83ciune_electronic%C4%83).

⁶ Spam – procesul de expediere a mesajelor electronice nesolicitate, de cele mai multe ori cu caracter comercial de publicitate pentru produse și servicii dubioase în industria e-marketingului și de proprietarii de situri pornografice (conform <https://ro.wikipedia.org/wiki/Spam>).

		sexual (ori „sexting”), șantajul sexual, ademenirea copilului în scopuri sexuale (ori „grooming”), alte riscuri de contact, conduită, conținut.
Soluții	Instalarea programelor anti-virus, crearea unor parole sigure pentru conturile online, programe software etc.	Educarea abilităților sociale, emoționale, de comunicare în mediul online.
Aspecte abordate în educație	<p>Conștientizarea amenințărilor și atacurilor cibernetice.</p> <p>Implementarea practicilor de securitate cibernetică.</p> <p>Eticheta în lumea virtuală.</p> <p>Cum să devii cetățean digital responsabil etc.</p>	<p>Cum să construiești relații pozitive în mediul online.</p> <p>Cum să îți dai seama dacă utilizezi în exces tehnologiile digitale.</p> <p>Cum să ai grijă de reputația online.</p> <p>Conștientizarea riscurilor (de siguranță online) în mediul online.</p> <p>Dezvoltarea abilităților de comunicare online.</p> <p>Dezvoltarea empatiei și abilităților emoționale etc.</p>

Sursa: Studiul „Cyber safety and security education”.⁷

Astfel, Securitatea online vizează măsurile de ordin tehnic ce vor fi întreprinse de către un utilizator cu scopul securizării dispozitivului folosit de programe malițioase sau securizării tehnice a platformelor și instrumentelor web utilizate (parole, restricții, filtre aplicate etc.). Securitatea cibernetică este deseori utilizată în contextul securității online și vizează măsurile de ordin tehnic, întreprinse cu scopul prevenirii afectării sistemelor informatice, precum și a datelor ce sunt transmise prin intermediul acestora. Iar Siguranța online a copilului decurge din scopul acesteia – protecția în mediul online – și vizează protejarea împotriva riscurilor pentru integritatea fizică, emoțională și sexuală a copilului în mediul online.

Dacă în cazul primelor două concepte definite ne referim la cunoștințe de ordin tehnic, ce vor preveni riscurile unor atacuri cibernetice sau tentative ale persoanelor rău intenționate de a sustrage informații despre un utilizator sau o instituție, în cazul siguranței online ne referim la abilitățile copiilor de a analiza critic interacțiunea cu conținuturile și utilizatorii online, a manifesta respect și responsabilitate față de alți utilizatori, a evalua posibilele riscuri atât pentru starea de bine proprie, cât și pentru starea de bine a altor utilizatori semeni.

I.2. Educația pentru siguranța online în clasele gimnaziale

Cel mai recent studiu⁸ despre siguranța copiilor pe Internet (2021) arată că 43% dintre copiii cu vârsta de 12-14 ani și 57% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 15 -17 ani au discutat cel puțin o dată pe Internet cu o persoană pe care nu au întâlnit-o niciodată în viața reală. Alte 23% și respectiv 31% s-au văzut față în față cu persoane pe care le-au cunoscut doar pe Internet. Iar 18% dintre copii au spus că s-au confruntat pe Internet cu situații care i-au deranjat sau supărat. Copiii se confruntă în mediul online

⁷ Santhosh T, Dr. K. Thiyagu. Cyber safety and security education, 2019.

⁸ Datele prezentate reflectă rezultatele studiului „Cercetare despre experiențele online ale copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun”. Centrul Internațional „La Strada”, 2021.

cu diferite provocări și situații neplăcute. De la vârstă mică ei au nevoie de pregătire cum să facă față acestor provocări și situații într-un mod sigur și constructiv.

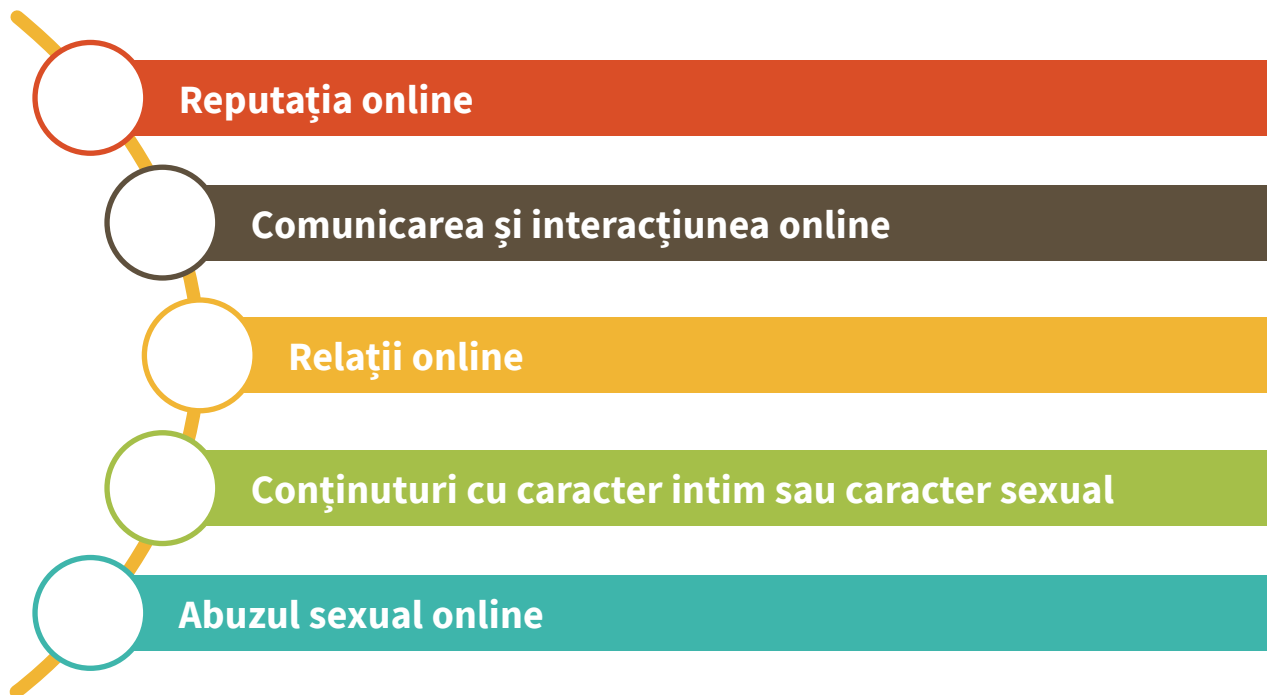
Odată cu începerea ciclului gimnazial de studii, interesele și activitățile copiilor în mediul online se diversifică. Ei devin mai activi online, consumă mai multe conținuturi. Schimbarea comportamentelor este vizibilă atât în viața reală, cât și în cea virtuală. Identitățile virtuale pe care și le creează sunt tot mai reprezentative, își largesc cerul de comunicare în mediul online, produc mai frecvent conținuturi video sau foto pe care le postează și distribuie.

În preadolescență și adolescență copiilor le place să se afirme, să-și creeze o proprie imagine de sine, să facă parte dintr-o comunitate sau anumit cerc, să testeze anumite limite în relațiile pe care le stabilesc. Fiind nativi digitali, toate acestea au loc paralel în ambele medii: real și virtual.

În ciclul primar învățătorul/învățătoarea, prin lecțiile și activitățile organizate, formează copilului deprinderi de accesare în siguranță a Internetului, interacțiune cu conținuturile online, comunicare cu alți utilizatori. La treapta gimnazială cadrele didactice vor organiza activități ce au ca scop formarea comportamentelor online responsabile față de sine și față de alții, precum și dezvoltarea abilităților de identificare a semnelor unor situații de risc, identificând pași siguri și soluții de evitare a riscurilor.

În clasele finale de gimnaziu, a VIII-IX-a, temele despre siguranța online urmează a fi abordate prin prisma relațiilor de prietenie, simpatie, dragoste, care se pot manifesta atât cu persoane cunoscute în viața reală, cât și cu cele necunoscute în spațiul virtual. Astfel, lecțiile despre comunicare, relații în mediul online, sexting, vin să prevină comportamente de risc, ce ar putea favoriza hărțuire sau amenințare, abuzuri sexuale online.

La treapta gimnazială, elementele cheie ale învățării despre siguranța online, vor fi:

I.3. Competențele de navigare în siguranță la treapta de gimnaziu

În sistemele educaționale ale altor state, dezvoltarea la copii a abilităților de navigare în siguranță în mediul online este parte a competenței digitale. În Republica Moldova competența digitală este una din cele 9 competențe-cheie, stabilite prin Codul Educației al Republicii Moldova, art.11, alineatul (2).

Analiza complexă a ceea ce înseamnă să ai cunoștințe, abilități, atitudini și valori în raport cu lumea virtuală ne permite să afirmăm că și competențele elevilor de a naviga în siguranță în mediul online trebuie să fie racordate cu sistemul de competențe transversale din învățământul general și cu atributele generice⁹ ale viitorilor cetățeni.

- **Persoane cu încredere în propriile forțe.** Elevii învață să comunice constructiv și prietenos în mediul online cu alți utilizatori, pot distinge între corect și greșit, iau decizii, solicitând opinii și sfaturi, manifestă respect și grijă pentru sine și cei din jur.

- **Persoane deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți.** Elevii învață despre utilizarea în siguranță a tehnologiilor informaționale și comunicaționale în ritmul dezvoltării/schimbării acestora, învață să-și gestioneze imaginea online și să folosească resursele Internetului în scopuri de valorificare a potențialului necesar pentru cooperare și comunicare. Ei manifestă curiozitate pentru a afla lucruri noi, își exprimă opinia cu privire la modalitățile de învățare la care sunt expuși, descriu situații de învățare informală cu care se întâlnesc în viața cotidiană.

- **Persoanele active, pro-active, productive, creative și inovatoare.** Elevii învață să analizeze critic conținutul online cu care interacționează, să colaboreze eficient cu alți utilizatori online, fiind implicați în activități de învățare și divertisment. Ei cunosc și aplică reguli ale unui mod de viață sănătos, cunosc și aplică regulile de comunicare corectă și eficientă în diverse contexte, participă cu interes la activități comune cu semenii lor, identifică probleme legate de viața cotidiană și învățare, solicită și oferă ajutor la rezolvarea acestora.

- **Persoanele angajate civic și responsabile.** Elevii dezvoltă caracteristicile unui cetățean digital responsabil, cunosc drepturile fundamentale ale copilului și responsabilitățile asociate fiecărui drept, observă probleme cotidiene cu care se confruntă familiile lor, vecinii, colegii de clasă, manifestă interes pentru problemele persoanelor aflate în dificultate, manifestă interes și respect pentru valorile și opiniile altor persoane.

Reieșind din practicile și interesele elevilor de la treaptă de gimnaziu în mediul online și a tematicilor propuse spre discuție în prezentul Ghid, identificăm mai multe competențe specifice pentru această etapă de vârstă ce vin să reflecte atât competențele transversale, cât și competențele specifice pentru învățământul gimnazial, după cum sunt prezentate în Tabelul 2.

Tabelul 1. „Securitatea online” versus ”Siguranța online”

Conținuturi	Unități de competențe
Vârsta: 11 – 13 ani	
IDENTITATEA ONLINE	Argumentarea necesității și rolului identității online pentru un copil. Analiza ghidată a diverselor platforme online (sociale, de divertisment, educaționale) pentru identificarea elementelor de identitate online, create în urma folosirii acestora.

⁹ A se vedea: https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf

	<p>Explicarea importanței reglementărilor politicilor de confidențialitate pentru platformele online.</p> <p>Explicarea modalităților de modificare a identității online a utilizatorului poate de alte persoane și identificarea consecințelor unor astfel de acțiuni.</p>
<p>IMAGINEA ȘI REPUTAȚIA ONLINE</p>	<p>Argumentarea legăturii și distingerea diferenței dintre imagine și reputație online.</p> <p>Identificarea rolului unei imagini online pozitive pentru starea de bine a utilizatorului.</p> <p>Identificarea și evaluarea riscurilor unor potențiale abuzuri online în contextul compromiterii reputației online.</p> <p>Evaluarea critică a conținuturilor online ce creează imaginea online și influențează reputația.</p> <p>Adoptarea unui comportament indulgent și prietenos între semeni, cu scopul susținerii unui coleg/colege care a avut de suferit în urma compromiterii reputației.</p> <p>Identificarea soluțiilor bazate pe cooperare și suportul persoanelor de încredere în situațiile când a fost compromisă reputația online.</p>
<p>CONȚINUTURILE ONLINE</p>	<p>Explicarea termenului <i>conținut cu caracter sexual</i>.</p> <p>Identificarea legăturii dintre un abuz sexual online și conținutul sexual expedit unui copil.</p> <p>Explicarea posibilităților tehnice de raportare a conținutului dăunător și/sau ilegal către administratorii de platforme și servicii specializate.</p> <p>Descrierea situațiilor în care conținuturile digitale auto-produse pot deveni conținut ilegal în mediul online.</p>
<p>COMUNICAREA ȘI INTERACȚIUNEA ÎN MEDIUL ONLINE</p>	<p>Enumerarea avantajelor socializării în mediul online.</p> <p>Argumentarea rolului prietenilor din comunitățile virtuale.</p> <p>Identificarea semnelor unei prietenii sigure în mediul online.</p> <p>Evaluarea posibilelor riscuri ale comunicării cu persoane necunoscute din mediul online.</p> <p>Descrierea stării emoționale a unui copil implicat în comunicarea cu tentă sexuală cu o persoană necunoscută din mediul online.</p> <p>Identificarea acțiunilor constructive pentru a pune capăt comunicărilor online ce provoacă stări emoționale negative.</p>
<p>HĂRȚUIREA ÎN MEDIUL ONLINE</p>	<p>Explicarea termenului <i>hărțuire</i>, ca formă de abuz în mediul online.</p> <p>Identificarea formelor de hărțuire în mediul online și modul de manifestare a acestora.</p> <p>Explicarea modului în care unele foto și imagini video pot determina hărțuirea unei persoane.</p> <p>Enumerarea reacțiilor constructive în cazul hărțuirii online.</p>

	<p>Identificarea acțiunilor de ajutor ale unui copil care trece prin hărțuire în mediul online.</p> <p>Descrierea serviciilor tehnice de suport și serviciilor specializate pentru copii ce pot opri hărțuirea unui utilizator în mediul online.</p>
RELAȚIILE ÎN MEDIUL ONLINE	<p>Descrierea rolului diverselor metode de comunicare în mediul online (emoji, gifs, imagini foto și secvențe video, acronime, mesaje vocale etc.).</p> <p>Explicarea tipurilor de relații ce pot fi stabilite în mediul online.</p> <p>Descrierea modului în care emoțiile și sentimentele specifice relaționării în mediul online definesc tipul de comunicare cu alte persoane pe Internet.</p> <p>Analiza critică a consecințelor distribuirii imaginilor foto și secvențelor video altor persoane – cunoscute, mai puțin cunoscute sau necunoscute din mediul online.</p> <p>Descrierea posibilităților de raportare a unei probleme de relaționare, pentru sine sau/și prietenii săi.</p>
ABUZUL SEXUAL ONLINE	<p>Identificarea abuzului sexual online printre alte forme de abuz în mediul online (hărțuire, furt de identitate, discursuri de ură etc.).</p> <p>Explicarea importanței alegerilor corecte în cazul comunicărilor cu persoane care cer conținuturi cu caracter sexual în mediul online.</p> <p>Estimarea gravității situației în care ți se cere și ți se solicită să distribuie conținuturi cu caracter sexual reprezentând un copil.</p> <p>Enumerarea instrumentelor și serviciilor de suport pentru raportarea abuzului sexual în mediul online.</p>
Vârsta: 14 – 16 ani	
IDENTITATEA ONLINE	<p>Explicarea modului de creare a identității online prin informații personale despre sine sau/și oferite de alți utilizatori.</p> <p>Determinarea, în context, a scopului identităților online false.</p> <p>Explicarea modului în care informația personală poate fi utilizată pentru crearea identităților online false și denigrarea imaginii altor persoane.</p> <p>Aplicarea strategiilor sigure de creare a unor identități online.</p>
IMAGINEA ȘI REPUTAȚIA ONLINE	<p>Identificarea impactului reputației online asupra stării de bine a utilizatorului.</p> <p>Determinarea riscurilor pentru reputația online în dependență de comportamente.</p> <p>Determinarea legăturii dintre compromiterea reputației online și un potențial abuz sexual în mediul online.</p> <p>Argumentarea importanței comportamentelor non-discriminative și suportului oferit semenilor, reputația cărora a avut de suferit.</p>

	<p>Identificarea soluțiilor relevante și constructive pentru situațiile în care reputația online a fost compromisă.</p> <p>Descrierea acțiunilor de raportare corectă a situației de abuz în mediul online.</p>
CONȚINUTURILE ONLINE	<p>Explicarea caracterului nepotrivit pentru copii și adolescenți al conținuturilor cu caracter sexual în mediul online.</p> <p>Identificarea abuzului sexual online în conținuturile expediate copiilor.</p> <p>Identificarea legăturii dintre conținuturile digitale auto-produse și abuzul sexual online.</p>
COMUNICAREA ȘI INTERACȚIUNEA ÎN MEDIUL ONLINE	<p>Explicarea tendințelor actuale ale interacțiunii utilizatorilor în cadrul diferitelor comunități online.</p> <p>Determinarea rolului comunităților online în promovarea atitudinilor pozitive și valorilor umane.</p> <p>Analiza și evaluarea unei comunicări online din perspectiva siguranței sau/și a stării semenilor în această comunicare.</p> <p>Identificarea riscurilor asociate unui abuz sexual într-o comunicare cu o persoană necunoscută în mediul online.</p> <p>Promovarea în rândul semenilor a importanței comunicărilor sigure în mediul online.</p> <p>Explicarea importanței raportării unei situații în care un copil este abordat de o persoană care face aluzii cu tentă sexuală.</p>
HĂRȚUIREA ÎN MEDIUL ONLINE	<p>Explicarea reacțiilor adecvate și constructive în ambele situații (de hărțuire online și situații ocazionale, în care utilizatorii manifestă comportamente răutăcioase).</p> <p>Identificarea consecințelor pe termen scurt și pe termen lung pentru o persoană supusă hărțuirii în mediul online.</p> <p>Descrierea situațiilor în care utilizatorul are rol de victimă, abuzator și martor.</p> <p>Evaluarea gradului de gravitate a unei hărțuiri în mediul online și descrierea strategiilor de intervenție.</p> <p>Promovarea comportamentelor online bazate pe respect, toleranță și empatie.</p>
RELAȚIILE ÎN MEDIUL ONLINE	<p>Descrierea modalităților de adaptare a comportamentelor de relaționare din viața reală la mediul online.</p> <p>Estimarea nivelului de intimitate a unei relații cu o persoană în mediul online și descrierea aspectelor sănătoase și nesănătoase într-o astfel de relație.</p> <p>Descrierea acțiunilor adoptate de un utilizator în cazul în care i se cere să întreprindă o acțiune cu caracter sexual în mediul online (producere, transmitere de conținuturi foto și video cu caracter sexual).</p>

	<p>Adoptarea și promovarea comportamentelor bazate pe respect și empatie față de colegii care trec prin situații complicate de relaționare în mediul online.</p> <p>Evaluarea consecințelor sexting-ului și partajării conținuturilor cu caracter intim și/sau sexual prin intermediul aplicațiilor și platformelor sociale.</p> <p>Identificarea limitelor și pericolelor unui abuz sexual online în comunicările de tip flirt sau/și în cele cu caracter sexual cu persoane cunoscute, mai puțin cunoscute sau necunoscute în mediul online.</p> <p>Argumentarea rolului serviciilor de raportare și suport când o relație online prezintă semnele unui abuz sexual.</p>
ABUZUL SEXUAL ONLINE	<p>Explicarea relației dintre tehnologiile de comunicare și săvârșirea unui abuz sexual asupra unui copil în mediul online.</p> <p>Descrierea aspectelor ilegale ale unor acțiuni online, săvârșite în raport cu un copil.</p> <p>Promovarea unui comportament bazat pe empatie și suport pentru semenii care au trăit un abuz sexual online, respectare a intimității, confidențialitate și colegialitate.</p> <p>Descrierea scenariilor de intervenție cu implicarea comunității școlare și specialiștilor pentru problemele legate de abuzuri sexuale față de un copil, săvârșite în mediul online.</p> <p>Identificarea rolului fiecărui actor responsabil pentru prevenirea și soluționarea cazurilor de abuz sexual online asupra copiilor.</p> <p>Explicarea importanței raportării de conținuturi ce reprezintă un abuz sexual al copilului în mediul online.</p>

1.4. Structura lecțiilor/activităților despre siguranța online

Ghidul „Siguranța copiilor în mediul online” este adresat în special cadrelor didactice, formatori ai dezvoltării armonioase a copiilor, ai stării lor de bine și ai unei calități superioare a vieții. Ghidul constituie, de asemenea, un instrument util în realizarea activităților de siguranță online.

Ghidul pentru ciclul gimnazial conține 8 scenarii didactice cu o durată de 45 minute, destinate pentru activitatea cu elevii claselor gimnaziale. Fiecare scenariu propus conține un ansamblu de situații de învățare, probe ce-l vizează și pe cel ce studiază, și pe cel ce predă, oferind posibilitatea unui feedback, a unor posibilități de integrare în viața cotidiană, urmărind perfecționarea competențelor specifice domeniului siguranței online. Ghidul este conceput astfel încât să nu îngrădească, prin concepție sau mod de predare, libertatea cadrului didactic de a alege și de a organiza activitățile de învățare, în vederea atingerii obiectivelor propuse.

Fiind planificată pentru 45 de minute lecția/activitatea despre siguranța online urmează structura clasică a unei lecții, proiectată după modelul ERRE (Evocare – Realizarea sensului – Reflecția – Extensia).

Evocarea are drept obiectiv captarea atenției elevilor, provocarea interesului pentru abordarea subiectului. După necesitate, cadrul didactic va reactualiza cunoștințele acumulate în cadrul unor alte lecții/clase la care s-a discutat despre Internet și comportamente sigure în mediul online. La această

etapă se stabilesc de obicei obiectivele învățării care permit formarea cunoștințelor, abilităților și aptitudinilor celor care învață. Este necesară implicarea activă a elevilor în debutul lecției/activității, datorită cărui fapt ei devin conștienți de propria lor gândire și siguranță.

Realizarea sensului este etapa în care cel care învață vine în contact cu noile informații sau idei, în care se discută și se analizează diferite situații cu referire la subiectul abordat. Prin activitățile propuse de această etapă a lecției, elevii iau cunoștință de termenii noi, identifică acțiuni ce pot fi nesigure în mediul online și consecințele acestora. Această fază de învățare, prin diverse activități care sunt relevante pentru obiectivele stabilite, permite o influență asupra elevilor în scopul adoptării unor comportamente sigure.

Etapă *Reflecției* oferă posibilitatea consolidării/exersării cunoștințelor noi, provoacă elevii la diferite situații problemă, pentru care aceștia vor identifica și propune soluții. Se recomandă de a discuta anume la această etapă despre persoanele de încredere care pot interveni și ajuta un copil într-o situație neplăcută în mediul online. Această etapă asigură învățarea durabilă caracterizată de schimbarea propriu zisă, care permite formarea unui nou set de comportamente sau a unor convingeri noi.

Etapă *Extinderii* reflectă sistemul de cunoștințe, abilități și aptitudini care permit formarea unor competențe și este nevoie de a le aplica în diferite situații de integrare. Sarcina acestei etape este de a implica elevii în condiții de integrare autentice, adică de a rezolva situații reale din viață.

Sarcinile propuse ca teme pentru acasă au scopul să încurajeze elevul să pună în aplicare recomandările și achizițiile din cadrul lecției.

Chiar dacă activitățile pentru fiecare etapă de lecție urmează o ordine logică ce au rolul să sporească gradul de complexitate a subiectului discutat, fiecare cadru didactic poate decide cum va structura activitățile, astfel ca acestea să corespundă timpului disponibil, fiind în concordanță cu disciplina la care desfășoară lecția sau activitatea la una din temele siguranței online.

1.5. Desfășurarea activităților recomandate în cadrul disciplinelor școlare obligatorii și a celor opționale care conțin subiecte cu tematica siguranței online

În tabelele ce urmează sunt indicate conținuturi curriculare specifice mai multor discipline școlare care au tangențe cu subiectele siguranței online, propuse spre discuție cu elevii de la treapta gimnazială. Abordarea inter- și trans-disciplinară a subiectelor oferă atât reluarea discuțiilor, evaluarea impactului activității abordate anterior, exersarea/aplicarea cunoștințelor anterioare, individualizarea procesului de formare a comportamentelor sigure/sănătoase, cât și analiza noilor experiențe trăite/auzite ale elevilor. Cadrele didactice vor valorifica toate oportunitățile oferite prin curriculum.

Tabelul 3. Conținuturi curriculare specifice unor discipline școlare din ciclul gimnazial

Clasa V-a.	
Disciplina Educație pentru societate	
<p>Unitatea de conținut „Bullying”</p> <p>Manifestări ale bulling-ului (intimidare, hărțuire, tachinare, umilire etc.)</p> <p>Strategii de prevenire</p> <p>Instituții și persoane de încredere</p>	<p>În cadrul acestei unități se va aborda inclusiv subiectul <i>Cyberbullying</i>.</p> <p>Se recomandă abordarea temei de cyberbullying în discuțiile și activitățile cu elevii în raport cu oricare dintre unitățile de conținut ale modulului.</p>

Empatia socială Drepturi și responsabilități	
Disciplina Dezvoltare personală	
<p>Dimensiunea 1. Unitatea de învățare „Identitatea personală și relaționarea armonioasă”</p> <p>Dimensiunea 5. Unitatea de învățare „Securitatea personală”</p>	<p>În cadrul acestor unități de învățare se recomandă a aborda subiectele inclusiv din perspectiva utilizării spațiului online.</p> <p>Subiecte recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Imaginea mea online.</i> ● <i>Comunicarea cu prietenii online.</i> <p>Se recomandă a discuta cu elevii despre imaginea online pe care fiecare utilizator o creează prin anumite acțiuni.</p> <p>Se recomandă discuțiile cu copiii despre comunicările online cu persoane necunoscute și semnele unei posibile situații de risc în aceste comunicări.</p>
Disciplina Educație pentru sănătate	
<p>Unitatea de învățare „Viața fără violență”</p> <p>Unitatea de conținut 3. „Bullying-ul – fenomen școlar”</p> <p>Unitatea de conținut 4. „Comportamentul în situații de violență: identificare, solicitare de ajutor, prevenire”</p>	<p>Subiecte recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online.</i> <p>Subiectul cyberbullying poate fi abordat suplimentar ca formă a bullying-ului în mediul online.</p>

Clasa VI-a.

Disciplina Educație tehnologică

<p>Modulul „Educația digitală”</p> <p>Tema 3. „Comunicarea în spațiul digital”</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ce înseamnă să comunicăm digital? ✓ Cu cine comunicăm? ✓ Instrumentele de comunicare ✓ Pericole cunoscute și necunoscute ✓ Contul de e-mail (vârsta) ✓ Despre riscuri și pericole 	<p>Subiecte recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Cyberbullying.</i> ● <i>Comunicarea cu prietenii online.</i> <p>Unitățile de conținut de la tema 3 creează spațiu pentru abordarea subiectelor ce țin de comunicare și interacțiune în mediul online. Se recomandă a aborda subiectul comunicării prin prisma a 2 aspecte importante:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Comunicarea constructivă, prietenoasă și respectuoasă cu scopul prevenirii situațiilor de cyberbullying.</i> 2. <i>Comunicarea cu persoane necunoscute și riscul întâlnirilor offline.</i>
---	--

Disciplina Dezvoltare personală

Dimensiunea 1. **Unitatea de învățare „Identitatea personală și relaționarea armonioasă”**

Unitatea de conținut: „Relațiile interpersonale și comportament prosocial”

Modalități de prevenire a etichetării și hărțuirii

Dimensiunea 5. **Unitatea de învățare „Securitatea personală”**

Unitatea de conținut „Eticheta online – siguranța în mediul virtual”

Etichetă, mod de prezentare online: posibilități și limite; prevenirea situațiilor de risc

Subiecte recomandate:

- *Cyberbullying.*
- *Imaginea mea online.*

Se recomandă discuțiile despre acțiunile în mediul online care creează imaginea utilizatorului și cele care pot afecta imaginea altor utilizatori online.

Notă. Se recomandă abordarea subiectului imaginii online la tema indicată de unitate, înainte de abordarea temei comunicărilor online cu persoane necunoscute.

Disciplina Educație pentru societate

Unitatea de conținut „Comportamentul social”

Reguli de comportament social

Comportament social și antisocial: manifestare și impact

Comunitate virtuală

Informații veridice și informații false

Riscurile comunității online

Subiecte recomandate:

- *Comunicarea cu prietenii online.*

Disciplina Educație pentru sănătate

Unitatea de învățare „Viața fără violență”

Unitatea de conținut 3. „Bullying-ul – fenomen școlar”

Unitatea de conținut 4. „Comportamentul în situații de violență: identificare, solicitare de ajutor, prevenire”

Subiecte recomandate:

- *Cyberbulling sau hărțuirea în mediul online.*

Subiectul cyberbulling va fi abordat suplimentar ca formă a bullying-ului în mediul online.

Disciplina Dezvoltare personală**Dimensiunea 1. Unitatea de învățare „Identitatea personală și relaționarea armonioasă”****Unitatea de conținut „Arta comunicării reale și virtuale”**

Deschidere spre comunicare, beneficii

Dimensiunea 5. Unitatea de învățare „Securitatea personală”**Unitatea de conținut „Drepturile utilizatorilor pentru experiență online sigură”**

Posibilități și limite ale utilizatorului online; siguranța utilizării surselor online; prevenirea situațiilor de risc; luarea deciziilor privind acțiunile de protecție.

Subiecte recomandate:

- *Imaginea online.*
- *Reputația online.*

Unitățile de conținut propuse de unitate reflectă teme sau aspecte mai generale despre siguranța online. În acest sens, se recomandă a fi selectată o temă mai specifică ce ar reflecta comportamente sigure pentru a preveni compromiterea imaginii și a reputației online.

Se recomandă ca și cadrul didactic să decidă individual care dintre cele 2 teme recomandate corespunde nevoilor de moment ale elevilor din clasă.

Disciplina Informatica**Unitatea 5 A. „Componentele comunicării virtuale. Mijloace de comunicare virtuală”**

Echipamente
Aplicații
Canale transfer date

Modele de comunicare

Mesaje text
Mesaje sonore
Mesaje video
Comunicarea sincronă
Comunicarea asincronă

Aplicații și platforme de comunicare

Poștă electronică
Mesagerie
Rețele sociale
Platforme de blogging

Subiect recomandat:

- *Comunicarea cu prietenii online.*

Se recomandă desfășurarea exercițiilor sau activităților de reamintire elevilor despre regulile comunicării în siguranță cu persoane necunoscute, utilizând diferite instrumente web.

Disciplina Educație pentru media**2 module în curriculum pentru clasele a VII-a și a VIII-a**

Subiecte recomandate:

III. „Consumatorul avizat și noile media”

Pericolul manipulării
Dependența în spațiul online
Fenomenul „troll” și „trolling”
Jocurile virtuale în viața adolescentului:
limite și oportunități
Siguranța online și sănătatea digitală
Tehnici de securizare în mediul online

*Forme de agresiune online –
cyberbullyingul. Groomingul și pericolul
abuzurilor sexuale în spațiul online.*

IV. „Creatorul de media în era digital”

Sunt un cetățean digital!
Noile medii și site-urile pentru
adolescenți
Poșta personală și poșta clasei
Cultura comunicării în spațiul online
Neticheta

Instrumentele Web 2.0

*Platformele de socializare: Facebook
și Instagram. Verificarea profilului de
utilizator.*

- *Comunicarea cu prietenii online.*
- *Cyberbullying.*

Subiecte recomandate:

- *Imaginea online.*
- *Comunicarea cu prietenii online.*

Se recomandă abordarea în discuție a rolului platformelor de socializare în crearea unei imagini online. Se recomandă revenirea la discuția cu elevii despre posibile riscuri ale comunicărilor cu persoane necunoscute și identificarea semnelor ce vorbesc despre comunicarea cu o persoană rău intenționată.

Disciplina Educație pentru sănătate

Unitatea de învățare „Viața fără violență și discriminare”

Unitatea de conținut 1.
„Noțiunea de violență. Violența sexuală: manifestări și impact. Modalități de prevenire a violenței”

Unitatea de conținut 2.
„Bullying-ul – fenomen școlar, Tipurile”

Subiect recomandat:

- *Cyberbulling sau hărțuirea în mediul online.*

Subiectul cyberbulling poate fi abordat ca formă a bullying-ului în mediul online.

Clasa VIII-a.

Disciplina Dezvoltare personală

Dimensiunea 5. Unitatea de învățare „Securitatea personală”

Unitatea de conținut „Oportunități și capcane online”

Subiecte recomandate:

- *Cyberbullying.*
- *De la încredere la pericole reale. Sexting.*
- *Relații și comunicare în mediul online. Sextortion.*

Avantajele și riscurile utilizării surselor de informare și comunicare online Posibile capcane Mod de reacționare	Se recomandă selectarea unui subiect mai specific pentru a aborda tema comunicărilor online, a posibilelor capcane și modurilor de reacționare.
---	---

Disciplina *Educație pentru media*

2 module în curriculum pentru clasele a VII-a și a VIII-a

III. Consumatorul avizat și noile media

Pericolul manipulării
Dependența în spațiul online
Fenomenul „troll” și „trolling”
Jocurile virtuale în viața adolescentului: limite și oportunități
Siguranța online și sănătatea digitală
Tehnici de securizare în mediul online

Forme de agresiune online – cyberbullyingul. Groomingul și pericolul abuzurilor sexuale în spațiul online

IV. Creatorul de media în era digitală

Sunt un cetățean digital!
Noile medii și site-urile pentru adolescenți
Poșta personală și poșta clasei
Cultura comunicării în spațiul online
Neticheta
Instrumentele Web 2.0

Platformele de socializare: Facebook și Instagram. Verificarea profilului de utilizator

Subiecte recomandate:

- *Comunicarea cu prietenii online.*
- *Cyberbullying.*
- *Sextortion.*

La unitățile de conținut recomandate pot fi selectate și desfășurate activități despre siguranța online propuse de scenariile indicate.

Disciplina *Educație pentru sănătate*

Unitatea de învățare „Viața fără violență și discriminare”

Unitatea de conținut 1.

Noțiunea de violență
Violența sexuală: manifestări și impact
Modalități de prevenire a violenței

Unitatea de conținut 2. „Bullying-ul – fenomen școlar. Tipurile”

Subiecte recomandate:

- *Cyberbulling sau hărțuirea în mediul online.*

Subiectul cyberbulling va fi abordat ca formă a bullying-ului în mediul online.

Disciplina Dezvoltare personală

Dimensiunea 5. Unitatea de învățare „Securitatea personală”

Unitatea de conținut „Securitatea datelor personale”

Cadrul legal
 Posibilități și limite ale securizării datelor cu caracter personal
 Riscuri ale accesului la datele cu caracter personal
 Mod de reacționare a încălcării dreptului la securitatea datelor cu caracter personal

Unitatea de conținut „Bullying”

Agresiune în mediul online
 Modalități de protecție
 Reacție și comportament în caz de bullying

Subiecte recomandate:

- *Cyberbullying.*
- *Relații și comunicare în mediul online.*
- *Sextortion (Șantajul sexual). De la o relație la o acțiune ilegală.*

Disciplina Educație pentru societate

Unitatea de conținut „Cultura mediatică”

Informarea din diverse surse
 Inteligența mediatică
 Știri veridice/știri false
 Propagandă și manipulare
 Cultura mediatică în contextul provocărilor sociale

Subiecte recomandate:

- *Relații și comunicare în mediul online.*
- *Reputația online.*

Disciplina Educație pentru sănătate

Unitatea de învățare „Viața fără violență și discriminare”

Unitatea de conținut 1. Noțiunea de violență

Violența sexuală: manifestări și impact
 Modalități de prevenire a violenței

Unitatea de conținut 2. Bullying-ul – fenomen școlar. Tipurile

Subiecte recomandate:

- *Cyberbulling sau hărțuirea în mediul online.*
- *Despre încredere și pericole reale. Sexting.*

Subiectul cyberbulling poate fi abordat ca formă a bullying-ului în mediul online.

1.6. Folosirea fișelor de lucru în activitățile cu elevii

Fiecare scenariu didactic propus pentru temele recomandate conține fișe de lucru pentru elevi, facilitând activitatea desfășurată. De asemenea, anexele scenariilor didactice conțin fișe cu notițe explicative ce oferă cadrului didactic suportul informațional necesar pentru lecție.

Fișele de lucru constituie elemente ale scenariilor didactice, realizând plenar exigențele modelului comunicativ-funcțional de studiere a celor opt subiecte recomandate pentru aplicare la treapta gimnazială, facilitând activitatea propusă în scenariul didactic. Prin aspectul lor structural și iconic, fișele urmăresc realizarea posibilităților optime de percepere eficientă a mesajului comunicat atât prin intermediul mijloacelor verbale, cât și al celor redată prin imagini, scheme, cuvinte-cheie, simboluri etc. Prin conținutul și mesajul lor fișele urmăresc crearea condițiilor favorabile elevilor pentru a-și forma și dezvolta anumite atitudini, posibilitatea de a-și transfera cunoștințele acumulate dintr-un domeniu de studiu în altul. În acest scop, utilizarea plenară și corectă a fișelor în demersul didactic va determina realizarea unor tipuri variate de activități, precum:

- prelucrarea variată a informațiilor adecvate obiectivelor vizate;
- predarea conținuturilor utilizând moduri variate de antrenare a gândirii elevilor;
- solicitarea unor corelații intra- și interdisciplinare, care să determine realizarea transferului de cunoștințe;
- antrenarea elevului în situația de a decide asupra unor sarcini de lucru adecvate, asupra situației-problemă expuse;
- anticiparea dificultăților în realizarea unor sarcini prin implicarea în activități de grup.

Fișele pot fi folosite ca și suport vizual pentru elevi, dar ca și spațiu de lucru, în locul unui caiet de lucru. Suportul vizual poate fi proiectat pe un ecran mare, vizibil pentru toată clasa, sau pe ecranele dispozitivelor utilizate pentru desfășurarea lecțiilor la distanță, precum și tipărit pe hârtie pentru notițele elevilor în activitatea individuală, în pereche sau în grup.

La discreția cadrelor didactice conținutul și imaginile din fișe pot fi înlocuite sau adaptate clasei, particularităților de vârstă, dar în conformitate cu obiectivele propuse și activitățile descrise în scenariile didactice. Unele fișe de lucru pentru elevi pot fi oferite ca sarcini de lucru pentru acasă, în special atunci când acestea nu au fost folosite în timpul lecției sau au fost înlocuite cu altele.

1.7. Sugestii privind evaluarea elevilor în cadrul lecțiilor/activităților cu tematica siguranței online

Lecțiile/activitățile despre siguranța online în clasele gimnaziale au scopul să dezvolte la elevi abilități de gândire critică atunci când aceștia utilizează dispozitivele pentru a accesa și crea conținuturi, crea identități virtuale proprii, crea și distribui conținuturi despre/cu sine sau cu alte persoane, accesa și interacționa cu conținuturi în mediul online, comunica cu alți utilizatori, stabili relații de prietenie în mediul online etc.

Evaluarea în procesul de educare a comportamentelor sigure în mediul online are rolul să asigure cadrului didactic o înțelegere mai clară a realizării obiectivelor propuse și nevoilor elevilor de a învăța cum să interacționeze în siguranță cu mediul virtual. Instrumentarul evaluării în cadrul lecțiilor/activităților cu tematica siguranței online este flexibil, fiind utilizate modalități specifice, personalizate complementar, în funcție de obiectivele urmărite, de scopul evaluării și de caracteristicile situației evaluative: de la metodele tradiționale la cele complementare.

Secvențele de evaluare din cadrul lecțiilor vor conține activități de autoevaluare, autoapreciere și/sau evaluare reciprocă. Evaluarea se va realiza în conformitate cu documentele reglementare în vigoare. Se recomandă utilizarea formelor de evaluare alternative – proiectul, portofoliul – care ajută la formarea și dezvoltarea spiritului de echipă, la formarea abilităților de lucru în echipă.

Înainte de studierea șirului de subiecte despre siguranța online se recomandă organizarea unei evaluări inițiale, perioada oportună fiind începutul anului școlar.

Exemplu

La lecție se poate crea/elabora în comun cu elevii o prezentare cu imagini și cuvinte ce descriu cele mai interesante activități în mediul online din timpul vacanței. În timpul elaborării prezentării profesorul va adresa întrebări relevante. Se poate pregăti o boxă pentru idei, opinii/părerii, întrebări anonime.

Notă. Cadrul didactic va pregăti din timp pe masa de lucru a dispozitivului mai multe imagini reprezentative. De asemenea, poate descărca imagini în timpul lecției, folosind platforme cu imagini gratuite și filtrate de conținuturi nepotrivite.

Pentru organizarea unei evaluări inițiale corecte și eficiente în clasele a V-IX-a:

- ✓ se vor selecta strategii interactive sub formă de studii de caz sau discuție;
- ✓ profesorul va încuraja elevii să-și împărtășească părerile, fără a folosi calificativele „corect” sau „greșit”;

Pentru discuția cu elevii din cadrul evaluării inițiale, se pot fixa patru întrebări de bază/patru direcții care îi vor ghida pe profesor spre înțelegerea experiențelor trăite de către elevi.

1. Ce nou și interesant a descoperit elevul în perioada vacanței?
2. Ce sfaturi despre siguranța online a aplicat în practică elevul în perioada vacanței?
3. Care sunt problemele cele mai frecvente cu care s-a confruntat elevul în mediul online?
4. Cum a făcut față elevul anumitor situații mai puțin plăcute în mediul online?

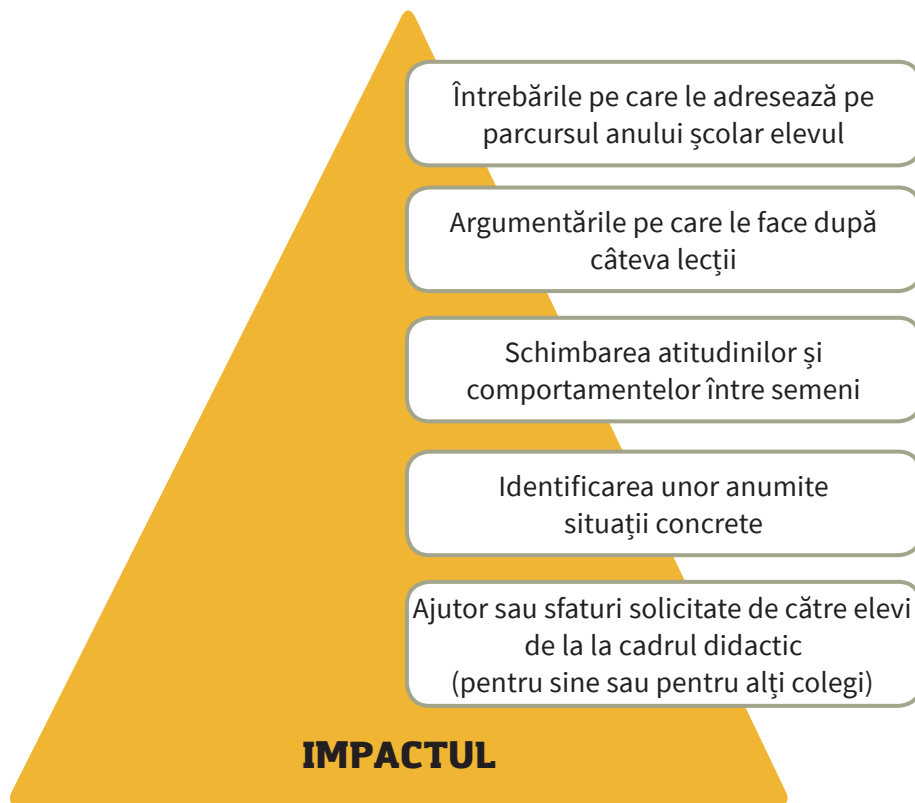
Notă. Exercițiul de evaluare inițială va ține cont de vârsta elevilor. Se recomandă realizarea unei evaluări mai complexe prin activitate sau observație a elevilor clasei a V-a, ei fiind în etapa de trecere de la treapta primară la cea gimnazială.

Răspunsurile primite de la elevi vor oferi cadrului didactic ocazia să evalueze impactul lecțiilor referitoare la siguranța online desfășurate în clasele anterioare. Scenariile recomandate pentru temele reflectate în acest Ghid propun la final de lecție un exercițiu sau o activitate de evaluare sau autoevaluare. Prin exercițiul sau activitatea de evaluare cadrul didactic va observa abilitățile formate în timpul lecției.

Prin exercițiul sau activitatea de autoevaluare elevul va reflecta asupra unor anumite situații discutate în timpul lecției desfășurate. Impactul activităților despre siguranța online se va măsura în timp prin observațiile făcute de cadrul didactic.

Pentru o mai bună evaluare a progresului de formare a abilităților de utilizare a Internetului în siguranță, cadrul didactic va propune elevilor la finele lecției activități ce solicită căutare de soluții la subiectul discutat. O astfel de metodă a evaluării este recomandată în cazul desfășurării lecțiilor ce vizează siguranța online a copilului, desfășurate timp de o lecție, 45 de minute. În cazul realizării parțiale a scenariului didactic, prin abordarea inter- sau trans-disciplinară a activităților despre siguranța online în cadrul altor discipline și care presupune utilizarea selectivă a metodelor/tehnicilor/activităților din scenariul didactic, se recomandă folosirea metodei observației pe parcursul activităților desfășurate sau a discuțiilor ghidate pe subiecte ce vizează siguranța online.

Tabelul 4. Glosar de termeni/noțiuni din spațiul virtual

A accesa	A apela date sau informații; a intra într-o rețea, într-un program.
A descărca	A primi date de la un sistem depărtat pe sistemul local. Uneori această descărcare de date se mai numește „descărcare digitală”. ¹⁰
A încărca	Transmiterea de date de la un sistem local (stația de lucru) către un sistem depărtat, cum ar fi un site web sau un server. ¹¹
Abuz sexual online	Termen generic care se referă atât la abuzul sexual al copilului facilitat de utilizarea TIC, cât și abuzul sexual al copilului comis în alt mod, iar imagini și secvențe video au fost distribuite ulterior în mediul virtual. ¹²

¹⁰ A consulta și: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C3%8Enc%C4%83rcare_%C8%99i_desc%C4%83rcare

¹¹ A consulta și: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C3%8Enc%C4%83rcare_%C8%99i_desc%C4%83rcare

¹² Abuzul și exploatarea sexuală a copiilor cu utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare. Compendiu de norme juridice și bune practice. Chișinău, 2021, pag. 6.

Apel video	Un apel efectuat prin intermediul unui telefon mobil cu o cameră foto și un ecran, permițând participanților să se vadă reciproc în timp ce vorbesc.
Aplicație	Un program de calculator destinat în mod specific să funcționeze pe dispozitive mobile, cum ar fi telefoanele, tabletele, ceasurile inteligente și, în unele cazuri, îmbrăcăminte și accesorii. ¹³
Blog/blogging	Cuvântul „blog” este prescurtarea termenului „weblog” și se referă la un jurnal online creat și publicat de grupuri și persoane fizice. ¹⁴
Chat	Dialog sau schimb de replici scrise și transmise instantaneu, între două sau mai multe persoane, prin intermediul unui canal electronic de transmitere a informației, de obicei în Internet.
Check-in	Procesul prin care oamenii își anunță sosirea într-un anumit loc, la un birou, hotel, aeroport, spital, port sau eveniment. Pe rețele sociale utilizatorul poate eticheta locul aflării sale, selectând opțiunea <i>check-in/vizită</i> .
Comportament de risc	Acțiunile utilizatorului care pot crește gradul de expunere a acestuia la situații în mediul online care îl pot afecta și expune la situații de abuz online.
Comportament sigur	Acțiunile utilizatorului care au la bază evaluarea unor posibile riscuri de interacțiune cu resursele web și/sau alți utilizatori.
Conexiune	Legătura dintre dispozitivul digital și rețeaua globală de Internet.
Cont	Identitate virtuală pe o rețea socială.
Cont fals	Identitate virtuală pe o rețea socială ce ascunde identitatea reală a administratorului său.
Conturi clone	Identitate virtuală (cont) pe o rețea socială creată cu datele și informațiile copiate de pe contul real al unei alte persoane.
Conținut online (engl. content)	Informații scrise (text), informație vizuală (foto, video), informație sonoră (audio) în mediul online.
Cyberbullying	Formă de abuz în mediul online care se manifestă prin acțiuni intenționate, repetate, direcționate către o anumită persoană sau mai multe persoane cu scopul de a lua în derâdere, a umili, înjosi, a provoca suferință. Denumit și „hărțuire în mediul online”, cyberbullyingul se deosebește de bullyingul clasic în mediul școlar prin faptul că: <ul style="list-style-type: none"> ✓ este realizat prin intermediul tehnologiilor și facilitat de platforme și aplicații sociale la care are acces un public; ✓ se manifestă prin forme foarte diverse: de la expedierea de mesaje, postare de fotografii editate, comentarii denigratoare, până la crearea conturilor false sau conturilor clone ale persoanei care este hărțuită.

¹³ Manual de educație (alfabetizare) în domeniul Internetului (pag. 38); disponibil pe: <https://rm.coe.int/internet-handbook-ro/16809f0b11>

¹⁴ Manual de educație (alfabetizare) în domeniul Internetului (pag. 31); disponibil pe: <https://rm.coe.int/internet-handbook-ro/16809f0b11>

Date cu caracter personal	Orice informații care se referă la o persoană fizică identificată sau identificabilă. Informațiile diferite care, adunate, pot duce la identificarea unei anumite persoane constituie și ele date cu caracter personal. ¹⁵
Facebook	Platformă online și serviciu de rețea socială, fondată în 2004, inițial pentru a facilita comunicarea între studenții Universității din Harvard. În prezent, una dintre cele mai folosite rețele sociale din lume. Centru de ajutor: https://www.facebook.com/help/157793540954833
Follower (din engl. – urmăritor)	Persoană care urmărește activitatea unui utilizator pe platforme și rețele sociale.
Grooming	Termen ce se referă la tehnicile manipulatorii în mediul online prin care abuzatorii fac cunoștință și ademenesc copilul/victima cu scopul săvârșirii unui abuz sexual asupra acestuia. Glossary of terms: https://internetsafety101.org/glossaryofterms#a
Hashtag	Un cuvânt sau o frază, precedate de semnul #. Este o modalitate de a înștiința prin etichetarea tipului de conținut.
Imagine online	Informația despre un utilizator cu referire la diferite sfere ale vieții sale ce poate fi găsită în mediul online. Imaginea online despre sine o creează însăși utilizatorul (prezența pe rețele sociale, înregistrare și acțiuni pe diferite platforme etc.). Imaginea online a utilizatorului este creată și prin acțiunile altor utilizatori (etichetări, referințe, participări la diferite evenimente online etc.).
Instagram	Serviciu online/aplicație americană folosită pentru partajare de conținuturi foto și video, precum și schimb de mesaje. În 2012 a fost achiziționată de Facebook. Centru de ajutor: https://help.instagram.com/581066165581870/?help
Internet/mediul online/mediul virtual	Rețea mondială de calculatoare conectate împreună prin servere care funcționează ca noduri de conexiune. ¹⁶
Întâlnire offline	Întâlnire în realitate, față în față. În contextul lecțiilor despre siguranța online, o întâlnire offline are loc după o comunicare online a copilului cu o persoană pe care nu o cunoaște în viața reală.
Joc online	Jocuri virtuale practicate pe un dispozitiv digital conectat la o rețea Internet.
Mesaj	Mesaj (conținut text, foto, video) care este transmis de o persoană prin intermediul dispozitivelor digitale unei alte persoane/unui grup de persoane.
Messenger	Aplicație care de regulă se atribuie unei platforme online (rețea socială) prin intermediul căreia utilizatorii fac schimb de mesaje și conținuturi în timp real, având diferite posibilități tehnice.
Motor de căutare	Un program care caută, accesând Internetul, într-un anumit set de documente/baze de date/site-uri, acele documente/pagini ce conțin cuvântul/cuvintele

¹⁵ A consulta și: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_ro

¹⁶ A consulta și: <https://rm.coe.int/internet-handbook-ro/16809f0b11>

	cheie de căutare. Termenul este folosit și pentru a descrie sisteme complexe ce permit căutarea de documente pe Internet, precum Google sau Altavista.
Nickname (nume scurt)	Nume inventat, pseudonim, diminutiv ales de utilizator pentru a-și ascunde identitatea adevărată.
OK (odnoklassniki)	Rețea socială creată în 2006 și răspândită în cea mai mare parte în special pe teritoriul Rusiei sau a fostelor republici sovietice. Centru de ajutor: https://ok.ru/help
Opțiuni „Blocare”	Dreptul și posibilitatea de a supune unei blocaje, a stopa, a închide, a împiedica primirea/trimiterea informațiilor de la anumite persoane/site-uri; interzicerea (temporar) a unor acțiuni în mediul online.
Opțiuni „Ștergere”	Dreptul și acțiunea realizată cu scopul de a elimina, de a face să nu mai existe sau a înceta să mai existe, a lichida, a face să dispară un conținut online postat sau un utilizator din lista de contacte pe o rețea socială.
Pagină web	Resursă aflată în spațiul web, cu hiperlinkuri (hiperlegături) pentru navigare simplă (cu un singur clic de mouse) de la o pagină sau secțiune de pagină la alta.
Platformă de comunicare	Ansamblu de acțiuni și procese mediate de computere, prin care interlocutorii își transmit informații prin mesaje ce pot căpăta diverse forme și care este organizată în diverse medii.
Platformă de joc	Platformă online ce permite utilizatorilor să practice jocuri virtuale, cu implicarea concurenților/ rivalilor ireali.
Portal	Site-uri web cu o structură și o complexitate mai mare, care poate oferi o gamă largă de servicii, cu o mare varietate de conținut și link-uri către alte site-uri. Pe lângă activitatea sa un portal web poate pune la dispoziție forumuri, magazine electronice, motoare de căutare, radio online și alte opțiuni.
Postare	A plasa un conținut (text, imagine foto sau video) într-un anumit spațiu (virtual), cu scopul de a informa, de a urmări, a mediatiza.
Poză nud	Imagine foto ce reprezintă o persoană parțial sau complet dezbrăcată.
Prieten online necunoscut	Persoană reală sau ireală necunoscută, cu care se întrețin comunicări pe o rețea socială creată cu un profil fără identitate recunoscută.
Profil public	Identitate virtuală creată pe o rețea socială, la conținuturile căreia (poze, postări, informații publicate) are acces orice persoană care vizitează sau urmărește profilul.
Profil privat	Identitate virtuală (grup) pe o rețea socială, la conținuturile căreia va avea acces doar publicul selectat (prieteni, colegi, rude etc.).
Relație online	Comunicare și relaționare în mediul online cu prietenii sau persoane noi, în grupuri online de interese, platforme de joc, forumuri etc.
Reputație online	Părerea și atitudinile despre un utilizator în baza informației sale publice în mediul online – fotografiile, care vorbesc despre mediul din care provine și

	instituțiile pe care le frecventează, felul lui de a se exprima în comentarii și aprecieri, distribuiri care le face.
Rețea socială	Platformă online ce permite utilizatorilor să creeze legături virtuale între ei în baza diferitelor interese pe care le împărtășesc și identități virtuale create.
Securizarea informației	Măsurile tehnice cum ar fi instalarea de parole sau programe speciale ce au scopul să prevină furtul de date sau un atac cibernetic.
Selfie	Fotografie autoportret, realizată digital, cel mai des pentru a fi postată pe rețele de socializare.
Setări de confidențialitate	Setările de confidențialitate sunt comenzile care permit utilizatorilor să limiteze accesul la informațiile lor și la volumul de informații care pot fi văzute de alții. ¹⁷
Sexting	Producerea imaginilor cu caracter sexual de către copil, schimbul de mesaje și imagini, crearea, expedierea, distribuirea imaginilor cu caracter sexual sugestiv sau explicit prin intermediul telefonului mobil sau a Internetului persoanelor cunoscute sau necunoscute. ¹⁸
Sextortion/șantajul sexual online	Șantajul unei persoane, adică solicitare insistentă de a transmite fotografiile sau secvențe video cu caracter sexual, alte favoruri sexuale, bani sau beneficii, amenințând cu distribuirea unor materiale foto sau video cu caracter sexual ori alte informații defăimătoare. ¹⁹
Share (distribuire)	Opțiune tehnică de a distribui/împărtăși un conținut online (statut, fotografie, video, link etc.) în privat sau public.
Site web	Grup de pagini web multimedia (conținând texte, imagini fixe, animații ș.a.), accesibile în Internet, de obicei pe o temă anume, și care sunt conectate între ele prin așa-numite hiperlinkuri.
Snapchat	Aplicație de mesagerie multimedia, care radiază mesajele expediate după o scurtă perioadă de timp. Oferă o serie de opțiuni pentru a edita și modifica fotografiile. Centrul de ajutor: https://snap.com/en-US/safety/safety-center
Tik Tok	Aplicație de creare și distribuire de conținuturi video cu durată scurtă. Centru de ajutor: https://support.tiktok.com/en/
Trolling	Provocarea unor persoane în mediul online să acționeze agresiv, prin insultarea implicită.
Utilizator	Persoană care se conectează la Internet, indiferent de scop (căutare și accesare de informații, rețele sociale, utilizarea poștei electronice, crearea și încărcarea resurselor pe pagini web etc.).
Utilizator anonim	Utilizator care își ascunde adevărata identitate după un nume fals de rețea (nickname).

¹⁷ Manual de educație (alfabetizare) în domeniul Internetului (pag. 64.); disponibil pe: <https://rm.coe.int/internet-handbook-ro/16809f0b11>

¹⁸ Abuzul și exploatarea sexuală a copiilor cu utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare. Compendiu de norme juridice și bune practice. Chișinău, 2021, pag. 7.

¹⁹ Tot acolo, pag. 6.

Viber	Aplicație pentru apeluri video și mesagerie instant (în timp real). Centru de ajutor: https://help.viber.com/ru/
VK	Cea mai mare rețea de socializare rusească (în rusă ВКонтакте, prescurtat BK (VK), tradus literalmente „în contact”).
Vlog/vlogging	Video blog în care conținutul postat pentru urmăritori este redat sub formă de video tematice.
WhatsApp	O aplicație gratuită de mesagerie disponibilă pentru Android și alte smartphone-uri. WhatsApp folosește conexiunea telefonului la Internet pentru a permite utilizatorului să trimită mesaje, fișiere media și să-și apeleze prietenii sau familia.
Wi-fi	O tehnologie radio folosită deseori la implementarea rețelelor locale de calculatoare de tip rețea locală fără fir.
Youtube	Site Web unde utilizatorii pot încărca și viziona materiale audio-video și care pot fi apreciate și comentate. Centrul de ajutor: https://support.google.com/youtubecreatorstudio/?hl=ro#topic=6048525

**CAPITOLUL II.
CONȚINUTURI RECOMANDATE
ÎN LUCRUL CU ELEVII CLASELOR GIMNAZIALE**

II.1. Lecția „Imaginea mea online”. Clasele a V-VII-a

„Imaginea mea online” reprezintă subiectul unei lecții/activități de informare a elevilor claselor V-VII-a cu privire la identitatea virtuală, modul de creare și selectare a informațiilor despre sine pentru publicul online. Această lecție/activitate are menirea de a informa elevii despre ceea ce reprezintă o imagine online, adoptarea unui comportament online sigur și pozitiv. Lecția/activitatea le va oferi elevilor în egală măsură un cadru general de cunoaștere a domeniului, dar și sfaturi practice, recomandări pentru o navigare plăcută și sigură în mediul online.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Imaginea mea online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 5. Subiectul lecției/activității „Imaginea mea online”

Subiectul lecției	<i>Imaginea mea online</i>
Grupul țintă	Elevii claselor a V –VII-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O_1 – să explice cum informațiile personale ajung să fie păstrate perioade lungi de timp în mediul online; O_2 – să descrie conținuturile din online care formează imaginea online a unei persoane; O_3 – să deducă cum rețelele sociale contribuie la crearea imaginii online a utilizatorului; O_4 – să evalueze riscurile unor acțiuni care pot dăuna imaginii unei persoane; O_5 – să determine posibilitățile de a cere ajutor în cazul în care imaginea lor online a fost compromisă.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în perechi. Metode, tehnici și procedee didactice: discuție ghidată, exercițiu, lucru în grup, experiment, demonstrație, brainstorming, studiu de caz. Mijloace: fișe de lucru, hârtie de notițe colorată, proiector, foarfece, flipchart.

Strategii de evaluare	Autoevaluare, evaluare reciprocă.
Concepte/ Termeni-cheie	Date personale; imagine online, utilizator.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/educatori https://siguronline.md/rom/copii/ajutor https://siguronline.md/rom/copii/video

Schița demersului didactic

EVOCARÉ

Exercițiu (2 minute)

- Elevilor li se vor distribui fișe cu informații (Fișa 1).
- Profesorul propune elevilor să separe în 2 coloane informațiile care, în opinia lor, reprezintă date cu caracter personal și informații care nu reprezintă date cu caracter personal.
- Elevii lucrează în perechi.

Li se va explica elevilor că fiecare persoană este responsabilă de publicarea datelor cu caracter personal. De asemenea, elevii vor fi atenționați că informațiile despre alte persoane nu pot fi distribuite fără acordul acestora.

REALIZAREA SENSULUI

Lucru în perechi (5 minute)

- Elevilor li se propune o fișă (Fișa 2), foarfece, foi A4.
- Profesorul explică etapele de lucru cu fișa. Elevii:
  - vor decupa una dintre fotografiile propuse pe fișa de lucru;
  - vor decupa opțiunile online din rețele sociale (Facebook, Odnoklassniki, VK, Instagram, Snapchat etc.), care fiind selectate, duc la vizualizarea fotografiei de către alți utilizatori.
  - vor fixa imaginile decupate pe o foaie A4; vor scrie pe marginea foii numele a 5 colegi de clasă.
- Printr-un dialog ghidat, profesorul va discuta cu elevii despre faptul că în cazul în care fotografia selectată ar fi una pe care elevul ar publica-o, iar numele colegilor săi pe care le-a înscris pe foaia A4 sunt prietenii lor din rețea, ce se va întâmpla când ei vor apăsa butoanele Send, Share sau Comment?

Filă de dicționar

Send (Trimite) – Fotografia este expediată în mesaj privat sau de grup către una sau mai multe persoane.

Share (Distribuie) – Fotografia va fi văzută de către toți prietenii.

Comment (Comentează) – Prietenii vor citi comentariul și vor vedea fotografia.

Experiment (7 minute)

- ▶ Profesorul propune elevilor să selecteze o imagine din mai multe propuse.
- ▶ Pentru imaginea selectată, elevul va alege una dintre opțiuni de a transmite imaginea în mâinile unui coleg, a cărui nume l-a scris pe foaia cu imagine.
- ▶ Elevul care a primit imaginea, selectează la fel o opțiune de transmitere și transmite imaginea în mâinile altui copil, a cărui nume la fel va fi înscris pe foaie.
- ▶ Experimentul poate continua până fotografia va trece prin mâinile mai multor colegi.
- ▶ Elevii, prin discuție, sunt ghidați să înțeleagă că, la fel ca în viața reală, în mediul online informațiile pot ajunge cu ușurință să fie transmise și distribuite oricui.

Demonstrație (7 minute)

- ▶ Profesorul va explica elevilor că orice acțiune pe care o fac ei în mediul online lasă anumite urme sau așa-numitele „amprente digitale”. Cu cât mai multe informații personale vor fi publicate în mediul online pe rețele sociale sau jocuri online, cu atât aceste amprente devin mai vizibile. De exemplu, oamenii străini găsesc ușor multe informații despre cineva care este activ în mediul online printr-o simplă căutare în Google.
- ▶ Profesorul va selecta un nume al unei persoane printr-un motor de căutare, de exemplu, Google.
- ▶ Elevii vor analiza datele afișate despre persoana dată.
- ▶ Prin discuție dirijată, elevii sunt ghidați să înțeleagă că toate informațiile despre această persoană la care motorul de căutare face trimitere, creează imaginea online a persoanei respective. Această imagine poate fi diferită, în funcție de ceea ce postează și distribuie persoana în cauză.

Utilizatorii rețelelor sociale care nu-și securizează informațiile sau postează fără a se gândi la consecințele postărilor, cel mai ușor își expun imaginea unor riscuri precum:

- ⇒ preluarea acestor informații de persoane rău intenționate;
- ⇒ prelucrarea cu rea intenție a fotografiilor și secvențelor video;
- ⇒ contactarea online de către persoane străine și dubioase;
- ⇒ comentarii sau mesaje răutăcioase.

- ▶ Elevii vor fi ghidați pentru a formula concluzii cu referire la situațiile neplăcute ce pot apare în cazul în care un utilizator nu are grijă de informațiile pe care le postează.

Brainstorming (5 - 8 minute)

- ▶ Printr-o activitate de tip brainstorming, profesorul propune elevilor să completeze pe o foaie de flipchart sau pe tablă un tabel (Fișa 3) cu următoarele rubrici:

Ce pot eu vedea despre alții	Ce pot eu crede despre alții	Ce pot vedea alții despre mine	Ce pot crede alții despre mine

- ▶ Prin discuție dirijată, profesorul ghidează elevii spre dezvoltarea următoarelor idei.
  - În rețele sociale putem afla multe lucruri despre o persoană, de la modul cum arată până la care îi sunt preferințele.
  - Informațiile pe care le aflăm în mediul online despre o persoană creează imaginea online a acestei persoane.
  - Deseori se generează o impresie pozitivă sau negativă despre o persoană în funcție de ceea ce postează, comentează sau distribuie.
  - Alți utilizatori pot vedea despre noi ceea ce noi singuri le oferim: fotografiile, distribuiri de imagini, muzică, jocuri etc.
  - Cum noi ne facem păreri pozitive sau mai puțin pozitive despre cineva din ceea ce vedem în mediul online, la fel și alți utilizatori își formează anumite păreri despre noi. Ceea ce publicăm sau postăm va forma părerea oamenilor despre noi.

REFLECȚIE

Studiu de caz (10 minute)

- ▶ Profesorul distribuie elevilor fișa cu studiul de caz (Fișa 4).
- ▶ Elevii citesc individual textul din fișă.
- ▶ Se inițiază o discuție, solicitându-le elevilor să răspundă la câteva întrebări,

- Cum încearcă Viorel să-și crească popularitatea pe Instagram?
- Ce i s-a întâmplat lui Viorel?
- Cum credeți, de ce i s-a întâmplat acest lucru?
- Care sunt informațiile pe care le postăm sau distribuim, ce pot dăuna imaginii noastre online?

- ▶ Prin discuție dirijată, elevii sunt ghidați să dezvolte următoarele idei.
  - Evitați postarea sau distribuirea fotografiilor care pot trezi comentarii și reacții negative ale altor oameni.
  - Țineți minte că imaginea online poate afecta negativ relațiile cu oamenii în viața reală.
  - Țineți minte că, indiferent de rețeaua socială pe care o folosiți, fotografiile pot fi ușor copiate, modificate sau distribuite.

- Nu doar fotografiile personale creează imaginea online a unei persoane, dar și orice alte acțiuni: comentariile la alte postări, postarea fotografiilor cu alți copii, distribuirea unor fotografii sau video cu caracter violent sau care ofensează alți oameni.

Discuție dirijată. 5 sfaturi de gestionare a imaginii online (8 minute)

- ▶ Prin discuție de tip brainstorming, elevii formulează 5 sfaturi pentru Viorel, care l-ar ajuta să-și îmbunătățească imaginea online.
  - Șterge fotografiile care ar putea să trezească comentarii neplăcute din partea altor utilizatori.
  - Lasă doar comentarii pozitive la postărilor altor utilizatori.
  - Înainte de a lăsa un *hashtag* sau a comenta postarea personală, oprește-te 30 secunde, gândește-te bine.
  - Setează profil privat. Verifică cine are acces la pagina ta. Raportează fotografiile care sunt ofensatoare pentru tine sau alți utilizatori.

Filă de dicționar

Hashtag-ul reprezintă un cuvânt sau mai multe cuvinte precedate de semnul # cu scopul de a eticheta un anumit conținut.

- ▶ Profesorul explică ce înseamnă a raporta pe rețele sociale o postare care este ofensatoare.
- ▶ Profesorul le prezintă copiilor portalul www.siguronline.md și modalitatea de solicitare a unui sfat sau ajutor în cazul unei probleme în mediul online.
- ▶ Profesorul va descrie fiecare mod de solicitare a ajutorului de pe portalul www.siguronline.md:
  - Chat (scrie consultantului un mesaj în timp real).
  - E-mail (adrează întrebarea și lasă o adresă de e-mail).
  - Cere ajutor acum (răspunde la câteva întrebări simple despre problema pe care o ai).
- ▶ Profesorul va prezenta elevilor secvența video *Gândește-te înainte să postezi* din rubrica pentru copii **Cyber Cafe** de pe portalul Siguronline.md – <https://siguronline.md/rom/copii/video>

A raporta o postare pe rețele sociale înseamnă a trimite o cerere către administratorii rețelei prin care comunică despre o problemă sau încălcare legată de această postare. În rețele sociale, de obicei, raportarea se poate face prin câteva click-uri de la opțiunile posibile ale postării respective.

EXTENSIE

Eseu (5 minute)

- ▶ Elevii primesc sarcina de a continua fraza:

Eu singur(ă) îmi creez imaginea online atunci când...

Evaluarea lecției. Autoaprecierea, reflecția

- ✓ Li se propune elevilor un pătrat cu cadrane, în care fiecare urmează să-și expună propria atitudine sau impresiile pe marginea celor discutate la lecție, continuând enunțurile.

Astăzi la lecție am învățat (despre/să) ...	Am înțeles că ...
Împreună am descoperit...	Mă voi strădui...
Nu mi-a fost clar/nu am înțeles...	

Tema pentru acasă

- ▶ Elevii vor reflecta asupra imaginii online proprii și vor decide dacă este necesar să facă schimbări în cronologia propriilor postări pe o rețea socială.

II.1.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele V, VI, VII.

Utilitatea lecției

Lecția/activitatea cu subiectul „Imaginea mea online” reprezintă o oportunitate pentru cadrul didactic de a desprinde din răspunsurile elevilor care sunt experiențele lor cu referire la utilizarea rețelelor de socializare, crearea conturilor, identității virtuale, orientându-i spre acțiuni sigure în vederea creării unei imagini pozitive, precum și modurile de raportare sau solicitare a unui ajutor de la persoanele de încredere sau competente.

Cadrul didactic poate modifica ordinea realizării activităților propuse în schița demersului didactic, adăuga sau adapta activitățile, timpul de realizare a sarcinilor, reieșind din specificul clasei, vârsta elevilor, experiența și gradul de informare a lor la subiectul dat.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Clasa a V-a.

- Se recomandă desfășurarea lecției „Imaginea mea online” ca prima lecție din anul școlar despre siguranța online, după evaluarea inițială pe subiect la începutul anului de studiu.

Sugestii pentru adaptarea conținutului

Exercițiu. Pentru a eficientiza discuția din cadrul acestei activități, se propune a proiecta pe ecran tabelul de pe Fișa 1, iar profesorul, ghidat de răspunsurile elevilor, va plasa de la dispozitivul său informația în rubricile corecte, moderând astfel discuția.

Lucru în perechi. Pentru a eficientiza activitatea respectivă, profesorul va propune copiilor să se grupeze câte doi, să decupeze o singură fotografie și să discute ce s-ar putea întâmpla cu această fotografie dacă se va selecta una din opțiunile online reprezentate pe fișă. Vor fi invitați mai mulți elevi să se expună. Profesorul, la necesitate, va oferi explicațiile corespunzătoare (va fi exclusă partea a doua a activității *Brainstorming*).

Demonstrație. În cadrul acestei activități, în locul demonstrării unei căutări în Google, cadrul didactic ar putea afișa pe ecran pagina de Facebook a instituției, explicând cum informațiile despre școală, activități, elevi, profesori, părinți pot fi văzute de mai multă lume.

Brainstorming. Pentru elevii clasei a V-a activitatea ar putea depăși timpul preconizat. Astfel, se recomandă a fi păstrate doar 2 rubrici din tabel.

1. Ce pot eu vedea despre alții în rețele sociale.
2. Ce pot vedea alții despre mine pe rețele sociale.

Discuția va fi dirijată de profesor în baza acestor 2 rubrici pe care le vor completa elevii.

Studiu de caz. Pentru această activitate profesorul poate selecta câteva imagini reprezentative și cuvinte/informații de reper pentru a prezenta istoria fără a o propune spre lectură individuală. Sfaturile pentru Viorel pot fi formulate în grup la tablă, iar mai târziu ar putea fi copiate în fișa cu studiul de caz, astfel ca elevii să le poată lua acasă. Nu va fi exclusă demonstrația raportării unei postări și posibilitatea de a solicita ajutor.

Eseu. În cazul în care cadrul didactic va dori să crească gradul de complexitate și interactivitate a sarcinii, eseul poate fi înlocuit cu vizionarea secvenței video „Gândește-te înainte să postezi” și enumerării celor mai importante lucruri învățate la lecție.

Clasa a VI-a.

- Se recomandă desfășurarea lecției/activității „Imaginea mea online” ca prima lecție despre siguranța online la începutul anului de studiu.
- În cadrul lecției se va face referință la subiectele și aspecte discutate în anul precedent de studii. De exemplu, informații personale pe rețele sociale, creare și postare de conținuturi.
- Dacă ați discutat cu elevii despre acest subiect în anul precedent, având la bază scenariul propus și recomandările de la punctul II.1.1, desfășurați activitățile cu toate sarcinile propuse sporind complexitatea acestora.
- Cadrul didactic va decide individual dacă va selecta anumite activități din scenariu pentru a lucra în baza acestora la lecție (bunăoară, Studiu de caz și Secvență video).

De exemplu, în baza secvenței video pot fi formulate o serie de întrebări.

1. Ce ați văzut interesant în secvența video?
  2. Cum se comportă fiecare dintre personajele din secvența video?
  3. Cine se simte neplăcut în video?
  4. Ce ar fi putut face personajele principale pentru a evita comentariile și glumele? (băiatul și fata)
  5. Ce au făcut și ce mai pot face personajele principale pentru a evita situații neplăcute pe viitor?
- Opțional! După prima lecție desfășurată despre siguranța online, profesorul poate propune elevilor să-și organizeze un carnețel personal în care își vor nota pe parcursul anului școlar cele mai importante idei, gânduri, concluzii la temele discutate. Carnețelul va fi păstrat acasă.

Clasa a VII-a.

- Profesorul poate adapta conținuturile în corespundere cu interesele și nevoile elevilor săi, reieșind din experiența lor, a fost sau nu discutată această temă în baza scenariul recomandat în anii precedenți, interesele elevilor în mediul online (elevii au conturi pe rețele sociale, aplicații de creare și distribuire a conținuturilor), numărul elevilor și timpul preconizat realizării sarcinilor.

Propuneri pentru adaptarea conținutului

Exercițiu introductiv. Cadrul didactic va propune elevilor să expună câteva exemple de informații pe care le consideră personale și cele pe care le consideră că pot fi publice. Răspunsurile vor fi fixate pe un flipchart sau pe o tablă virtuală (de exemplu, Google Jamboard).

Lucru în perechi. Elevii vor discuta în perechi despre ceea ce se va întâmpla dacă imaginile de pe fișă vor fi trimise în mesaje private (Send) pe anumite rețele sociale, vor fi distribuite privat sau public (Share) și vor fi comentate (Comment). Elevii vor fi ghidați să formuleze idei importante despre opțiunile respective (Send, Comment și Share).

Exemplu. *Tot ce trimiți în mesaj privat va fi văzut doar de persoana căreia i-ai expediat mesajul, dar poate fi văzut și de altă lume, dacă această persoană va transmite altei persoane.*

Demonstrație. În cadrul acestui exercițiu se vor realiza mai multe căutări în Google la diferite nume de persoane. Se vor demonstra la ecran pagini oficiale ale unor instituții (școală, centre de creație, școli de dans etc.), ghidând elevii să formuleze concluzii în baza demonstrației și a discuțiilor. Elevilor li se va propune să identifice și să numească consecințele neplăcute, urmare a postărilor pe rețele sociale făcute personal sau de către alte persoane.

Exercițiu. Se recomandă utilizarea hârtiei pentru notițe de diferite culori. Elevii vor nota timp de 1 minut câte un răspuns scurt ce corespunde fiecărei rubrici.

- 1) Date cu caracter personal
- 2) Date ce nu sunt cu caracter personal.

Toate foițele se vor lipi pe un flipchart pregătit la tablă. Elevii vor fi ghidați să formuleze câteva reflecții la: *Eu am observat că în rubrica ...*

Studiu de caz. Studiul de caz se va utiliza ca exemplu pentru a propune o situație cu caracter opus.

Viorel este popular pe Instagram. Toți colegii săi apreciază postările sale.

Demonstrație. Se propune a identifica un elev care va ajuta cadrul didactic să demonstreze pentru toată clasa cum pot fi șterse postările care nu mai plac, cum pot fi aplicate setări pentru a nu permite etichetările, cum se selectează publicul care vede postările, cum poate fi blocată și raportată o persoană pe rețele sau alte aplicații folosite de elevi.

Video. Secvența video se va folosi pentru a discuta cele mai importante acțiuni ale unui utilizator ce pot fi întreprinse pentru a contribui la o imagine personală bună în mediul online.

Eseu. La final de activitate elevilor li se va solicita, la dorință, să-și împărtășească ideile.

II.1.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Imaginea mea online”

Fișa 1.

Completați tabelul, selectând pe categorii datele.

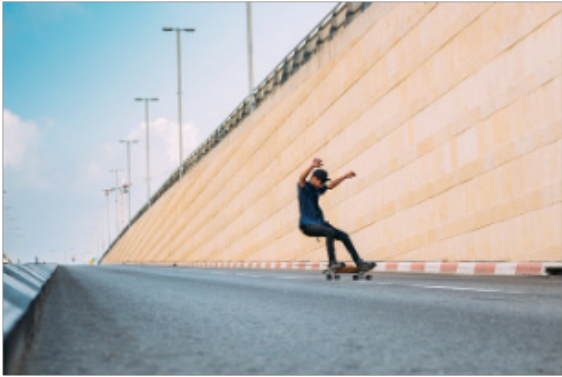
Adresa de acasă, orarul lecțiilor, numărul de telefon, fotografiile personale, tema pentru acasă la limba străină, numărul de telefon al unui coleg de clasă, informație despre familie sau prieteni, adresa de e-mail, parola de la e-mail, parola de la contul de Facebook sau Instagram, accesul la un joc online.

Informații/date cu caracter personal	Informații ce nu sunt date cu caracter personal

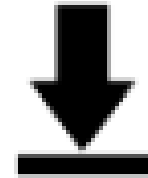
Fişa 2.

 Share

 Send

LIKE

Fișa 3.

Ce pot eu vedea despre alții	Ce pot eu crede despre alții	Ce pot vedea alții despre mine	Ce pot crede alții despre mine

Fișa 4.**Studiu de caz**

Viorel și-a creat recent un cont pe Instagram. Și-a căutat toți colegii de clasă care au o astfel de pagină. Pentru a fi mai popular și a atrage mai mulți urmăritori, Viorel a început să comenteze toate postările prietenilor săi și să posteze fotografii cu sine. Fiecare fotografie avea câte un hashtag de felul *#nasulmeula0grade*, *#arătlimba*, *#prindmuște* etc. La un moment dat, Viorel a observat că are tot mai puțini urmăritori, iar în clasă colegii au început să facă glume. Într-o zi cineva a făcut o glumă și a publicat o fotografie cu mustăți și barbă desenată pe fața lui Viorel.

II.2. Lecția „Reputația online”. Clasele a VIII-IX-a

Lecția/activitatea „Reputația online” va contribui la formarea la elevi a unei gândiri critice și competențe de evaluare a riscurilor compromiterii reputației online ca rezultat al acțiunilor proprii și ale altor utilizatori în mediul online (postări, comentarii, distribuiri).

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Reputația online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 6. Subiectul lecției/activității „Reputația online”

Subiectul lecției	Reputația online
Grupul țintă	Elevii claselor a VIII-a – IX-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O ₁ – să explice cum anumite informații pot compromite reputația online; O ₂ – să analizeze situații în care imaginea online poate contribui la formarea reputației în viața reală; O ₃ – să deducă comportamente sigure pentru a preveni compromiterea reputației de către alți utilizatori; O ₄ – să identifice modalitățile de solicitare a ajutorului în cazul în care reputația online a fost compromisă.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în perechi. Metode, tehnici și procedee didactice: discuție ghidată, exercițiu, problematizare, lucru în grup, analiză, Turul galeriei. Mijloace: fișe de lucru, foi de flipchart pentru postere, cariocă, dispozitive digitale ale elevilor, proiector.
Strategii de evaluare	Autoevaluare, evaluare reciprocă.
Concepte/ Termeni-cheie	Imagine online, reputație online, compromitere.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/video

Schița demersului didactic

EVOCARÉ

Exercițiu. Discuție ghidată (3 minute)

- Prin acest dialog, elevii sunt pregătiți pentru discuțiile ulterioare despre activitățile din mediul online.
- Se inițiază o discuție despre alegerea pe care o pot face dintre mai multe opțiuni:
  - Facebook sau Instagram;
  - selfie sau poză de grup;
  - Skype sau apel Viber;
  - WhatsApp sau Facebook Messenger;
  - joc online sau joc offline;
  - emoji sau cuvinte;
  - postare cu check-in sau fără;
  - Wi-fi sau date mobile;
  - postare poză după dispoziția de moment sau selectare minuțioasă a pozei pentru postare;
  - fără filtru sau poză prelucrată;
  - 1.000 de urmăritori sau doar prieteni pe care îi cunosc personal;
  - postez zilnic sau doar când vreau să împărtășesc ceva foarte interesant.
- Elevii, ghidați de profesor, vor deduce că în mediul online un utilizator are întotdeauna o alegere care îi aparține. Utilizatorul alege singur ce postează, distribuie sau ce informație oferă despre sine publicului online.

Discuție (8 minute)

- Profesorul proiectează pe ecran 2 imagini (Fișa 1).
- Propune elevilor să descrie profilul persoanelor din imagini.
- Pentru a facilita discuția, elevilor li se pot propune să răspundă la un șir de întrebări.
  - Aceste imagini reprezintă pozele de profil a 2 persoane. Descrieți fiecare persoană (gen, vârstă, ocupație).
  - Ce ați putea spune despre fiecare persoană după caracterul imaginii postate?
  - Ce mesaj credeți că vrea să transmită despre sine fiecare dintre ele?
  - Ce reacții ar putea trezi aceste imagini în spațiul online? Comentarii? Mesaje? Atitudini în viața reală?
  - Imaginea online creează reputația? Cum contribuie alegerile noastre la crearea unei reputații?
- Elevii vor analiza posibilele reacții ce pot apărea de la publicul online la postarea acestor fotografii.
- Elevii, ghidați de profesor, vor deduce că cele discutate referitor la imaginile celor 2 tineri reprezintă ceea ce se crede a fi transmis prin aceste imagini. Interacțiunea cu mediul online creează o imagine a utilizatorului și această imagine contribuie în mod nemijlocit la crearea unei reputații în rândul publicului online. Deseori această reputație are impact și asupra vieții reale.

Turul galeriei (15 minute)

- ▶ Profesorul va împărți clasa în 3 grupuri.
  - *Grupul 1* va lucra la posterul **Post**. Elevii din acest grup vor reprezenta pe un poster ceea ce postează sau au observat că postează alți utilizatori adolescenți în rețele sociale. Pentru aceasta vor folosi cuvinte, imagini, simboluri etc.
  - *Grupul 2* va lucra la posterul **Share**. Elevii din acest grup vor reprezenta pe un poster ceea ce distribuie sau au observat că distribuie alți utilizatori adolescenți în rețele sociale. Se vor folosi cuvinte, imagini, simboluri etc.
  - *Grupul 3* va lucra la posterul **Comment**. Elevii din acest grup vor prezenta pe un poster ceea ce comentează la alți utilizatori sau au observat că alți utilizatori adolescenți comentează la postările altor persoane. Se vor folosi cuvinte, imagini, simboluri, exemple de comentarii etc.
- ▶ Posterele vor fi fixate în locuri diferite. Fiecare grup de elevi va face turul fiecărui poster și-l va analiza din următoarele aspecte:
  - ✓ Care este intenția unei postări, distribuirii, unui comentariu?
  - ✓ Poate peste o săptămână/lună/un an/5 ani utilizatorul să nu mai dorească ca publicul său online să vadă această postare, distribuire, acest comentariu? De ce?
  - ✓ Cât control deține fiecare utilizator asupra unei postări, distribuirii, comentariu pe care l-a făcut?
- ▶ Ghidați de profesor, elevii vor concluziona că fiecare utilizator transmite un mesaj despre sine prin ceea ce postează, distribuie, comentează. Deseori controlul asupra unui conținut online (foto, video, text) poate fi ușor pierdut printr-un singur click.

REFLECȚIE

Discuție în grup (6 minute)

- ▶ Profesorul explică elevilor condițiile exercițiului.

Se vor aranja în ordine descendentă, în gravitate prin numerotare, aspecte ale vieții care pot fi afectate de imaginea online pe care și-o creează însăși utilizatorul sau i-a fost creată de către alți utilizatori. Elevilor li se propune să indice în dreptul fiecărui aspect ce conținuturi concrete online (imagini, video, comentarii, distribuirii, mesaje etc.) pot afecta aceste aspecte (Fișa 2).

  1. Relațiile/comunicarea cu rudele apropiate.
  2. Relațiile/comunicarea cu prietenii.
  3. Angajarea la serviciu.
  4. Relațiile/comunicarea cu persoana cu care ai o relație.
  5. Relațiile/comunicarea cu colegii de serviciu.
- ▶ Se inițiază o discuție, prin care vor fi identificate comportamente în mediul online, care pot afecta reputația online și relațiile cu oameni, care sunt comportamentele sigure ce previn astfel de situații neplăcute, evidențiind următoarele idei.
  - ✓ *Cât de grav poate fi afectată imaginea personală în diferite aspecte ale vieții, este un lucru subiectiv.*
  - ✓ *Fiecare, individual, decide cât de important este aceasta pentru sine și relațiile cu oamenii. Este important ca fiecare utilizator să cunoască și să analizeze riscurile anumitor acțiuni în mediul online.*
  - ✓ *Înainte de a posta sau distribui o informație despre sine, utilizatorul trebuie să decidă ce vrea să transmită și cum va fi văzută această informație peste o săptămână, o lună sau un an.*

- ✓ Fiecare utilizator poate alege cine și ce informație poate vedea sau urmări despre sine, utilizând setările de confidențialitate.
- ✓ Pot avea loc situații când reputația poate fi compromisă de către acțiunile altor persoane, care divulgă informații sensibile și personale. Cu scopul de a proteja reputația personală, astfel de informații nu vor fi transmise sau distribuite nimănui, nici chiar persoanelor în care avem încredere.
- ✓ Profesorul le vorbește elevilor despre platforma www.siguronline.md, unde pot cere sfaturi de la specialiști în cazul în care imaginea și reputația lor online a fost compromisă într-un mod sau altul.

Exercițiu. Cum păstrezi o bună reputație online? (8 minute)

- Profesorul distribuie elevilor fișa Cum păstrezi o bună reputație online? (Fișa 3)
- Elevii lucrează individual și formulează câteva sfaturi care ar putea ajuta un utilizator mai puțin experimentat să păstreze o bună reputație în mediul online.
- Ghidați de profesor, elevii vor propune sfaturi utile ce ar descrie comportamente sigure în mediul online pentru o bună reputație, conform celor 4 puncte ale fișei de lucru (Fișa 3, Notițe pentru profesor).

Autoevaluare, reflecție. (5 minute)

- Se propune elevilor un exercițiu care le-ar permite să identifice în mod practic informațiile publice online despre sine. Elevii își vor autoevalua conținutul publicat de către ei în rețele sociale. Pentru aceasta:
  - ✓ fiecare elev, folosind un motor de căutare, va căuta informații, indicând cuvintele-cheie numele și/sau prenumele său ori numele de înregistrare pe rețele sociale;
  - ✓ fiecare elev își va accesa contul de pe platforma socială folosită și va identifica informații pe care le consideră irelevante pentru a fi văzute de publicul online peste un an sau 5 ani.

Tema pentru acasă.

Elevii vor discuta cu prietenii sau colegii din alte clase despre sfaturile pentru o mai bună reputație online. Care este părerea lor despre aceste sfaturi?

II.2.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea lecțiilor/activităților în clasele a VIII-IX-a

Utilitatea lecției

Lecția/activitatea cu subiectul „Reputația online” reprezintă o oportunitate pentru cadrul didactic de a dezvolta și fixa comportamente responsabile de utilizare a imaginilor cu sine și cu alte persoane în online. De aceea, lecția/activitatea „Reputația online” va urma lecția „Imaginea mea online” la o etapă mai mare de vârstă a elevului. Dacă la lecția despre imaginea online elevii învață cum se construiește mai sigur o imagine în mediul online, la lecția despre reputația online elevii vor învăța despre riscurile asociate compromiterii reputației, consecințele și acțiunile sigure de prevenire a situațiilor neplăcute.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

- Scenariul didactic recomandat pentru lecția „Reputația online” conține un număr mare de activități în care elevii, în termen scurt, trebuie să realizeze diferite sarcini cu grad diferit de complexitate. În acest sens, profesorul va selecta și adapta metodele, tehnicile și procedeele propuse, urmând logica lecției.

- În funcție de gradul de implicare a elevilor și timpului necesar pentru realizarea sarcinilor, timpul recomandat pentru activități poate fi mărit sau micșorat.

- Conținuturile descrise pentru lecția „Reputația online” sunt recomandate pentru clasele a VIII-IX-a în ordinea prezentată, dar la dorința cadrului didactic activitățile interactive propuse în schița de proiect pot fi abordate aleatoriu, pot fi ajustate, adaptate în funcție de specificul clasei, vârsta și experiența de viață a elevilor.

- Profesorul poate înlocui imaginile din anexe. Nu se recomandă preluarea imaginilor de pe rețele sociale sau prin căutare pe Google, deoarece acestea pot fi protejate de drepturile de autor. În acest sens imaginile vor fi preluate de pe platforme specializate cu poze. De exemplu, platforma Pixabay (<https://pixabay.com/ru/>) sau platforma Pexels (<https://www.pexels.com/>).

- La necesitate, cadrul didactic va adapta sarcinile prin creșterea gradului de complexitate pentru elevii claselor a VIII-IX -a, după paradigma recomandată.

Exercițiu. Discuție ghidată

Spre a avea mai mult timp pentru discuțiile inițiale, se pot oferi mai puține opțiuni. Cadrul didactic poate propune elevilor să enumere diferite situații în mediul online când este necesar să facă o alegere. De exemplu: *Am făcut o poză. Trebuie să aleg între „a posta” și „a nu posta”.*

Discuție

În cadrul acestei sarcini cadrul didactic va discuta cu elevii despre faptul cum oamenii își pot crea păreri despre alți oameni în funcție de ceea ce aceștia postează, comentează, distribuie. Se vor prezenta câteva imagini și se va propune elevilor să descrie persoanele din imagine, formulând 5 impresii, enunțuri. Se va atrage atenție la faptul dacă în clasă sunt păreri diferite referitor la persoanele din imagini. În cazul în care părerile vor fi diferite, se va discuta despre partea bună și partea neplăcută a lucrurilor pentru persoanele din imagini. La finele discuției elevii vor concluziona că părerile pot fi diferite și că aceste păreri ar putea crea niște situații neplăcute în cazul în care sunt negative.

Turul galeriei

La necesitate, sarcina poate fi simplificată, pregătind din timp diferite imagini cu elemente reprezentative ale rețelelor sociale. După ce elevii fac Turul galeriei, vor fi întrebați ce au observat comun sau diferit în rubricile posterelor altor colegi. Dacă sunt sau nu sunt de acord să posteze și să distribuie aceleași conținuturi. Se va discuta cu elevii despre:

- ✓ Cine se face responsabil de informația postată?
- ✓ Dar de cea distribuită?
- ✓ Poate fi reputația online influențată de anumite conținuturi?

În cazul în care este necesar a mări complexitatea sarcinii, se va propune elevilor să completeze rubricile posterelor cu ceea ce nu ar posta, comenta sau distribui, argumentându-și opinia. Se va discuta despre faptul că este important nu doar ceea ce noi postăm și distribuim despre noi, dar și ceea ce noi postăm sau distribuim despre alții. Se va accentua faptul că acțiunile intenționate ale unor persoane ar putea dăuna reputației online a altui utilizator.

Discuție în grup

Sarcina poate fi simplificată selectând 2 sau 3 aspecte ale vieții ce pot fi afectate de anumite acțiuni în mediul online, exemplificându-le. Elevii vor identifica și alte situații când o fotografie postată, distribuită sau comentată ar putea crea o situație neplăcută persoanei reprezentate în acea fotografie. Complexitatea sarcinii poate fi mărită, solicitând elevilor să descrie câte o situație pentru fiecare caz propus.

Este important ca elevii să fie preveniți că în cadrul discuțiilor ei nu vor folosi nume de persoane și nu se vor referi la cineva anume, folosindu-se doar de cuvinte generale.

De exemplu: *Un adolescent ar putea să se certe cu prietenii săi dacă acesta ar posta o fotografie de la o petrecere fără acordul lor.*

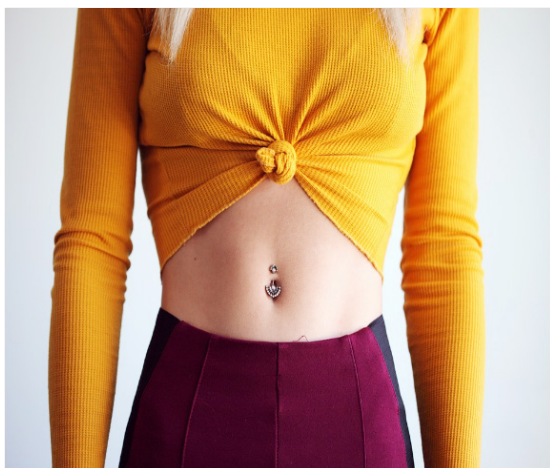
Exercițiu. Cum păstrezi o bună reputație online?

Se va utiliza tehnica implicării elevilor în formularea sfaturilor pentru alți utilizatori.

Autoevaluare, reflecție. În cazul în care presupuneți că activitatea dată va provoca glume din partea elevilor, sarcina se va propune pentru acasă.

II.2.2 Anexe pentru lecția/activitatea „Reputația online”

Fișa 1.

Fișa 2.

	Relațiile/comunicarea cu rudele apropiate	
	Relațiile/comunicarea cu prietenii	
	Angajarea la serviciu	
	Relațiile/comunicarea cu persoana cu care ai o relație	
	Relațiile/comunicarea cu colegii de serviciu	

Fișa3.

„Cum păstrezi o bună reputație online”

Formulează 4 sfaturi pentru un utilizator mai puțin experimentat

Conținut pozitiv

Sfat: ...

Fotografii

Sfat: ...

Respect:...

Verificare

Sfat: ...

Fișa3.

Notițe pentru profesor

Conținut pozitiv

Conținuturile postate, distribuite sau apreciate vorbesc publicului online despre anumite preferințe ale noastre sau lucruri ce ne interesează. Este important ca aceste conținuturi să nu promoveze lucruri sau acțiuni negative. Chiar dacă am fost mirați și indignați de o oarecare secvență video mai puțin plăcută, aceasta nu înseamnă că publicul care ne urmărește online vrea să vadă această secvență video.

Sfat. Postează și distribuie doar conținuturi care nu afectează emoțional.

Fotografii

Fotografiile postate sunt conținuturile care, în cele mai multe cazuri, formează părerea altora despre noi. Ce mesaj transmit aceste fotografii? Ne dorim ca toată lumea să le vadă?

Sfat. Numără până la 30 înainte de a posta sau trimite online o fotografie. Întreabă-te dacă ai trimite-o sau posta-o peste o zi, o săptămână, un an.

Respect

Fiecare are dreptul de a fi respectat, inclusiv în mediul online. Nu posta sau distribuie comentarii, mesaje, fotografii sau secvențe video, care jignesc sau iau în derâdere pe cineva. Un astfel de comportament poate genera reacții și păreri negative ale altor utilizatori.

Sfat. Înainte de a posta sau distribuie, gândește-te dacă nu jignești pe cineva.

Verificare

O postare sau distribuie făcută cu o lună în urmă, ar putea să nu-ți placă astăzi. Chiar dacă tu nu o vezi în cronologia ta astăzi, ea ar putea fi văzută de altcineva.

Sfat. Verifică regulat ce pot vedea alții în cronologia ta pe rețelele sociale. Șterge postările pe care le consideri irelevante și nu ți-ar mai plăcea să fie văzute de altcineva.

II.3. Lecția „Respect și responsabilitate în mediul online (Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online)”. Clasele a V-VII-a

Lecția/activitatea „Respect și responsabilitate în mediul online” va contribui la formarea la elevi a competențelor de identificare, intervenție și raportare a comportamentelor de hărțuire în mediul online, de dezvoltare a empatiei și a unui comportament responsabil și sigur în mediul online.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Respect și responsabilitate în mediul online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 7. Subiectul lecției/activității „Respect și responsabilitate în mediul online”

Subiectul lecției	Respect și responsabilitate în mediul online (Cyberbullying-ul sau hărțuirea online)
Grupul țintă	Elevii claselor a V-VII-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O_1 – să identifice comportamente de hărțuire în mediul online; O_2 – să evalueze trăirile altor persoane hărțuite în mediul online; O_3 – să determine soluții de intervenție pentru cazuri de hărțuire online; O_4 – să enumere acțiuni care pot ajuta o persoană hărțuită în mediul online.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în perechi. Metode, tehnici și procedee didactice: joc didactic, exercițiu, discuție, poster, studiu de caz. Mijloace: fișe de lucru, foi de flipchart, carioci.
Strategii de evaluare	Instrumentale: testul. Non-instrumentale: autoevaluare, evaluare reciprocă.
Concepte/ Termeni-cheie	Hărțuire în mediul online sau cyberbullying.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/informatii-si-sfaturi/cum-sa-te-protejezi-de-hartuirea-online https://siguronline.md/rom/educatori/informatii-si-sfaturi/hartuirea-in-mediul-online-si-rolul-scolii

Schița demersului didactic

EVOCARE

Jocul „Zâmbet, îmbrățișare sau strângere de mână?” (3 minute)

- Profesorul va propune elevilor să-și zâmbească unul altuia, să se îmbrățișeze sau să-și strângă mână. Fiecare elev se va apropia de un coleg/colegă și se vor înțelege ce ar prefera să-și împărtășească reciproc (un zâmbet, o îmbrățișare sau o strângere de mână). Elevii fac mișcare prin sala de clasă. Profesorul va urmări atent interacțiunea lor, astfel încât fiecare să primească un zâmbet, o îmbrățișare sau o strângere de mână. După caz, profesorul se poate implica în joc.
- Profesorul va iniția o discuție despre ceea ce simte fiecare după acest joc, asigurându-se că în sala de clasă s-a creat o atmosferă prietenoasă.
- În urma jocului se pot formula și câteva concluzii, reieșind din subiectul lecției.

Exercițiu (8 minute)

- Profesorul va desena pe o foaie de flipchart următorul tabel.

De acord	Nu știu	Sunt împotrivă

- Profesorul va citi câteva afirmații. Pentru fiecare dintre aceste afirmații elevii vor alege o variantă de răspuns din tabel: *De acord, Nu știu, Sunt împotrivă*.
- Pentru fiecare afirmație profesorul va număra elevii cu fiecare tip de răspuns și va înscrie cifra corespunzătoare în tabel.
- Afirmații propuse:
  - „Este amuzant să scrii comentarii răutăcioase la fotografiile prietenilor din rețea”.
  - „Fiecare are dreptul să-și expună în public părerea despre o altă persoană, chiar și în mediul online”.
  - „Se va adopta o lege care interzice scrierea mesajelor sau comentariilor de la adrese anonime”.
  - „Este corect să postez fotografiile ale prietenilor cu mine și să nu le cer permisiunea”.
  - „Nu este nimic grav dacă, printr-un program special, adaug fotografia feței unei colege, care niciodată nu se supără, la fotografia corpului unui fotomodel în lenjerie, apoi public imaginea într-un grup închis al clasei noastre. Vom râde cu toții, apoi voi șterge”.
  - „Nu faci rău nimănui dacă creezi un profil cu numele și fotografiile altei persoane și scrii câteva mesaje la câțiva oameni din numele acelei persoane. E chiar foarte distractiv”.
- După ce au fost citite toate situațiile și fixate numeric răspunsurile, profesorul va iniția și ghida o discuție în care vor fi evidențiate următoarele idei.
  - Fiecare comentariu răutăcios poate fi foarte neplăcut pentru persoana căreia îi este adresat. Un astfel de comentariu poate deveni motiv de glumă pentru altcineva.

- Fiecare are dreptul să-și exprime părerea atât în viața reală, cât și în mediul online. Însă părerea exprimată nu trebuie să jignească sau să ofenseze pe altcineva.
  - Internetul oferă anonimitate. Chiar dacă ar fi o astfel de lege, ar fi complicat ca toți utilizatorii care scriu de la adrese anonime să fie verificați. Însă trebuie de ținut minte că orice mesaj anonim poate crea o stare de disconfort și nesiguranță. Un mesaj anonim poate incomoda, deranja și speria.
  - Fotografiile personale ale altor oameni sunt date cu caracter personal. Nimeni nu are dreptul să le folosească după bunul plac, fără a avea acordul acelor persoane din fotografie, cu atât mai mult – să le modifice și să le distribuie în mediul online. Chiar dacă și o fotografie, care pare haioasă, este publicată în glumă pentru scurt timp într-un grup închis, ea poate fi foarte simplu și rapid descărcată, copiată, modificată și distribuită altor persoane. Persoana care este în fotografie ar putea ajunge într-o situație foarte neplăcută.
  - Profilurile false sau clonate de pe rețelele sociale pot afecta foarte mult reputația unei persoane, fără ca această persoană să facă sau să scrie nimic. Crearea unor astfel de profiluri înseamnă furt de identitate.
- În cadrul discuțiilor elevii vor fi încurajați să-și argumenteze opiniile referitoare la unele comportamente în mediul online, care pot jigni sau afecta imaginea altor utilizatori în mediul online.

REALIZAREA SENSULUI

Studiu de caz. Lucru în grup (15 minute)

- Clasa va fi împărțită în 3 grupuri.
- Elevii vor primi fișa cu studii de caz (Fișa 1).
- Fiecare grup va analiza o situație diferită și va completa un tabel (Fișa 2).
- Pentru a facilita discuția și a-i face să înțeleagă fiecare caz, elevii vor răspunde la întrebările:
  - ✓ Ce s-a întâmplat cu fiecare dintre copii în cele 3 situații?
  - ✓ Cum se simte fiecare dintre copii în fiecare caz aparte?
  - ✓ Cine sunt alți copii care cunosc sau participă în fiecare dintre aceste situații?
- La finele sarcinii, profesorul va explica elevilor că aceste situații în mediul online sunt cazuri tipice de Cyberbullying sau hărțuire în mediul online.
- Elevii vor observa și numi situațiile neplăcute care pot fi generate de comportamentele de hărțuire în mediul online.

Filă de dicționar

Cyberbullying – utilizarea tehnologiilor și mediului online pentru a intimida, jigni sau a exclude intenționat dintr-un grup o persoană, scriindu-i mesaje și comentarii ofensatoare, răspândind intenționat în mediul online bârfe despre această persoană, creând conturi false cu date personale ale acestei persoane cu scopul de a-i afecta imaginea și relațiile cu alți oameni.

REFLECȚIE

Poster (12 minute)

- Clasa va fi împărțită în 3 grupuri.
- Fiecare grup va elabora câte o fișă cu acțiuni corecte de intervenție pentru:
  - un copil care este hărțuit în mediul online;
  - un copil care observă că un coleg sau prieten este hărțuit în mediul online;
  - un copil care are un comportament negativ față de alt copil în mediul online.
- Fiecare grup va delega un coleg care va prezenta elevilor fișa cu acțiunile identificate. La final, cele 3 fișe cu acțiuni de reacționare corectă la diferite situații de cyberbullying vor fi fixate pe un poster comun „Respect și responsabilitate în mediul online”.
- Profesorul va ghida elevii în identificarea unor acțiuni relevante și corecte, informând elevii despre posibilitățile de a cere ajutor de la o persoană de încredere, precum și instrumentele existente pentru a cere un sfat sau ajutor, accesând www.siguronline.md (Fișa 3).
- Pentru a ghida elevii să creeze fișe cu acțiuni relevante, propunem profesorului să studieze cel puțin două articole informative.
  1. Hărțuirea în mediul online și rolul școlii (rubrica „Profesori”, www.siguronline.md).
  2. Cum să te protejezi de hărțuirea online (rubrica „Copii”, www.siguronline.md).

EXTENSIE

Test (7 minute)

- Profesorul va distribui elevilor testul „Eu știu că...” (Fișa 4).
- Fiecare elev va realiza testul individual.
- După completarea testului, profesorul poate iniția o discuție în grup, pentru a evidenția importanța comportamentului respectuos în mediul online și a necesității de a cere ajutor în situații de hărțuire.
- În calitate de metodă alternativă de lucru cu testul, profesorul poate organiza elevii să discute în perechi despre variantele de răspuns selectate. Profesorul va observa cum se desfășoară dialogul între elevi.
- La finele activității, elevii își vor forma o poziție negativă față de fenomenul Cyberbullying.

Autoapreciere, reflecție

Elevilor li se va propune să treacă testul online „Știi să îi tratezi pe alții cu respect?” de pe portalul www.siguronline.md sau accesând adresa <https://siguronline.md/rom/copii/teste/test-stii-sa-ii-tratezi-cu-respect-pe-altii-online>.

În cazul în care nu se reușește acest lucru în cadrul lecției/activității, sarcina poate fi propusă ca temă pentru acasă.

II.3.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a V-VII-a

Utilitatea lecției

Cyberbullyingul este unul dintre fenomenele complexe de agresiune și violență în mediul online, care generează efecte psihologice și sociale severe și de lungă durată. În ultimii ani acest fenomen a luat amploare din cauza utilizării intensive a mijloacelor de comunicare online, mai ales a rețelelor sociale (Facebook, Instagram, Twitter, Google+, LinkedIn etc.). Rețelele sociale ne ajută să fim mereu în contact cu prietenii și cunoscuții, dar este important să știm cum să ne comportăm corect în mediul online, să comunicăm respectuos și responsabil, fără a jigni pe cineva sau dăuna imaginii cuiva.

Lecția/activitatea „*Respect și responsabilitate în mediul online*”, prin șirul de activități propuse, oferă posibilitatea de a le forma elevilor din clasele a V-VII-a competențe de identificare a fenomenului de tip cyberbullying, distinge trăirile negative la acest tip de agresiune, cum poate fi evitat sau de la cine se poate cere ajutor. De asemenea, prin realizarea activităților cu acest subiect, se va valorifica potențialul empatiei și respectului față de colegi și alți utilizatori din mediul online. Cadrul didactic poate folosi lecția despre cyberbullying în prima jumătate a anului școlar, pentru a pune accent pe relaționarea constructivă. Pentru clasa a V-a abordarea acestei lecții devine esențială, în contextul în care la această vârstă elevii își largesc cercul de cunoscuți printre semeni.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Clasele a V-VI-a.

Jocul „Zâmbet, îmbrățișare sau strângere de mână?”

Cadrul didactic poate selecta orice alt exercițiu sau tehnică ce are scopul să creeze o atmosferă armonioasă, de prietenie la lecție. De exemplu, se poate solicita răspuns la întrebarea: *Ce mesaj plăcut ai vrea să spui unui prieten bun/unei prietene bune?*

Cadrul didactic poate adapta activitatea în cazul în care consideră că îmbrățișările și strângerile de mână nu sunt potrivite în grupul de elevi cu care lucrează.

Exercițiu

Numărul diferit de voturi acumulate de fiecare tip de răspuns, înscris în tabel, va fi folosit de profesor pentru a pune în discuție afirmațiile propuse, solicitând elevilor să-și argumenteze răspunsurile, opiniile. Pentru a facilita dialogul, profesorul va pune întrebări. De exemplu: *10 elevi din clasa noastră consideră că nu este amuzant să scrii comentarii răutăcioase în mediul online. De ce?*

Studiu de caz

În cazul în care elevii sunt abia la începutul lecțiilor și activităților despre siguranța online (în special elevii clasei a V-a), nu se recomandă divizarea în grupuri. Pentru a asigura o înțelegere mai sigură se va prezenta și analiza în detalii, rând pe rând, fiecare situație, cu întreaga clasă. Astfel, la finele acestei sarcini, elevii, ghidați de cadrul didactic, vor face concluzii și vor defini noțiunea de cyberbullying.

Poster

Pentru a ajuta elevii clasei a V-a să se descurce mai ușor cu sarcina dată, li se va propune să lucreze în perechi sau grupuri de cel mult 4 persoane. Fiecare grup va scrie/posta pe poster sfaturile identificate în comun. La realizarea acestei sarcini elevii din clasa a VI-a pot fi împărțiți în 2-3 grupuri.

Test

Elevilor li se va propune să rezolve individual testul, apoi se va discuta despre răspunsurile corecte. Pentru a se autoevalua, elevii își vor bifa sau colora într-o culoare anumită răspunsurile corecte. De asemenea, poate fi utilizată o platformă web comodă, pentru ca elevii să treacă testul de la un dispozitiv (computer/laptop sau telefonul propriu).

Clasa VII-a.

Pentru elevii din clasa a VII-a, cadrul didactic, la necesitate, poate mări gradul de complexitate al sarcinilor pentru activitățile respective.

Exercițiu

Elevilor li se vor propune pentru discuții și alte afirmații ce vor pune accent pe formarea unui comportament corect, responsabil, bazat pe respect. De exemplu:

- *Dacă cineva încearcă să te indispuină online, dar nu face sau nu zice nimic în viața reală, nu trebuie să te superi.*
- *Când cineva face foto sau video amuzante cu altcineva pentru a le posta pe Internet fără acordul persoanei din imagini, i-ar putea provoca multă suferință persoanei respective.*

Studii de caz. Lucru în grup

Pentru a diviza clasa în 3 grupuri, profesorul va număra elevii de la 1 la 3. Elevii se vor grupa după numărul primit. Fiecare grup va examina una din cele trei situații și va identifica acțiuni corecte de intervenție. De asemenea, se va propune elevilor să formuleze 3 situații/întrebări ce pot avea loc în mediul online. Se vor identifica situațiile/întrebările ce descriu fenomenul de tip cyberbullying. Prin discuții ghidate de cadrul didactic se vor distinge trăirile persoanelor la acest tip de agresiune, cum poate fi evitată agresiunea sau de la cine se poate cere ajutor.

Poster

Elevii vor elabora posterul, având aceeași condiție. În baza posterelor se va discuta despre cine sunt actorii unei situații de cyberbullying.

II.3.2. *Anexe pentru lecția/activitatea „Respect și responsabilitate în mediul online (Cyberbullying-ul sau hărțuirea online)”*

Fișa 1.

Cristi este elev în clasa a VI-a. El este un băiat activ și sociabil. Îi place foarte mult să navigheze pe Internet. Cristi se consideră un *user* avansat, fiindcă joacă mult, comunică cu copii din diferite țări și chiar are un cont pe Youtube. Aici face primele sale încercări în vlogging. De câteva zile, băiatul a observat că niște colegi, foarte buni prieteni, îl evită și nu vorbesc cu el. Mai târziu Cristi a aflat că cineva a creat un cont pe Instagram cu numele său, a încărcat câteva fotografii preluate de pe pagina de Facebook a școlii și a început să scrie mesaje urâte colegilor de clasă.

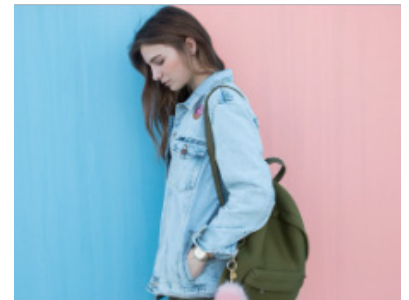

Filă de dicționar

User – persoană care navighează în mediul online, utilizator.

Vlogging – activitate în mediul online a unui utilizator (vlogger) de a vorbi prin secvențe video scurte la teme atractive și actuale pentru copii și tineri.

Ana primește mesaje anonime pe rețeaua socială *Odnoklassniki*. Persoane necunoscute îi scriu de pe conturi diferite, cu nume diferite. La început Ana doar citea și ștergea mesajele. Dar ele au început să vină tot mai multe în fiecare zi. Mesajele sunt foarte neplăcute. Ana i-a povestit despre aceasta prietenei sale Elena.

Alina este o elevă nouă în clasa a VII-a. Încă nu a reușit să se împrietenească cu nimeni. Colegii o evită la recreații, iar la lecții stă singură în bancă. Fata hotărât să facă ea primii pași și i-a căutat în rețele sociale pe colegii săi de clasă. Le-a trimis cererea de prietenie. Doar câțiva au acceptat. În schimb, alți colegi au început să publice comentarii pe pagina ei: „*Ea vrea să prietenească cu noi!!! LOL! La școală nici nu deschide gura!*”; „*Ești o ciudată! Mâine în ce vei veni îmbrăcată la școală?!*”

Fișa 2.

Cazul 1.

Care sunt activitățile online ale lui Cristi?	Ce i s-a întâmplat lui Cristi?	Cum credeți că se simte Cristi în această situație?

Cazul 2.

Ce i s-a întâmplat Anei?	Ce a făcut Ana?	Cum credeți că se simte Ana în această situație?

Cazul 3.

Ce a încercat să facă Alina?	Ce i s-a întâmplat?	Cum credeți că se simte Alina în această situație?

Fișa 3.

Dacă ești hărțuit(ă) online

- Ignoră mesajele sau comentariile răutăcioase!
- Evită să răspunzi negativ atunci când ești provocat(ă) să o faci!
- Raportează către administratorii rețelelor conturile false, postările, imaginile sau secvențele video care au scopul să te jignească și intimideze!
- Folosește doar fraze pozitive sau neutre în discuția cu cineva care încearcă să te jignească online!
- Salvează mesajele sau comentariile prin care ești amenințat(ă) sau intimidat(ă). Ar putea fi nevoie de ele în cazul în care persoana care hărțuiește ajunge prea departe sau devine insistentă.
- Povestește despre cele întâmplate unei persoane de încredere: unui prieten sau unei prietene de încredere, părinților, rudelor, dirigintei/dirigintelui!
- Cere ajutor sau vorbește cu un consultant pe platforma www.siguronline.md.

Dacă observi că un coleg/o colegă este hărțuit(ă) în mediul online

- Nu distribui fotografii sau secvențe video care jignesc sau iau în derâdere!
- Nu comentează postările care jignesc!
- Raportează comentariile, fotografiile sau secvențele video care intimidează sau jignesc pe cineva!
- Povestește unui profesor despre cele întâmplate! Copilul care este hărțuit ar putea să nu aibă curajul să o facă.
- Oferă suport și fii prietenos cu colegul/colega care este hărțuit(ă)!
- Cere ajutor sau vorbește cu un consultant pe platforma www.siguronline.md!

Dacă ai jignit sau ai făcut glume pe seama cuiva în mediul online

- Încearcă să găsești cuvântul pentru ceea ce crezi că ar simți persoana pe care ai ofensat-o.
- Încetează să trimiți sau să postezi mesaje și comentarii răutăcioase.
- Șterge cuvintele răutăcioase sau neplăcute pe care crezi că le-ai scris cuiva.
- Cere-ți scuze de la persoana pe care crezi că ai ofensat-o.
- Cere ajutor sau vorbește cu un consultant pe platforma www.siguronline.md

Fișa 4.

Eu știu că:

1. *Cyberbullying-ul este...*
  - a. O bună modalitate de distracție.
  - b. Un fenomen negativ, care trebuie oprit.
  - c. Exprimarea părerilor proprii în mediul online.
2. *Se întâmplă ca oamenii să fie hărțuiți online, deoarece...*
  - a. Publică tot felul de prostii în rețele sociale și nu setează parametrii de confidențialitate.
  - b. Au puțini prieteni și se comportă urât în viața reală.
  - c. Oricui i se poate întâmpla. Nu există o cauză de ce oamenii devin victime ale hărțuirii online.
3. *Un hărțuitor este...*
  - a. O persoană care are nevoie de atenție.
  - b. O persoană care este foarte populară.
  - c. Orice persoană care scrie ceva urât sau neplăcut în adresa cuiva, îl tachinează, îl înjosește în repetate rânduri.
4. *Dacă sunt hărțuit online, eu...*
  - a. Mă apăr. Răspund cu aceleași cuvinte și comentarii.
  - b. Povestesc profesorilor și părinților despre aceasta.
  - c. Nu reacționez la mesajele și comentariile agresive.
5. *A cere ajutorul unui adult de încredere când ești hărțuit online, înseamnă...*
  - a. A fi vulnerabil și a nu ști cum să te descurci.
  - b. A da dovadă de curaj și responsabilitate.
  - c. A nu rezolva nimic. Adulții doar încurcă când copiii au probleme între ei.
6. *Dacă am scris în trecut cuiva comentarii răutăcioase la fotografii, iar alți câțiva prieteni s-au alăturat...*
  - a. Nu am făcut nimic rău. A fost doar o glumă.
  - b. Mi-am cerut scuze de la persoana căreia i-am scris.
  - c. Am rugat prietenii să înceteze să mai scrie. Îmi părea rău.
7. *Dacă am văzut fotografiile colegii mele prelucrate într-un program care le face haioase și acum toți râd de ea...*
  - a. Îmi părea rău de ea. Nu o pot ajuta.
  - b. Voi scrie un mesaj colegului să înceteze.
  - c. Voi povesti dirigintei despre situația creată.
8. *Dacă povestesc dirigintei sau unui profesor că am observat că un coleg/o colegă este hărțuit/hărțuită online, înseamnă că...*
  - a. Sunt un turnător/o turnătoare.
  - b. Mă bag în treburile altor oameni.
  - c. Ajut colegul/colega să ceară ajutor.

II.4. Lecția „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”. Clasele a VIII – IX-a

Lecția/activitatea „Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online” va contribui la dezvoltarea la elevi a competențelor de identificare a comportamentelor agresive ale utilizatorilor în mediul online, să determine efectele negative și consecințele cyberbullying-ului în viața reală, acțiunile de intervenție și raportare a comportamentelor de hărțuire în mediul online.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 8. Subiectul lecției/activității „Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online”

Subiectul lecției	Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online.
Grupul țintă	Elevii claselor a VIII-IX-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O ₁ – să identifice care sunt comportamentele agresive ale utilizatorilor în mediul online; O ₂ – să evalueze consecințele cyberbullying-ului în viața reală; O ₃ – să argumenteze importanța suportului pentru persoanele victime ale hărțuirii în mediul online; O ₄ – să determine diferite acțiuni în situații de cyberbullying.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în perechi. Metode, tehnici și procedee didactice: brainstorming, discuție, studiu de caz, poster, listă de verificare. Mijloace: fișe de lucru, foi de flipchart, carioci.
Strategii de evaluare	Instrumentale: lista de verificare. Non-instrumentale: autoevaluare.
Concepte/ Termeni-cheie	Hărțuire în mediul online sau cyberbullying.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/educatori/informatii-si-sfaturi/hartuirea-in-mediul-online-si-rolul-scolii

Schița demersului didactic

EVOCARE

Brainstorming (5 minute)

- ▶ Profesorul va fixa 2 postere în sala de clasă. Pe unul dintre postere vor fi scrise verbe, adjective și substantive care au semnificație/conotație pozitivă și se pot referi la oameni sau diferite situații. Pe celălalt poster vor fi scrise verbe, adjective și substantive cu semnificație/conotație mai puțin pozitivă, negativă sau neplăcută în raport cu oameni sau anumite situații. De exemplu, pe primul poster pot fi scrise cuvintele: *frumos, a încuraja, succes, luptător, curajos, comoară, creativitate* etc., iar pe cel de-al doilea poster: *stupid, frică, a plictisi, dezgustător, a irita* etc.
- ▶ Pentru a facilita discuția și a-i ghida în identificarea diferitelor stări emotive ale unei persoane căreia, prin intermediul rețelelor sau platformelor sociale, îi sunt adresate mesaje cu diferită semnificație, li se pot propune întrebări.
  - ✓ *Cum v-ați simți dacă astfel de cuvinte v-ar fi adresate prin mesaje sau comentarii la postări de către alți utilizatori?*
  - ✓ *Cum s-ar simți o persoană căreia i-ar fi adresate prin mesaje sau comentarii astfel de cuvinte?*
- ▶ Ghidați de cadrul didactic, elevii vor deduce că o persoană poate fi foarte ușor jignită sau intimidată prin intermediul tehnologiilor informaționale.
- ▶ Profesorul va reaminti elevilor că astfel de comportamente repetate și ținute către un utilizator sau un grup de utilizatori se numește *cyberbullying*.

REALIZAREA SENSULUI

Studiu de caz. „Postări” (10 minute)

- ▶ Profesorul va distribui elevilor câte o fișă de lucru (Fișa 1).
- ▶ Elevii vor identifica din exemplele propuse în Fișa 1 cine sunt persoanele implicate în fiecare caz descris și cum se manifestă comportamentul agresiv al unor utilizatori.
- ▶ Prin discuție dirijată, analizând fiecare caz descris, cadrul didactic va ghida elevii în identificarea diferitelor situații de la care poate începe și evolua o situație de hărțuire în mediul online. Se propun elevilor următoarele întrebări:
  - ✓ *Sunt acestea exemple situații de cyberbullying?*
  - ✓ *Cum ar putea situația să devină și mai neplăcută pentru fiecare din cei 3 adolescenți?*
  - ✓ *Cine sunt alți utilizatori care participă indirect în situația de hărțuire în mediul online?*
- ▶ Cadrul didactic, dirijând discuția, va atrage atenția la rolul spectatorilor în situațiile de cyberbullying. Chiar dacă cineva nu scrie nimic rău, dar distribuie sau apreciază anumite conținuturi jignitoare, ori urmărește activ ceea ce se întâmplă între alți utilizatori, fără a interveni, el devine martor sau spectator.

Studiu de caz (15 minute)

- ▶ Elevii primesc fișe cu descrierea unei situații (Fișa 3). Fiecare elev va citi individual textul de pe fișă.
- ▶ Cazul va fi analizat împreună. Elevii vor descrie personajul principal așa cum îl observă înainte și după cele întâmplate.
- ▶ Pentru a le forma elevilor competențe de identificare și evaluare critică a situațiilor de cyberbullying, a consecințelor neplăcute ce pot degenera, în cadrul discuțiilor li se vor adresa întrebările ce urmează.

- ✓ Cum o vedeți pe Ana la început?
- ✓ Ce o face să accepte cererea de Follow de la Vlad B.?
- ✓ De ce hotărăște Ana să-l blocheze?
- ✓ Cum reacționează la aceasta Vlad B.?
- ✓ Cum își manifestă acesta nemulțumirea? Ce începe să facă?
- ✓ Până unde se ajunge?
- ✓ Ce situații au loc în viața reală a Anei?
- ✓ Cum se întâmplă ca acel Vlad B. să-i compromită imaginea Anei atât de ușor?
- ✓ Cum o vedeți pe Ana la finalul istoriei?
- ✓ Poate fi ajutată în această situație?

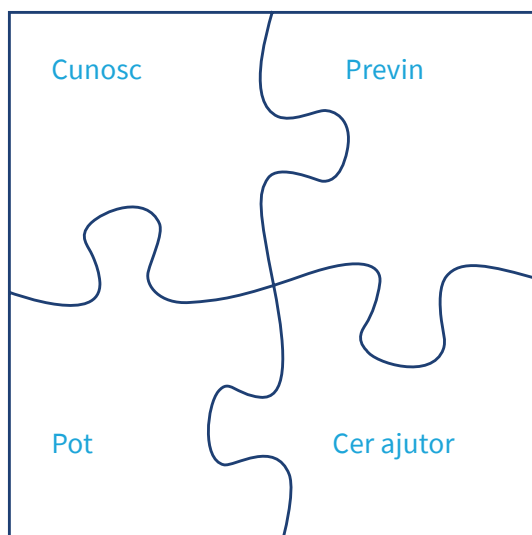
Notițe pentru profesor

În discuție, profesorul va accentua ideea că accesul public la informațiile personale poate duce ușor la compromiterea imaginii de către persoane cu intenții răuvoitoare.

REFLECȚIE

Poster „Puzzle” (12 minute)

- ▶ Profesorul va diviza clasa în 4 grupuri.
- ▶ Fiecare grup va primi câte un fragment dintr-un poster, care împreună vor forma un puzzle.

- ▶ Fiecare grup va completa câte un fragment de poster care, la final, va forma posterul *Nu tolerăm cyberbullying-ul*.
  - ✓ Elevii din grupul *Cunosc* vor descrie pe fragmentul de puzzle cum percep ei fenomenul de cyberbullying. Se va pune accent pe percepția și părerea personală, nu pe definiția cunoscută.
  - ✓ Elevii din grupul *Previn* vor indica 3 lucruri care trebuie realizate de utilizatori pentru a preveni situații de cyberbullying.

- ✓ Elevii din grupul *Pot* vor indica 3 lucruri pe care fiecare utilizator le poate face în cazul în care el sau altcineva este victima cyberbullying-ului.
- ✓ Elevii din grupul *Cer ajutor* vor indica de la cine poate cere ajutor un adolescent care este martor sau se confruntă cu fenomenul cyberbullying-ului.

EXTENSIE

Listă de verificare (Checklist) (3 minute)

- ▶ Elevii primesc liste de verificare (Fișa 3), în care fiecare elev, individual, se va autoevalua, selectând acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru a face față cyberbullying-ului.

Tema pentru acasă

- ▶ Elevii vor identifica și completa cu unul sau două puncte lista sa de verificare.

II.4.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII-IX-a

Utilitatea lecției

În clasele a VIII-IX-a, lecția/activitatea „*Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online*” va dezvolta competențele elevilor cu referire la abordarea complexă a fenomenului cyberbullying prin analiza diferitelor exemple și studii de caz, provocând adolescenții la discuție și identificare de soluții. În aceste clase abordarea subiectului devine o provocare pentru cadrul didactic, care urmează să gestioneze diverse reacții și emoții în timpul discuțiilor.

La necesitate, cadrul didactic va mări sau micșora gradul de complexitate a sarcinilor recomandate.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Brainstorming

Cadrul didactic poate simplifica sarcina, pregătind din timp lista de cuvinte pe care le va propune elevilor. Elevii vor determina pentru fiecare cuvânt asocieri pozitive sau negative. Se va face referire la mesaje sau comentarii din mediul online, care la fel pot fi plăcute sau neplăcute.

Pentru a mări gradul de complexitate a sarcinii, elevilor li se va solicita să explice cum înțeleg ei termenul „jignire” în mediul online; cum s-ar simți dacă cineva ar încerca să-i jignească; cum s-ar simți dacă cineva ar obișnui să-i jignească online. Se va discuta despre diferite situații, când un utilizator s-ar simți jignit de un alt sau alți utilizatori în mediul online. În cadrul discuțiilor se va analiza dacă situațiile prezentate au un caracter intenționat și/sau repetat. La finele activității, elevii vor defini fenomenul *Cyberbullying*.

Studiu de caz. „Postări”

Sarcina poate fi simplificată prin prezentarea fiecărui exemplu în parte, identificând împreună dacă situațiile prezentate sunt sau nu situații de cyberbullying. Pentru a crește gradul de complexitate a sarcinii, cadrul didactic va propune elevilor să lucreze individual cu fișele distribuite, identificând elemente ale fenomenului cyberbullying. Pe tablă se vor desena 3 cercuri, iar în fiecare cerc vor fi plasate persoanele implicate în situațiile de cyberbullying: *Ținta*; *Provocatorii*; *Martorii*. Se va discuta despre rolul fiecărei persoane.

Studiu de caz

În cazul în care este necesar a simplifica sarcina, se vor formula câteva întrebări în baza textului propus pentru a identifica dacă situația prezentată este o situație de hărțuire, dacă această situație afectează sau nu viața Anei, sunt sau nu sunt colegii implicați. Pentru a crește gradul de complexitate, li se va propune elevilor să identifice prin ce această situație este asemănătoare sau diferită de alte situații de cyberbullying, discutate până acum.

Poster „Puzzle”

Pentru a simplifica sarcina, în loc de forma puzzle a posterului, pot fi fixate în 4 colțuri ale clasei 4 foi de flipchart pe care elevii vor înscrie sau vor reprezenta printr-un simbol

1. Cu ce asociază ei fenomenul cyberbullyingului.
2. Ce pot face ca să contribuie la un mediu online fără hărțuire.
3. Ce acțiuni pot ajuta un adolescent care trece printr-o situație de hărțuire.
4. De la cine poate cere ajutor un adolescent care trece prin cyberbullying.

Pentru a crește gradul de complexitate al sarcinii, se va propune fiecărui grup să lucreze la partea sa de puzzle. Atunci când puzzle-ul va fi format, elevilor li se va solicita să-și exprime opinia cu referire la cele propuse de ceilalți colegi. Discuțiile vor continua până când modelul de puzzle format va fi acceptat de elevii din întreaga clasă. În cazul dat va fi necesar de rezervat mai mult timp pentru realizarea acestei sarcini.

Listă de verificare. Autoevaluare și reflecție

Cadrul didactic va adapta sau/și completa la necesitate lista de verificare (Checklist) ce va fi propusă elevilor.

II.4.2. Anexe pentru lecția/activitatea „ Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online ”

Fișa 1.

Exemplul 1 (postare Instagram)

user_name

100 views

happykaty Hey, fetelor... ;) Ce ziceți? E tare?)))))

ilinka15

vickyheart serios? Brrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr... ar fi funny așa un clown în școală...

catalina.catalina *happykaty* dacă ai avea 10% din frumusețea fetei, poate și ți-ar merge... LOL

ciorijinna maine vii cu peruca? vrei atentie?

vickyheart facem noi peruca dacă tare vrei? LOL

ciorijinna

vickyheart *happykaty* m-am răzgândit... ne vreu să te văd așa... nicicum nu vreu să te văd în școală...

Notă. Au urmat și alte comentarii răutăcioase.

Exemplul 2 (postare Facebook)

Eugen Botnaru

1h

Azi am câștigat meciul! Suntem campioni! Acum ne odihnim!

   15

8 comments

Serj F Cu așa ghete ai câștigat meciul? 🤔🤔

Ivan K Eu îs curios pe care deal au câștigat?

Serj F Și cu cine ai jucat, mă?

Ivan K Serj F cu cei care au dat like ...

Ivan K *Eugen Botnaru*, șorții nu-i arăți? Sau ai jucat fără?

Serj F LOL

Ivan K Football performance

Serj F *Revenim. To be continued ;)* 35

Notă. Ziua următoare au urmat încă 17 comentarii jignitoare de la utilizatorii Serj R și Ivan K.

Exemplul 3 Facebook (Messenger)

User

Ți-am cerut follow in Insta.
De ce ai respins?

Tatiana R

De ce mă urmărești? Ce vrei?

User

Nu vreau să te văd în școala mea

Tatiana R

Te voi bloca și aici...

User

Oricum te voi găsi...

Tatiana R

Nu mă mai deranja, te rog

User

Am făcut foto cu tine.
Le voi arăta la toată școala...

Notă. Tatiana R. a primit și alte mesaje cu amenințări pe alte rețele sociale. Utilizatori anonimi au postat și comentarii cu limbaj necenzurat la unele fotografii ale Tatianei R.

Fișa 2.

Ana este elevă în clasa a IX-a. Este mereu veselă și foarte activă. La școală este implicată în multe activități extra-curriculare, iar în timpul liber face voluntariat. Îi place tot ce face. Își dorește mult să călătorească în diferite țări și să cunoască cât mai mulți oameni.

Într-o zi, Ana primește o cerere de Follow în Instagram de la un oarecare *Vlad B.*, urmărit de 400 persoane. Ana îl acceptă. Mai mult din curiozitate. Peste 2 ore primește un mesaj de la acest *Vlad B.*: „Salut, baby. Cf?”. Fata hotărăște să-i răspundă mai târziu pentru că era ocupată în acel moment. Peste 2 ore când a verificat telefonul, a văzut alte 15 mesaje prin care *Vlad B.* o numește cu cuvinte urâte pentru că l-a ignorat. Ana hotărăște să blocheze utilizatorul *Vlad B.* care o deranjează.

A doua zi, Ana începe a primi mesaje prin Messenger de la un necunoscut. Un oarecare *Mister X.* Acesta îi scrie că o va pedepsi pentru că a procedat urât cu un băiat cumsecade. Ana își dă seama că este vorba de *Vlad B.* și îl blochează și aici.

Ana își continuă viața și activitățile obișnuite, practic uitând de incidentele neplăcute din online. La școală însă observă că ceva nu este în regulă. Mulți colegi au început să o ignore. La o pauză, o colegă de școală din clasa paralelă îi spune în treacăt: „Nu am crezut că ești așa proastă!” Ana devine neliniștită și nu înțelege ce se întâmplă. În fiecare zi, la școală i se aruncă cuvinte din cele mai urâte. Anei îi este tot mai neplăcut să vină la școală.

Peste o săptămână, Maria, o colegă de clasă, îi spune că a primit un mesaj de la cineva care pretinde că este Ana și are chiar o poză a sa la imaginea de profil. Maria îi spune Anei că în acel mesaj era un link pe care îl presupunea a fi un spam. După ce vorbește mai mult cu Maria, Ana află că foarte mulți colegi au primit cereri de prietenie, mesaje ofensatoare chiar și cu limbaj necenzurat de la un utilizator cu numele său. Ana încearcă să explice colegilor că nu este ea care a făcut acest lucru. Nimeni nu o crede. Cineva o întrebă ce va spune profesoarei de matematică când o va vedea. Ana își dă seama că *Vlad B.* a scris din numele ei și profesorilor. Cine știe încă cui a mai scris? A doua zi Ana refuză să mai vină la școală. Îi este frică să se întâlnească cu oameni pe care îi cunoaște. Nu știe cum să procedeze în continuare.

Fișa 2.

Listă de verificare (Checklist)

Fac față cyberbullying-ului!

- Știu că siguran ța online este despre comportamentele mele online și comportamentele altor utilizatori care mă vizează.
- Înțeleg că am tot dreptul să postez ceea ce-mi place pe pagina mea, dar mă opresc 30 secunde și analizez ce reacții ar putea stârni postarea mea.
- Reaționez calm la un comentariu sau mesaj răutăcios.
- Șterg comentariile și mesajele răutăcioase. Blochez utilizatorii răutăcioși.
- Dacă primesc mesaje agresive sau amenințări, înțeleg că este o situație mai gravă. Salvez drept dovadă aceste mesaje.
- Dacă hărțuitorii sunt colegii mei, le spun foarte calm să înceteze.

- Consider că este dreptul fiecărui utilizator să ceară ajutor în cazurile în care este hărțuit online.
- Refuz rolul de spectator în situațiile de hărțuire. Raportez administratorilor de platforme sociale postările jignitoare sau agresive.
- Știu că pot cere oricând sfatul și ajutorul consultantului pe www.siguronline.md.
- Povestesc unui adult/profesor de încredere dacă sunt hărțuit(ă) online.
- Povestesc unui adult/profesor de încredere dacă un coleg/o coleg(ă) este hărțuit(ă) online.

II.5. Lecția „comunicarea cu prietenii online”. Clasele a VI – VIII-a

„Comunicarea cu prietenii online” este subiectul lecției/activității care urmărește să le formeze elevilor abilități de gestionare și analiză a comunicărilor în mediul online cu persoane necunoscute, de prevenire a riscurilor implicării în comunicări cu caracter sexual și întâlnirilor offline periculoase. Lecția/activitatea „Comunicarea cu prietenii online” abordează într-o manieră constructivă și prietenoasă fenomenul grooming-ului.

Scenariul didactic recomandat nu propune activități în care este explicat termenul *grooming*, acesta reprezentând un fenomen complex și specific, existând riscul ca la vârsta recomandată pentru lecție să nu fie înțeles de către elevi. Totuși, necesitatea abordării acestui subiect, începând cu clasa VI-a, reiese din interesul mare al preadolescenților de această vârstă de a comunica online cu persoane necunoscute.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Comunicarea cu prietenii online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 8. Subiectul lecției/activității „Cyberbullying-ul sau hărțuirea în mediul online”

Subiectul lecției	Comunicarea cu prietenii online.
Grupul țintă	Elevii claselor a VI-VIII-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O ₁ – să argumenteze prin ce diferă o comunicare online de o comunicare offline; O ₂ – să identifice „semnalele” unei comunicări periculoase; O ₃ – să evalueze nivelul de încredere pe care îl au în prietenii online; O ₄ – să determine instrumente de stopare a comunicării neplăcute și cui să ceară ajutor.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în grup. Metode, tehnici și procedee didactice: exercițiu de analiză, discuție, dezbateri, studiul de caz, listă de verificare. Mijloace: fișe de lucru, proiector, boxe.
Strategii de evaluare	Instrumentale: lista de verificare. Non-instrumentale: autoevaluare.
Concepte/ Termeni-cheie	Încredere, comunicare periculoasă.

Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/video https://www.youtube.com/watch?v=MFqWg6FF0Xs
---------	---

Schița demersului didactic

EVOCARÉ

Exercițiu de analiză (6 minute)

- ▶ Profesorul prezintă elevilor 3 dialoguri dintre 2 persoane de pe o rețea socială. Pentru fiecare exemplu elevii vor identifica dacă persoanele care comunică se cunosc sau nu se cunosc în viața reală (Fișa 1).
- ▶ Elevii își vor argumenta opiniile.
- ▶ Pentru a dirija discuția, li se vor propune mai multe întrebări.
  - ✓ *Cele 3 dialoguri au loc între persoane care se cunosc sau nu în viața reală?*
  - ✓ *Cât de des comunicați online cu persoane pe care nu le cunoașteți în viața reală?*
  - ✓ *Care sunt cuvintele care indică apreciere în aceste dialoguri?*
  - ✓ *În viața reală, cel mai des, cui spuneți cuvinte de laudă sau apreciere? De la cine primiți astfel de cuvinte?*
  - ✓ *În mediul online, mesajele și comentariile prietenilor conțin astfel de cuvinte?*
  - ✓ *Cine sunt acești prieteni? Îi cunoașteți și în viața reală?*
  - ✓ *Ce vă face să aveți sau nu încredere în prietenii online care vă scriu cuvinte frumoase și plăcute?*
  - ✓ *Ați avea încredere în cei care v-ar scrie mesaje ca în dialogurile citite?*
- ▶ În cadrul discuțiilor și analizei mesajelor elevii își vor exprima părerea despre comunicările în care primesc aprecieri de la persoane din mediul online și prin ce diferă acestea de comunicările din viața reală cu persoane pe care le cunosc.

REALIZAREA SENSULUI

Dezbateré „Pro” sau „Contra” (10 minute)

- ▶ Clasa va fi divizată în 2 grupuri.
- ▶ Profesorul va propune 2 afirmații pentru a fi dezbătute în cadrul grupurilor.
- ▶ Fiecare grup va lua o poziție „pro” sau „contra” și va aduce argumente pentru a-și susține poziția.

Afirmația 1. În cazul în care comunicați mult timp cu o persoană necunoscută în mediul online, puteți accepta să-ți scrie complimente, laude și să-i spui mai multe lucruri despre tine și familia ta.

Afirmația 2. Puteți avea încredere într-o persoană care este foarte prietenoasă cu tine chiar dacă vă cunoașteți numai în online.
- ▶ Profesorul va modera discuția, conducând elevii spre înțelegerea a ceea ce este încredere și care este riscul de a avea încredere în comunicările online cu persoane necunoscute.

Discuție în baza secvenței video (8 minute)

- ▶ Profesorul va prezenta elevilor secvența video „Întâlnirile offline. Curiozitate și pericole”, care poate fi accesată de pe <https://siguronline.md/rom/copii/video> sau de pe canalul YouTube https://www.youtube.com/watch?v=MFqWg6FF0Xs&ab_channel=SigurOnline.md.
- ▶ Prin discuții, elevii vor identifica în comunicarea fetei cu numele online BUNNY și a utilizatorului Cowboy_99 care sunt semnele unei comunicări periculoase.
- ▶ Pentru a ghida elevii în identificarea semnelor suspecte ale comunicării cu o persoană necunoscută și identificarea posibilelor riscuri de ieșire în offline cu o persoană pe care au cunoscut-o în online, li se vor propune în cadrul discuției întrebările de mai jos.
  - ✓ Care este tipul relației celor doi? Se cunosc sau nu în viața reală?
  - ✓ Ce vă pune pe gânduri în mesajele pe care le scrie Cowboy_99?
  - ✓ Ce lucruri îi propune el fetei să facă?
  - ✓ Ce încearcă să facă BUNNY?
  - ✓ Simte ea că ceva nu este în regulă?
  - ✓ Ce o face pe BUNNY să accepte întâlnirea în offline, adică în viața reală?
  - ✓ Este aceasta o comunicare riscantă?

Notă. Secvența video poate fi vizionată pe segmente. Profesorul va ghida discuția în care elevii vor identifica semnele unei comunicări periculoase în mediul online.

- ▶ Ideile aduse în discuție de către profesor vor fi în cheia informațiilor din boxă.

Semne suspecte în comunicarea online

- ✓ Comunicarea pe subiecte personale și intime cu persoane cunoscute în mediul online.
- ✓ Senzația că persoana din mediul online este foarte de încredere și te înțelege cel mai bine, chiar dacă nu vă cunoașteți în realitate.
- ✓ Persoana cu care comunică te încurajează să faci lucruri neplăcute sau incomode. De exemplu, insistă să vă vedeți, totodată îți cere să nu spui nimănui de întâlnire sau să-ți minți părinții.
- ✓ Persoana cu care comunică cere să păstrezi în secret comunicarea.
- ✓ Persoana cu care comunică îți cere informații și date personale (de exemplu, școala în care înveți).

Riscuri în offline

- ✓ Persoana care vine la întâlnire este altcineva decât s-a prezentat a fi (de exemplu, este o persoană cu mult mai în vârstă sau chiar un adult).
- ✓ Persoana care vine la întâlnire nu corespunde imaginii pe care și-a creat-o în comunicare (de exemplu, are un comportament neadecvat și agresiv).
- ✓ Persoana din online, care cunoaște date personale despre unde înveți sau locuiești, ar putea încerca să apară în fața ta pe neașteptate.

Studiu de caz (12 minute)

- Profesorul va distribui elevilor fișa cu descrierea cazului pentru studiu (Fișa 2).
- Elevii vor analiza felul în care decurge comunicarea dintre Ana-Maria și Alex B. și vor identifica semnele periculoase ale acestei comunicări.
- Profesorul va modera discuția, punând accent pe ideile din boxă.

- ✓ Internetul oferă anonimitate. Oamenii foarte ușor se pot prezenta drept alte persoane.
- ✓ Orice comunicare online cu o persoană necunoscută trebuie analizată critic din următoarele aspecte: insistența celui care scrie, lucrurile și informațiile personale pe care acesta îți cere să le cunoască în comunicare, promisiunile pe care îți le face.
- ✓ Mesajele insistente ce conțin complimente, laude, aprecieri, aluzii la lucruri intime sunt semne de alarmă într-o comunicare cu persoane care au fost cunoscute în online.
- ✓ Prietenii din online, adolescenți ca și tine, interesați de comunicare și prietenie, nu promit cadouri sau alte lucruri care tentează.
- ✓ Dacă o persoană necunoscută îți propune o întâlnire în offline, gândește-te înainte de a accepta. Niciodată nu știi cine e persoana de cealaltă parte a monitorului și care sunt intențiile sale reale.

EVOCARE

Lucru în grup (9 minute)

- Elevii vor lucra în grup pentru a prezenta câțiva pași concreți pe care Ana-Maria sau orice alt copil îi poate întreprinde în cazul în care simte că ceva este suspect într-o comunicare online.
- Profesorul va modera discuția. Ghidați de profesor, elevii vor stabili acțiuni care sporesc gradul de siguranță în cazul comunicărilor online cu necunoscuții și posibilități de a cere ajutor.

- ✓ Verifică informația de la pagina de profil a persoanei cu care comunică în online. Ce fotografii are? Cât de reale par aceste fotografii? Ce distribuie? Câți prieteni are și cine îi sunt prietenii?
- ✓ În orice moment poți spune „Nu!”, dacă simți disconfort sau nesiguranță într-o comunicare online cu o persoană pe care nu o cunoști în viața reală.
- ✓ Dacă ești încurajat să minți, să ascunzi relația de prietenie, să faci lucruri care te fac să te simți neconfortabil sau să discuți pe teme intime, întotdeauna poți spune STOP.
- ✓ Dacă persoana cunoscută în online face aluzii cu tentă sexuală și susține că vrea să te vadă, imediat trebuie să anunți părinții sau un adult în care ai încredere.
- ✓ La orice etapă a comunicării, dacă simți că vrei să discuți confidențial cu cineva, scrie consultantului Siguronline pe www.siguronline.md.

EXTENSIE

Listă de verificare „Precaut online. În siguranță offline!” (2 minute)

- ▶ Profesorul va distribui elevilor fișele de verificare „Precaut online. În siguranță offline.” (Fișa 3)
- ▶ Fiecare elev, individual, își va evalua cunoștințele și abilitățile dezvoltate la lecție.

Tema pentru acasă

Se va solicita elevilor să treacă prin toate listele de prieteni din rețele sociale, să analizeze cine sunt ei, cât de bine îi cunosc și cât de des au comunicat cu cei pe care nu îi cunosc în viața reală. Posibil că vor identifica „prieteni” pe care vor dori să îi ștergă din lista de prieteni.

II.5.1 Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VI – VIII-a

Utilitatea lecției

Lecția/activitatea „Comunicarea cu prietenii online” oferă oportunitate profesorului de a forma/dezvolta la elevi comportamente de comunicare sigură în mediul online, de prevenire a situațiilor de risc legate de comunicările cu caracter intim cu persoane necunoscute în mediul online și întâlnirile offline cu persoane care au fost cunoscute în online. Prin activitățile desfășurate și discuțiile ghidate, cadrul didactic va identifica care alte subiecte despre siguranța online sunt necesare și importante de a fi discutate cu elevii.

Activitățile propuse pentru predarea/abordarea subiectului „Comunicarea cu prietenii online”, orientează cadrul didactic în selectarea strategiei pentru informarea, dar și formarea abilităților de comunicare sigură în online, identificare a „semnalelor” unei comunicări periculoase, evaluare a nivelului de încredere pe care îl au în prietenii online, precum și determinarea acțiunilor corecte ce pot fi întreprinse pentru a preveni sau stopa o comunicare suspectă.

Cadrul didactic rămâne flexibil în a stabili perioada, tipul activității și strategia pentru predarea acestui subiect, deciziile fiind luate în funcție de observațiile făcute pe câteva aspecte-cheie, dar și reflectate în demersul didactic propus. Activitățile interactive propuse în schița de proiect pot fi abordate aleatoriu, pot fi ajustate, adaptate în funcție de specificul clasei, vârsta și experiența de viață a elevilor.

Informațiile propuse în boxe pot fi adaptate în funcție de nivelul clasei, experiența anterioară a elevilor, gradul de percepere a mesajului, particularitățile de vârstă și specifice contingentului.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Exercițiu de analiză

Activitatea poate fi eficientizată prin proiectarea pe rând a situațiilor propuse pentru discuție. Nu se va dezvolta activitatea până la discuțiile despre pericolele comunicării cu persoane necunoscute în mediul online. Pericolele comunicării cu persoane necunoscute în mediul online vor fi abordate prin celelalte activități ce vor urma în cadrul lecției.

Dezbatere „Pro” sau „Contra”

În timpul dezbaterii, propunerile elevilor, argumentate prin exemple și bine structurate, vor fi notate pe tablă pentru a putea reveni la ele când va fi necesar de a le confirma sau infirma.

Discuție în baza secvenței video

Dacă decideți să prezentați secvența video integral și nu pe segmente, se recomandă a formula o sarcină pre-vizionare, ce va facilita înțelegerea de către elevi a diferitelor riscuri în urma acceptării unei întâlniri în offline cu o persoană care a fost cunoscută în online. De exemplu, formulați sarcina: „Găsiți 2 argumente pro și 2 argumente contra acceptării unei întâlniri în offline cu o persoană necunoscută din online. Observați care dintre argumentele voastre se regăsesc în secvența video ce urmează.”

Dacă ați hotărât să vizionați secvența video pe segmente, se recomandă stoparea la: Întâlnirea 1 (0'00" – 1'00"); Întâlnirea 2 (1'00" – 1'40"); Întâlnirea 3 (1'40" – 2'27"). Propuneți elevilor să identifice riscurile întâlnirilor în offline, raportându-le la întrebările și propunerile din chatul personajelor din video. Astfel veți ajuta elevii să facă legături între întrebările adresate și propunerile personajului Cowboy_99.

Studiu de caz

Nu se recomandă proiectarea studiului de caz la ecran. Elevii ar putea omite elemente importante din text. În cazul în care considerați că la prima etapă de lucru cu textul elevii se pot plictisi, împărțiți textul în 2 fragmente, explicând elevilor la cine este prima parte și la cine este cea de-a doua parte din text. Propuneți elevilor ce dețin prima parte a textului să-și citească fragmentul și să presupună ce ar putea conține fragmentul ce lipsește. Tehnica împărțirii conținutului va încuraja creativitatea.

Lucru în grup

Dacă simțiți, prin anumite răspunsuri ale elevilor, că aceștia nu identifică acțiunile sigure în comunicările cu persoane necunoscute în mediul online, pe lângă faptul că formulează sfaturi despre ce ar trebui să facă Ana-Maria, personajul din studiul de caz, li se va solicita să-și expună opinia asupra ceea ce nu ar trebui să facă după părerea lor.

Listă de verificare „Precaut online. În siguranță offline!”

Înainte de a le propune elevilor această sarcină, li se va explica ce este o listă de verificare și care este scopul acesteia.

II.5.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Comunicarea cu prietenii online”

Fișa 1.

Exemplul 1.

- Sal. Cf? Vrei să vb? 😏
- ?????
- Ai ochi foarte frumoși în poza ta de profil. 😍😍

Exemplul 2.

- Frumoasă poză. Mai postezi una?
- Ms. Pentru cine?
- Mine. 😏❤️
- Mmmmmmmmm...
- De mult timp te urmăresc 😍
- Cum te numești?

Exemplul 3.

- Ești cel mai bun prieten al meu 😍❤️
- Tu la fel...
- Vreau tot timpul să vb cu tine...
- De ce?
- Numai tu mă înțelegeți... Vreau să ne vedem...
- Cum? 😞😞😞
- Vin eu în orașul tău și găsesc un loc mai liniștit... 😏

Fișa 2.

Studiu de caz

Ana-Maria are 13 ani și petrece mult timp pe rețelele sociale. Ea postează fotografiile și gândurile proprii, comentează postările prietenilor, comunică cu prietenii săi virtuali, urmărește diferite platforme pentru tineri și viața unor tineri cunoscuți din țară.

Într-o zi Ana-Maria a avut o neînțelegere cu părinții acasă. Se simțea foarte tristă. A hotărât să scrie pe pagina sa din rețea că se simte tristă și singură. Mulți prieteni au susținut-o cu mesaje încurajatoare. A observat însă că are o notificare pentru un mesaj de la un utilizator care nu făcea parte din lista sa de prieteni. A acceptat chat-ul. Un oarecare Alex B. i-a scris: „Sal. Hai să vb. Poate eu îți ridic dispoziția...” 😊

Ana-Maria a fost curioasă să afle mai multe despre acest Alex B. Avea doar 2 fotografii și doar câțiva prieteni. Ana-Maria a hotărât să-i răspundă printr-un mesaj drăguț. În acea seară au comunicat până la miezul nopții. A doua seară discuția a continuat. Ana-Maria era sigură că a cunoscut un prieten adevărat, cu care se înțelege cel mai bine. I-a povestit multe lucruri despre sine, familia și prietenii săi, precum și hobby-urile pe care le are.

După o săptămână de comunicare, Alex a început să scrie că ar vrea să o cunoască pe Ana-Maria în realitate. Au urmat multe mesaje despre cât de interesantă și atrăgătoare este Ana-Maria. Băiatul îi mai scria că ar fi bine să nu spună la nimeni despre prietenia lor. Acesta va fi un mic secret al lor. În alte mesaje Alex a scris că ar putea să-și trimită unul altuia fotografii, iar atunci când se vor întâlni în realitate se vor cunoaște mai îndeaproape...

Pe Ana-Maria a speriat-o puțin insistența lui Alex B. Fata se simțea nesigură. Într-un moment a simțit că este speriată. Ana-Maria nu știe ce să facă.

Fișa 3.

Listă de verificare „Precaut online. În siguranță offline!” (Checklist)

Bifează dacă te regăsești în afirmațiile de mai jos.

- Conturile mele pe rețele sociale sunt conturi private. Nu toată lumea care dorește poate avea acces la ele.
- Informațiile pe care le ofer în comunicările online cu prieteni pe care nu-i cunosc în viața reală nu conțin date personale, informații personale despre familie, rude, prieteni, instituția în care îmi fac studiile.
- Devin foarte atent(ă) la prietenii din online care scriu diferite cuvinte de laudă, fără să mă cunoască în realitate.
- Când simt disconfort, jenă sau neîncredere într-o comunicare cu prieteni din online, întrerup această comunicare.
- Verific de fiecare dată informația despre prietenii mei noi din online: fotografiile, prieteni, postări, distribuiri.
- Dacă cineva cunoscut în online îmi propune sau cere să ne vedem în viața reală, povestesc părinților sau unui adult de încredere.
- Dacă un prieten(ă) cunoscut(ă) în online folosește cuvinte cu caracter sexual sau face aluzie cu tentă sexuală, imediat anunț părinții sau un adult de încredere.
- Știu că pot avea încredere în consultantul de pe platforma www.siguronline.md. Vorbesc cu el anonim și confidențial dacă simt că ceva nu este în regulă în comunicarea cu prietenii din mediul online.

II.6. Lecția „Despre încredere și pericole reale. Sexting”. Clasele a VIII – IX-a

„Despre încredere și pericole reale. Sexting” reprezintă subiectul unei lecții/activități de inițiere a elevilor claselor gimnaziale cu conceptul de sexting. Această lecție are menirea de a oferi un cadru general de cunoaștere al domeniului, dar și sfaturi practice, recomandări pentru stoparea sau solicitarea ajutorului.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Despre încredere și pericole reale. Sexting” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 10. Subiectul lecției/activității „Despre încredere și pericole reale. Sexting”

Subiectul lecției	Despre încredere și pericole reale. Sexting.
Grupul țintă	Elevii claselor a VIII – IX-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O ₁ – să descrie modul în care se conturează anumite emoții în mediul online; O ₂ – să determine ce înseamnă „a pierde controlul” în mediul online; O ₃ – să identifice fenomenul <i>Sexting</i> în baza exemplelor; O ₄ – să identifice trăirile unei persoane care a avut de suferit în urma sexting-ului; O ₅ – să evalueze gravitatea distribuirii în mediul online a conținuturilor cu caracter sexual; O ₆ – să descrie instrumente și acțiuni pentru a cere ajutor.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în grup. Metode, tehnici și procedee didactice: exercițiu, studiu de caz, dezbateri, listă de verificare. Mijloace: fișe, secvență video, conexiune la internet, foaie de flipchart.
Strategii de evaluare	Instrumentale: listă de verificare. Non-instrumentale: autoevaluare.
Concepte/ Termeni-cheie	Sexting.

Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/video https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=www9Fqm_bR8&ab_channel=SigurOnline.md https://siguronline.md/rom/educatori/informatii-si-sfaturi/sexting-intre-incredere-si-pericole-reale
---------	--

Schița demersului didactic

EVOCARE

Exercițiu. „E ok. De ce nu? vs Nu e ok. NU!” (5 minute)

- ▶ Pentru realizarea acestei sarcini, cadrul didactic va utiliza Fișa 1.
- ▶ Elevii vor fi aranjați într-un cerc sau semicerc.
- ▶ La mijloc de cerc sau clasă vor fi delimitate 2 zone.

- ▶ Profesorul va citi pe rând afirmațiile din Fișa 1.
- ▶ După fiecare afirmație citită, elevii vor alege o zonă pentru a-și manifesta acordul sau dezacordul față de afirmația citită. Se va iniția o discuție de grup. Elevii vor fi încurajați să-și argumenteze poziția cu referire la producerea de conținuturi și transmiterea acestora către utilizatorii de încredere pentru ei.

Studiu de caz (8 minute)

- ▶ Profesorul va prezenta elevilor cazul descris în Fișa 2.
- ▶ Fiecare elev va completa tabelul de mai jos, realizând sarcina: *Cine dintre cei 3 adolescenți, numele cărora este indicat în tabel, ar putea „pierde controlul” asupra fotografiei? Indicați cum anume poate pierde controlul fiecare dintre adolescenții implicați în această istorioară.*

Emilia	Damian	Eugen

- ▶ Cadrul didactic va explica ce înseamnă *sexting* și că acesta descrie un comportament de risc în mediul online pentru adolescenți și tineri.
- ▶ După completarea tabelului, pentru a facilita dialogul și a asigura înțelegerea subiectului lecției, se va solicita răspuns la întrebări ce urmează.
  - ✓ *Ce înseamnă a pierde controlul asupra unei fotografii?*
  - ✓ *Cât de sigur este să trimiți o fotografie personală utilizând aplicațiile de Messenger sau platformele sociale?*
  - ✓ *Ce cunoaște Damian despre sexting? Ce nu cunoaște Damian despre sexting?*
  - ✓ *Cum poate fi pierdut controlul involuntar?*
  - ✓ *O acțiune intenționată a cuiva poate dăuna? În ce circumstanțe?*

În cadrul discuțiilor se va pune accent pe faptul că riscul constă anume în pierderea controlului asupra unei imagini care ajunge în mediul online prin opțiunile de **Send** (Trimite), **Copy** (Copie), **Share** (Distribuie), **Post** (Publică), care sunt accesibile doar la un singur click. Controlul este pierdut atât de persoana care face și trimite, cât și de persoana care primește și crede că poate controla situația în continuare.

File de dicționar

Sexting – utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare pentru transmiterea de conținuturi cu caracter sexual (vezi și articolul „Sexting. Între încredere și pericole reale”, disponibil pe:

<https://siguronline.md/rom/educatori/informatii-si-sfaturi/sexting-intre-incredere-si-pericole-reale>).

REALIZAREA SENSULUI

Video „Între încredere și pericole reale” (2 minute)

- ▶ Profesorul va prezenta secvența video „Între încredere și pericole reale”. Filmulețul poate fi accesat de pe adresa <https://siguronline.md/rom/copii/video> sau de pe YouTube https://www.youtube.com/watch?v=www9Fqm_bR8&ab_channel=SigurOnline.md.

- ▶ Prin discuție dirijată, elevii vor determina momentul în care a fost pierdut controlul asupra situației și care au fost consecințele.

Discuție (8 minute)

- ▶ Profesorul propune elevilor să indice împreună pe un flipchart care pot fi riscurile transmiterii fotografiilor cu caracter intim către alte persoane.
  - ✓ *Compromiterea imaginii.*
  - ✓ *Afectarea reputației.*
  - ✓ *Distribuirea în masă a fotografiei.*
  - ✓ *Etc.*

REFLECȚIE

Exercițiu. „Dacă aș fi ...” (7 minute)

- ▶ Pentru a identifica trăirile unei persoane care a avut de suferit în urma unei situații de sexting, profesorul va propune elevilor să continue frazele:

„Dacă aș fi Marta, eu m-aș simți...”

„Dacă aș fi Dani, eu m-aș simți...”

Semaforul riscurilor (7 minute)

- ▶ Elevii vor primi fișe cu activitatea Semaforul (Fișa 3).
- ▶ Fiecare afirmație care descrie o situație, se va atribui unei culori:
  - Verde** – indică o situație fără risc pentru persoana din fotografie;
  - Galben** – indică o situație cu posibile riscuri pentru persoana din fotografie;
  - Roșu** – arată o situație de risc pentru persoana din fotografie.
- ▶ Pentru a asigura o evaluare corectă a gravității fiecărei situații descrise, profesorul va iniția o discuție, adresând câteva întrebări.
  - ✓ *Cum ați hotărât dacă fiecare dintre situații implică sau nu anumite riscuri?*
  - ✓ *Dacă fiecare dintre situații v-ar viza direct, cât de siguri online v-ați simți?*
  - ✓ *Cum fiecare dintre situațiile pe care le-ați atribuit zonei **Verde** pot ușor trece în zona **Galben** sau chiar **Roșu**?*
  - ✓ *Colegii de clasă ai Martei și ai lui Dani pot face ca unele zone Galbene și Roșii să fie evitate? Cum?*
- ▶ Concluziile formulate de elevi sunt în cheia informațiilor din boxă.

Ceea ce simțim când vedem anumite lucruri/postări/mesaje în mediul online este provocat de comportamentul unui utilizator, chiar dacă acesta este cunoscut sau necunoscut.

A contribui la răspândirea în mediul online a imaginilor cu caracter sexual ale copiilor este un lucru greșit, urât și interzis.

Fiecare își dorește ca imaginea și reputația sa online să nu fie afectată. Prin urmare, nimeni nu are dreptul, chiar dacă le consideră glume, să denigreze imaginea altor utilizatori.

Fiecare poate contribui la eliminarea conținuturilor online care duc la afectarea reputației și relațiilor în viața reală.

Dezbateri (7 minute)

- ▶ Profesorul inițiază o dezbateri cu referire la secvența video vizionată „Între încredere și pericole reale”.
- ▶ Pentru această activitate, elevii vor fi împărțiți în 2 grupuri. Fiecare grup va aduce argumente pentru una din afirmațiile:
  - ✓ *Profesorii trebuie să cunoască și să intervină dacă un elev ajunge să fie hărțuit sau luat în derâdere drept urmare a publicării unor conținuturi compromițătoare în mediul online.*
  - ✓ *Profesorii nu trebuie să se amestece în viața privată a elevilor.*
- ▶ Analizând răspunsurile elevilor, profesorul va explica rolul unui adult de încredere în cazul în care un/o adolescent(ă) are nevoie de ajutor chiar și într-o situație privată, legată de mediul online.
- ▶ Profesorul va prezenta elevilor platforma www.siguronline.md, accesând rubrica „Cere ajutor”, care permite comunicarea cu un consultant.

EXTENSIE

Listă de verificare „Eu dețin controlul!” (1 minut)

- ▶ Elevii vor primi Liste de verificare (Checklist) pentru autoevaluare (Fișa 4).

Tema pentru acasă

Profesorul propune elevilor pentru acasă 2 provocări:

1. Întreabă 2 prieteni ce cred despre transmiterea fotografiilor cu caracter intim.
2. Propune prietenilor 2 argumente că a produce și transmite fotografii intime este periculos.

II.6.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a

Utilitatea lecției

Sextingul ca și fenomen este răspândit în rândul adolescenților cu vârsta între 12-17 ani. Conform datelor studiului Siguranța copiilor pe Internet, 2021, circa 39% dintre respondenții intervievați au transmis imagini cu părți intime ale corpului persoanelor cu care sunt/au fost într-o relație și pe care o cunosc în viața reală. Cadrul didactic va utiliza conținutul lecției despre sexting în lucrul cu adolescenții claselor a VIII – IX-a, la necesitate adaptând conținutul pentru clasa VII-a.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Exercițiu „E ok. De ce nu? vs Nu e ok. NU”

Activitatea recomandată ar putea necesita mai mult timp decât sugerează scenariul didactic. În acest sens, pot fi selectate 2-3 afirmații pe care le considerați mai potrivite pentru grupul cu care lucrați. La dorință, cadrul didactic ar putea realiza un sondaj online în baza situațiilor propuse. Cu rezultatele obținute afișate la ecran, va fi moderată o discuție. Pentru realizarea unui sondaj online, cadrul didactic ar putea utiliza aplicații speciale (de exemplu, Turning Point, Mentimeter, MOODLE etc.).

Studiu de caz

Pentru a asigura o înțelegere mai bună a sarcinii, li se va solicita elevilor să explice cu cuvintele proprii ce înțeleg prin „fotografii intime” și „a pierde controlul”. Articolul la care se face referință în explicația termenului sexting (vezi pag. 75) este recomandat cadrelor didactice, nu și elevilor.

Sarcina poate fi simplificată prin înlocuirea exercițiului de completare a tabelului cu o altă sarcină, mai simplă. De exemplu: Explicați cum fotografia X poate ajunge din punctul A (Emilia) în punctul D (alți colegi de clasă)? Reprezentați punctele pe o linie la tablă. Elevii vor identifica și vor numi cine pot fi punctele A, B și C.

Secvența video „Între încredere și pericole reale”

În afară de întrebările pregătite pentru lucrul cu secvența video, se poate reveni și la activitatea precedentă (Studiu de caz), încurajând elevii să identifice asemănări și deosebiri între istoriile prezentate.

Exercițiu „Dacă aș fi ...”

La realizarea acestei sarcini li se va propune elevilor să „încalțe papucii” personajelor principale. Este o activitate de sensibilizare, dar care poate trezi diferite reacții și emoții. Pentru a simplifica sarcina cadrului didactic de gestionare corectă a acestor reacții, se recomandă reformularea frazelor în: Eu cred că Marta se simte... / Eu cred că Dani se simte...

Semaforul riscurilor

În cazul în care se dispune de mai mult timp pentru realizarea acestei activități, elevii pot lucra la aceeași sarcină, fiind împărțiți în grupuri. Atunci când vor fi prezentate situațiile și culorile atribuite, vor exista păreri diferite, care vor genera discuții și argumentări calitative.

Dezbateri

Pentru a dirija eficient dezbaterile, cadrul didactic va pregăti din timp câteva argumente pro despre rolul profesorului pe care le va aborda cu elevii. De exemplu:

- ✓ *Copilul se poate adresa după ajutor la profesorul în care are încredere și acest profesor poate fi altul decât dirigintele de clasă.*

- ✓ *Profesorul este obligat să respecte și să apere copilul, indiferent de situație.*
- ✓ *Profesorul poate cunoaște mai bine cum să rezolve o situație, având experiență de lucru cu copiii.*
- ✓ *Etc.*

II.6.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Despre încredere și pericole reale”

Fișa 1.

1. Îmi cumpăr o haină nouă. Îmi fac un selfie și trimit poza unei prietene/unui prieten.
2. Sunt la plajă. Vreau să-mi impresionez prietena/prietenul. Îmi fotografiez picioarele dezgolite sau brațele frumos bronzate și îi trimit această fotografie.
3. O relație se bazează pe încredere. Sunt într-o relație cu cineva și am încredere în această persoană. Fac fotografii cu mine „mai personale” și i le trimit.
4. Vreau să devin model. Am găsit în Internet câteva agenții de modelling din Moldova. Încă nu le-am scris. Cred că va trebui să le trimit fotografii cu mine. Așa că mi-am făcut mai multe fotografii.
5. Prietena mea mi-a scris că sunt fotogenică. Mi-a propus să ne distrăm și să mă fotografiez nud în niște poziții provocatoare. A promis că va face și ea la fel. După ce ne vom distra, vom șterge fotografiile.
6. Sunt într-o relație de mai bine de jumătate de an. Ne place să ne facem unul altuia cadouri și să ne arătăm cât de mult ținem unul la altul. Într-o zi mi se cere să trimit prin telefon o „adevărată” dovadă a iubirii: o poză în care sunt pe jumătate dezbrăcat(ă).

Fișa 2.

Studiu de caz

Emilia are 15 ani. Ea prietenește cu Damian, care are 16 ani. Ei petrec împreună foarte mult timp. După lecții se plimbă, discută, merg împreună la diferite distracții. Le este foarte greu să stea separați în timpul lecțiilor și orelor de seară, când sunt acasă. Pentru a fi mai aproape și în acest timp, ei comunică aproape continuu prin Messenger și WhatsApp. Au devenit foarte apropiați și acest lucru le place. În comunicările lor online, tinerii deseori își trimit diferite poze cu ceea ce fac sau despre starea lor de moment. Damian are un prieten foarte bun din altă școală pe nume Eugen. Eugen, glumeț din fire, îi sugerează într-o zi lui Damian să ceară de la Emilia o fotografie cu caracter intim. Vrea să vadă și el fotografia ca dovadă că Damian a avut curaj să o ceară.

După ce a mai stat pe gânduri câteva zile, Damian hotărăște că nu este nimic rău în asta. A auzit și de la alții că tinerii îndrăgostiți își trimit astfel de fotografii unul altuia. Ba mai mult, Damian știe că acest lucru se numește „sexting”. La următoarea întâlnire cu Emilia îi spune despre ideea pe care o are. O asigură că va fi distractiv. Emilia ezită să ofere un răspuns. Îi povestește Alinei despre ideea lui Damian. Alina spune o frază care o pune pe gânduri pe Emilia: „Dar dacă cineva pierde controlul?”.

Fișa 3.

Situație de risc pentru persoana din fotografie	
Situație cu posibile riscuri pentru persoana din fotografie	
Situație fără risc pentru persoana din fotografie	

Identifică, determină culoarea și înscrie în tabel litera corespunzătoare situației.

- A.** O colegă își face câteva poze cu telefonul său. Ți le arată direct din telefonul său.
- B.** Un coleg îți zice că ar vrea să trimită o poză „mai personală” unei fete cu care are o relație.
- C.** O colegă îți mărturisește că discuțiile online cu prietenul său au ajuns până la schimb de fotografii intime.
- D.** Primești în mesaj privat o fotografie nud a unei fete. Ești sigur(ă) că este vorba despre cineva din școală.
- E.** Cunoști că niște colegi din clasă trimit prietenilor/prietenelor fotografii intime.
- F.** Ai un frate mai mare. Ai împrumutat pentru o zi telefonul său și ai găsit în galerie mai multe fotografii intime explicite ale prietenei sale.
- G.** Profesorul deschide tabla și acolo este scris: „Analizăm fotografiile perverse ale R. D.” Toți râd. Nu înțelegi ce s-a întâmplat.
- H.** Un coleg îți cere sfatul pentru a rezolva o problemă cu niște fotografii intime care au ajuns întâmplător la el. Ambii ați hotărât să vă adresați unui profesor.

Fișa 4.

Listă de verificare „Eu dețin controlul!” (Cheklist)

- Fac fotografii pe care nu îmi este incomod sau frică să le vadă prietenii, colegii, chiar și părinții.
- Înainte de a apăsa butonul „Trimite” mă opresc și mă gândesc dacă vreau cu adevărat ca această fotografie să fie văzută de cel căruia i-o trimit.
- În mediul online este ca și în viața reală. Respect intimitatea mea și cea a altor persoane.
- Apreciez încrederea în oameni. Nu o demonstrez prin trimiterea unor fotografii cu caracter intim.
- Consider că nu am niciun drept să distribui imaginile intime ale altei persoane.
- Șterg orice fotografie cu caracter intim a unei colege sau a unui coleg care ajunge la mine intenționat sau din întâmplare.

- Vorbesc cu colegii care distribuie fotografiile intime ale altor colegi să nu facă acest lucru.
- Încerc să ajut cu un sfat sau sugestie un coleg/o colegă care a pierdut controlul asupra fotografiilor sale cu caracter intim.
- Știu că nu este deloc COOL, cum spun alții, să faci sexting, chiar dacă ești într-o relație și ai deplină încredere în prieten(ă).

II.7. Lecția „Relații și comunicare în mediul online”. Clasele a VIII – IX-a

Lecția/activitatea „Relații și comunicare în mediul online” are scopul de a dezvolta la adolescenți abilități de gândire critică în relațiile de simpatie și iubire online. Această lecție are menirea de a oferi un cadru general de cunoaștere a fenomenelor sextortion/șantaj sexual online, abuz în mediul online, precum și a-i informa pe elevi despre acțiunile ce pot fi întreprinse pentru stoparea sau solicitarea ajutorului.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Relații și comunicare în mediul online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 11. Subiectul lecției/activității „Relații și comunicare în mediul online”

Subiectul lecției	Relații și comunicare în mediul online.
Grupul țintă	Elevii claselor a VIII – IX-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O ₁ – să analizeze etapele/fazele evoluției unei relații în mediul online; O ₂ – să identifice elementele de control, manipulare și șantaj într-o comunicare intimă online; O ₃ – să deducă semnificația termenului șantaj sexual online în baza exemplurilor; O ₄ – să enumere instrumente și acțiuni pentru a solicita ajutor.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în grup. Metode, tehnici și procedee didactice: activitate puzzle, graficul T, discuție ghidată, studiu de caz, online quiz. Mijloace: fișe de lucru, flipchart, proiector, laptop, conexiune la Internet.
Strategii de evaluare	Instrumentale: test online.
Concepte/ Termeni-cheie	Sextortion/șantaj sexual online, abuz în mediul online.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/video https://siguronline.md/rom/copii/teste/online-quiz-cine-esti-intr-o-relatie-online https://siguronline.md/rom/copii/relateaza-istoria https://www.youtube.com/watch?v=DgUUr4q7jMM

Schița demersului didactic

EVOCARE

Puzzle (3 minute)

- Profesorul va distribui elevilor Fișa 1.
- Pe fiecare element de puzzle elevii vor înscrie câte un cuvânt care descrie o relație apropiată sau de iubire. Fiecare element va avea o însemnătate deosebită pentru relație.
- Elevii vor argumenta de ce au ales ca puzzle-ul lor să conțină anume aceste cuvinte.
- Elevii vor analiza dacă aceleași elemente se referă și la situația când relația este una în mediul online.
- Prin discuție dirijată, profesorul va ghida elevii în formularea ideii că atât în viața reală, cât și în mediul online într-o relație există niște componente importante fără de care această relație nu funcționează, cum ar fi, de exemplu: încredere, respect, siguranță, emoții pozitive.

Graficul T (4 minute)

- Profesorul va propune elevilor să completeze împreună un grafic cu 2 tipuri de informații „Acceptabile” și „Inacceptabile”.
- Elevii vor formula acțiuni care, în opinia lor, sunt sau nu acceptabile într-o relație din mediul online.

REALIZAREA SENSULUI

Vizionare ghidată (10 minute)

- Elevilor le vor fi distribuite fișe cu un tabel (Fișa 2) pe care îl vor completa la sfârșitul vizionării secvenței video „Sextortion sau șantajul sexual online”. Filmulețul poate fi accesat de pe pagina <https://siguronline.md/rom/copii/video> sau de pe YouTube https://www.youtube.com/watch?v=DgUUr4q7jMM&ab_channel=SigurOnline.md.
- Ghidați de cadrul didactic, elevii vor identifica cele 3 faze ale relației în mediul online (1. Îndrăgostire. 2. Control. 3. Șantaj și manipulare) și vor descrie caracteristicile pentru fiecare fază.
- Elevii vor identifica riscurile transmiterii de fotografii cu caracter sexual explicit. Profesorul va explica elevilor ce înseamnă *Sextortion* sau *Șantajul sexual online*.

File de dicționar

Sextortion – termen englez pentru a denumi forma de abuz în mediul online prin care unei persoane i se cer fotografii sau alte acțiuni cu caracter sexual, prin metode de manipulare sau/și amenințare.

Exercițiu de sensibilizare (6 minute)

- Pentru a identifica anumite comportamente, se inițiază o discuție în baza întrebării: *Care au fost circumstanțele în care fata a ajuns victima unui abuz?*
- Elevii vor fi ajutați să distingă și să numească diferite stări, dispoziții și trăiri ale fetei la începutul și la sfârșitul secvenței video. Profesorul va distribui elevilor pentru completare fișe de lucru (Fișa 3).

► Întrebări propuse:

- ✓ *Și-a dorit @Katy să trăiască emoțiile pe care le-ați identificat la sfârșitul filmulețului?*
- ✓ *Ce-i face pe oameni să reacționeze deseori negativ și să-i învinuiască pentru situația neplăcută în primul rând pe oamenii care trimit fotografii cu caracter sexual?*
- ✓ *Ce stări îi provoacă persoanei care a avut de suferit astfel de învinuiri?*
- ✓ *Dacă acei oameni care învinuiesc ar fi în locul fetei, cum s-ar simți?*

- Elevii, prin discuție, vor fi sensibilizați să nu blameze și să nu ia în derâdere adolescenții care au avut de suferit în urma expedierii fotografiilor cu caracter sexual.

Studiu de caz (15 minute)

- Studiul de caz descris în Fișa 4 va fi împărțit în 3 secvențe.
- Elevilor li se vor distribui secvențele 1 și 3. Secvența 2 nu va fi distribuită.
- Elevii vor lucra în grupuri, propunând ipoteze ce ar fi putut să se întâmple în cea parte a istoriei care lipsește.
- Vor fi identificare posibile comportamente de risc ale Emmei și elementele care lipsesc din diferite faze ale relației.
- Profesorul va solicita elevilor să descrie un scenariu al evoluției acestei relații în care nu se ajunge la abuz.
- Prin discuții dirijate, cadrul didactic va învăța elevii să analizeze critic evoluția unei relații în mediul online și să înțeleagă că experiențele comunicării cu necunoscuți pot fi atât pozitive și interesante, cât și periculoase și neplăcute.

REFLECȚIE

Discuție (7 minute)

- Profesorul inițiază o discuție prin care va ajuta elevii să înțeleagă că sextortion este o formă gravă de abuz, care, atunci când se întâmplă, trebuie oprită și există căi și modalități pentru a preveni sau opri persoana abuzatoare.
- Profesorul va discuta despre responsabilitatea primului pas.

Primul pas – Povestesc cuiva despre ce s-a întâmplat.

- Elevii vor identifica persoanele din cercul de încredere al unui tânăr.

EXTENSIE

Test (Online quiz) (1 minut)

- Elevii vor accesa și parcurge testul online „Cine ești într-o relație online” de pe dispozitivele lor sau de la tehnica de calcul disponibilă în clasă (link: <https://siguronline.md/rom/copii/teste/onlinequiz-cine-esti-intr-o-relatie-online>).

Tema pentru acasă

Profesorul va propune elevilor să acceseze acasă rubrica *Relatează-ți istoria* din Cyber Cafe de pe portalul www.siguronline.md, pentru a citi ce scriu alți copii despre diferite experiențe neplăcute pe care le-au avut în mediul online.

II.7.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a

Utilitatea lecției

Lecția/activitatea „*Relații și comunicare în mediul online*” va oferi oportunitate cadrului didactic de a informa elevii despre fenomenul *sexortion* sau *șantajul sexual online* și explica de ce acesta reprezintă o formă gravă de abuz în mediul online.

Lecția recomandă activități ce descriu aspecte delicate ale comunicărilor intime. Aceste activități pot declanșa diferite reacții neașteptate ale elevilor. Astfel, este importantă formularea cu grijă a întrebărilor și transmiterea mesajelor.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Puzzle

Activitatea ar putea fi personalizată, prezentând un puzzle cu cuvintele proprii. Elevii vor fi îndemnați să facă același lucru fiecare individual. Se poate reveni la această activitate la finele lecției și completa împreună un puzzle cu mai multe elemente. În acest caz va fi necesar de pregătit un puzzle din mai multe piese.

Graficul T

Această activitate este o continuare logică a activității precedente cu puzzle, fiind dezvoltată tema relațiilor online. Elevii vor fi ajutați să completeze cele 2 coloane pornind de la următoarele aspecte: *mesaje scrise, comentarii la poze sau alte postări, comunicarea prin apeluri video, transmiterea de fotografii și imagini video cu sine.*

Vizionare ghidată

Secvența video menționată („*Sextortion sau șantajul sexual online*”) este preconizată pentru a fi discutată în cadrul activităților desfășurate cu clasele a VIII-IX-a. Dacă decideți a desfășura lecția în clasele a VII-a sau a VIII-a și să folosiți secvența video în afara scenariului recomandat, formulați sarcini de lucru mai concrete. De exemplu: *Urmăriți atent secvența video și identificați momentul în care credeți că eroina se îndrăgostește, apare controlul din partea necunoscutului, este șantajată*”.

Exercițiu de sensibilizare

La necesitate, mesajul poate fi simplificat prin dezvoltarea atitudinilor empaticе, făcând referință, mai întâi, la felul cum se simte o persoană îndrăgostită. Se va reveni mai târziu la situația neplăcută a eroinei din secvența video prezentată. În timpul discuțiilor moderate de profesor elevii vor fi încurajați să se exprime cu respect și înțelegere față de victima din istoria vizionată/discutată.

Studiu de caz

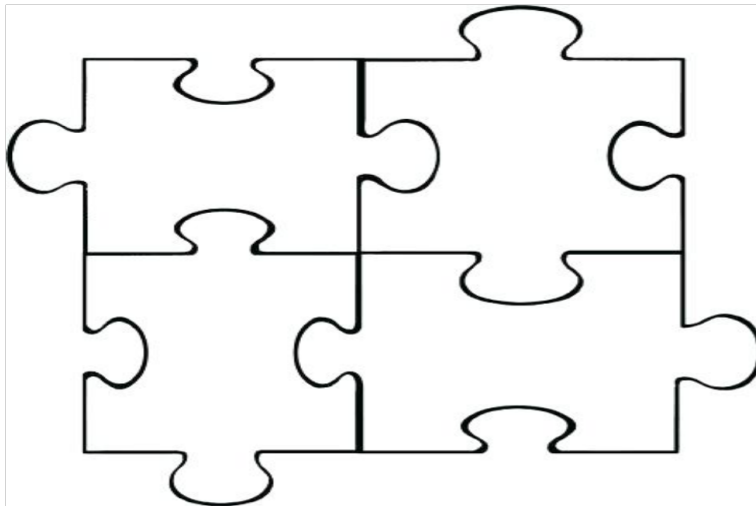
La necesitate, sarcina pentru lucrul cu studiul de caz poate fi simplificată, întrebând elevii dacă ei cred că Emma a trimis sau nu poza cerută și ce s-ar putea întâmpla în fiecare dintre situații.

Discuție

La realizarea acestei sarcini cadrul didactic va rezerva suficient timp pentru a discuta despre importanța de a cere ajutor de la persoane de încredere în cazul în care o persoană este șantajată sau amenințată online.

II.7.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Relații și comunicare în mediul online”

Fișa 1.

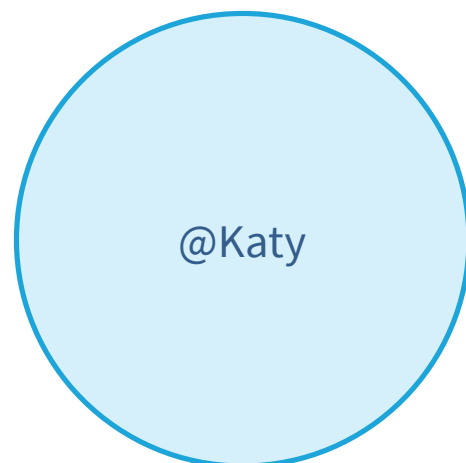
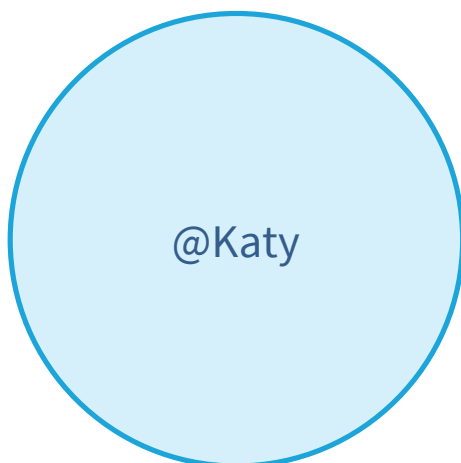
Fișa 2.

Emilia	Damian	Eugen

Fișa 3.

Indicați în cercul stâng cum o vedeți pe Katy la începutul secvenței video.

Indicați în cercul drept cum o vedeți pe Katy spre finalul secvenței video.

Fișa 4.

I

Emma are 16 ani. Acum e mijloc de semestru și, din cauza anumitor circumstanțe, ea a fost nevoită să plece într-o altă școală pentru a finaliza semestrul. În clasa ei nouă se simte foarte singură. Nu a reușit încă să se împrietenească cu nimeni. Colegii sunt ok, dar nu manifestă mare dorință să comunice cu ea la pauze sau după lecții. Emma nu-i învinuiește. Crede că așa este cu toți elevii noi veniți într-o clasă. Este sigură că peste câteva săptămâni neapărat se va împrieteni cu cineva.

Comunicarea online cu vechii săi colegi și prieteni o salvează oarecum. Nu are posibilitate să-i vadă des, dar încearcă să mențină comunicarea cu ei pe Facebook, Whatsapp și Viber. Emma comunică și cu persoane pe care nu le cunoaște în viața reală. Aceștia sunt tineri din diferite țări, foarte activi și interesați, voluntari la diferite organizații de tineret cu care comunică în engleză și franceză. Emma planifică să participe cândva într-un schimb intercultural unde, în sfârșit, și-ar cunoaște cu adevărat prietenii virtuali.

Într-o zi, unul dintre acești prieteni, dar cu care comunicase mai puțin, i-a scris un mesaj prin care îi spune că de mult timp o urmărește și crede că este o fată foarte inteligentă. Emma nu prea cunoștea multe lucruri despre acest tânăr, care i-a spus că are 19 ani. Știa doar că se numește John și locuiește în Londra. John avea o listă de prieteni privată și doar 2 fotografii.

După acel mesaj drăguț, Emma a început să comunice mai mult cu John. John parcă știa ce să scrie ca să o impresioneze. Emma a început să nu se mai simtă atât de singură. Simțea că se îndrăgostește. John i-a scris că nu a mai comunicat niciodată cu o fată atât de interesantă. Îi părea incredibil, dar s-a îndrăgostit.

Într-o zi, John i-a scris Emmei că ei neapărat se vor întâlni și vor fi împreună cândva, dar ar vrea până atunci să o cunoască mai aproape. A cerut să-i trimită o fotografie cu ea fără haine, fără lenjerie.

II

(...)

III

Emma este singură acasă. Îi este frică. Nu știe ce să facă. Pe neașteptate, primește un mesaj la telefon: „Hey, colegă nouă, salut! Unde ai dispărut? Nu mai ești disponibilă online. La telefon nu răspunzi. Profa de matematică a fost nemulțumită că ai ratat testul.”

Emma a deconectat telefonul.

II.8. Lecția „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală”. Clasele a VIII – IX-a)

Lecția/activitatea „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală” continuă lecția „Relații și comunicare în mediul online” și pune accentul pe aspectele importante de ordin juridic ce trebuie cunoscute de către fiecare adolescent. Sarcinile propuse pentru realizare în cadrul lecției vor contribui la responsabilizarea adolescenților privind transmiterea și distribuirea conținuturilor cu caracter sexual în care sunt reprezentante persoane cu vârsta de până la 18 ani.

NB: Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

Tabelul 12. Subiectul lecției „Sextortion. De la o relație online la o acțiune ilegală”

Subiectul lecției	Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală.
Grupul țintă	Elevii claselor a VIII-IX-a.
Tipul lecției	Lecție mixtă.
Durata lecției	45 de minute.
Competența specifică	Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.
Obiectivele operaționale	La finele lecției, elevii vor putea: O_1 – să identifice elementele unui șantaj sexual în mediul online; O_2 – să determine acțiuni ilegale în situațiile de comunicare online, transmitere și distribuire de conținuturi online; O_3 – să stabilească care sunt acțiunile sigure și responsabile într-o relație în mediul online; O_4 – să enumere acțiuni de solicitare a ajutorului și/sau să ajute un copil care trece printr-o situație de sextortion.
Strategii didactice	Forme de organizare: frontal, individual, în grup. Metode, tehnici și procedee didactice: discuție ghidată, lucru cu textul, explicație, studiu de caz, viziune video. Mijloace: fișe, foi albe de flipchart, proiector, conexiune la Internet.
Strategii de evaluare	Instrumentale: utilizare video.
Concepte/ Termeni-cheie	Sextortion/șantaj sexual, abuz sexual în mediul online.
Resurse	https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice https://siguronline.md/rom/copii/video https://www.youtube.com/watch?v=DgUUr4q7jMM&ab_channel=SigurOnline.md .

Schița demersului didactic

EVOCARE

Discuție dirijată (3 minute)

- ▶ Profesorul va propune elevilor spre discuții următoarele situații, formulate la persoana I.
  - ✓ *Mi-a cerut prietenul/prietena să fac o fotografie cu caracter intim și să i-o transmit.*
  - ✓ *Am transmis fotografia cu caracter intim a prietenului/prietenei meu/mele la alți colegi pentru a mă lauda cu ceea ce am primit.*
  - ✓ *Am publicat pe Instagram o fotografie cu caracter intim în care este un coleg/o colegă.*
- ▶ Profesorul va adresa întrebări.
  - ✓ *Ce înseamnă să fii responsabil pentru un conținut în mediul online cu referire la cele 3 situații enumerate mai sus: atunci când ceri de la cineva un conținut, când transmiți conținutul cuiva, când publici online conținutul primit de la cineva?*
  - ✓ *Înseamnă „a fi responsabil” același lucru cu „a purta răspundere pentru ceea ce faci”?*
- ▶ Prin discuție dirijată, profesorul va ghida elevii să evidențieze câteva lucruri importante (a se vedea boxa).

- Fiecare utilizator este responsabil în situația când cere un conținut de la o altă persoană.
- Fiecare utilizator este responsabil în situația când transmite un conținut primit de la o altă persoană.
- Fiecare utilizator este responsabil în situația când publică un conținut în care este reprezentată o altă persoană.

- ▶ La finele sarcinii, ghidați, elevii vor ajunge la concluzia că acțiunile de a cere, a transmite sau a publica în mediul online anumite conținuturi (fotografii și imagini video) înseamnă responsabilitate și răspundere pentru anumite consecințe.

REALIZAREA SENSULUI

Discuții ghidate în baza textului (5 minute)

- ▶ Profesorul va pregăti fișe cu fragmente de text conform culorilor (Fișa 1).
- ▶ Fiecare elev va primi un fragment de text la întâmplare.
- ▶ Profesorul va explica că aceste texte reprezintă vocea unor adolescenți care au avut situații neplăcute în mediul online.
- ▶ Elevii vor studia fragmentele de text primite.
- ▶ Profesorul adresează următoarele întrebări grupurilor de elevi:
  - ✓ *Ridică mâinile sus elevii care au fragmentul de text în culoarea verde. Despre cine este acest fragment de text?*
  - ✓ *Ridică mâinile sus elevii care au fragmentul de text în culoarea portocalie. Ce alte acțiuni în mediul online au făcut acești tineri?*

- ✓ Ridică mâinile sus elevii care au fragmentul de text în culoarea albastră. *De ce au intervenit alte persoane care sunt responsabile de protecția copiilor atât offline, cât și online?*
- ▶ Întrebări pentru toți elevii.
  - ✓ *Care este mesajul pe care doresc să-l transmită vocile din acest text?*
  - ✓ *Cine își amintește cum se numește situația când unui copil i se cer imagini foto sau video cu caracter sexual în condiții de șantaj și amenințare?*
- ▶ Profesorul va ajuta elevii să-și reamintească despre cele discutate la lecția „Relații și comunicare în mediul online”. Profesorul va ghida elevii să identifice mesajul transmis de vocile din acest text ale adolescenților.

Explicație (3 minute)

- ▶ Profesorul va explica că șantajul sexual al copiilor în mediul online și participarea la distribuirea în mediul online a imaginilor cu caracter sexual care reprezintă un copil sunt acțiuni ilegale și va informa despre acțiunile ilegale în situațiile de comunicare online, transmitere și distribuire de conținuturi online (a se vedea boxa).

1. Orice persoană cu vârsta până la 18 ani este considerată copil conform legilor Republicii Moldova.
2. Sextortion-ul sau șantajul sexual online este o formă a abuzului sexual în mediul online și este ilegal.
3. Nimeni nu are dreptul să solicite de la un copil fotografii sau imagini video cu caracter sexual.
4. Nimeni nu are dreptul să amenințe sau să șantajeze un copil.
5. Nimeni nu are dreptul să distribuie fotografii sau imagini video cu caracter sexual în care este reprezentat un copil.
6. Nimeni nu are dreptul să trimită sau să distribuie unui copil conținuturi cu caracter sexual.

- ▶ Profesorul va atenționa elevii că cele discutate sunt importante pentru a fi cunoscute de către fiecare tânăr utilizator cu scopul protejării și respectării drepturilor sale și ale altor utilizatori.

Studiu de caz (10 minute)

- ▶ Elevilor li se va distribui Fișa 2 cu studiul de caz.
- ▶ Profesorul va solicita elevilor să identifice fragmentul de text care sugerează ideea că ceea ce se întâmplă loanei este o acțiune ilegală săvârșită în adresa sa.
- ▶ Întrebări propuse elevilor.
  - ✓ *Care sunt alte momente în comunicarea celor doi până a se ajunge la șantajul sexual?*
  - ✓ *Cât de predispuși sunt tinerii să manifeste încredere față de persoane necunoscute cu care comunică în mediul online?*
- ▶ Profesorul va ghida discuția, menționând câteva lucruri importante.
  - ✓ *În mediul online este ilegal să ceri unui copil să creeze și să transmită fotografii cu caracter sexual.*
  - ✓ *Discuția cu caracter sexual dintre un adult și un copil reprezintă o infracțiune.*

- ✓ *Indiferent de vârsta persoanelor care șantajează sexual un copil în mediul online, acțiunea lor se consideră una ilegală.*
- ✓ *Șantajul sexual este grav atât în cazurile în care este săvârșit de persoane apropiate de vârsta copiilor, cât și fiind săvârșit de adulți de diferite vârste.*

REFLECȚIE

Poster (20 minute)

- Profesorul va începe realizarea sarcinii prin explicarea că orice copil care este amenințat sau șantajat de către cineva în mediul online nu se face vinovat de acest lucru. Acest copil are nevoie de ajutor și susținere. **Primul pas** spre ajutor ar fi ca el **să povestească cuiva ce i se întâmplă**. Primul pas al celui care cunoaște despre așa o situație ce i se întâmplă unui copil în mediul online este **să povestească cuiva care are responsabilitatea de a proteja copiii și drepturile acestora**.
- Pentru realizarea sarcinii profesorul va împărți elevii în 4 grupuri de lucru, abordând astfel diferite posibilități de a cere ajutor de la persoane responsabile în situații de șantaj sexual în mediul online.
  - GRUPUL 1* va discuta și realiza un poster în care vor fi prezentate condițiile în care un copil se simte mai încrezut să povestească cuiva ce i se întâmplă.
  - GRUPUL 2* va discuta și realiza un poster în care vor fi prezentate condițiile în care un copil nu se simte încrezut să povestească cuiva ce i se întâmplă.
  - GRUPUL 3* va discuta și realiza un poster în care vor fi prezentate condițiile în care un copil care cunoaște că un coleg/o coleg(ă) este șantajat(ă) se simte încre-zu-t(ă) de a povesti despre aceasta unui adult responsabil de protecția copiilor.
  - GRUPUL 4* va discuta și realiza un poster în care vor fi prezentate condițiile în care un copil care cunoaște că un coleg/o coleg(ă) este șantajat(ă) nu se simte încrezut(ă) de a povesti despre aceasta unui adult responsabil de protecția copiilor.
- Profesorul va menționa că fiecare grup poate indica pe poster persoanele către care se va adresa sau nu copilul, motivele pentru care se va adresa sau nu acestor persoane.
- Elevii vor prezenta posterele, argumentându-și opiniile.
- Profesorul va menționa că adulții responsabili (părinți, profesori, psihologi etc.) sunt obligați să respecte drepturile copiilor și să întreprindă toate acțiunile posibile pentru a ajuta un copil aflat în dificultate, fără a-i dăuna și fără a-l învinovăți de cele întâmplate.

II.8.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele a VIII – IX-a

Utilitatea lecției

Anonimatul pe Internet poate contribui la spargerea barierelor de timiditate și de disconfort în comunicarea cu alte persoane. În afara oricărui control, participanții fără scrupule pot hărțui, intimida și defăima pe alții, provocându-le, în condiții de relativă impunitate, stres emoțional și psihologic.

Lecția/activitatea cu subiectul „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală”, prin șirul de sarcini propuse, va completa/dezvolta cunoștințele elevilor cu privire la identificarea elementelor unui șantaj sexual în mediul online, îi va ajuta să stabilească care sunt acțiunile sigure și responsabile într-o relație în mediul online, precum și îi va informa despre faptul că acest fenomen este ilegal și intră sub incidența legii penale.

Cadrul didactic va citi cu atenție scenariul didactic recomandat, în special rubricile cu explicațiile profesorului. În cazul în care cadrul didactic nu se va simți sigur de anumite aspecte descrise sau va anticipa anumite întrebări de la elevi la care nu va cunoaște răspunsul, se va consulta cu un specialist de la portalul www.siguronline.md.

Sugestii metodologice pentru desfășurarea lecției

Discuție

Cadrul didactic, la necesitate, poate restructura activitatea prin a propune elevilor mai întâi să se exprime referitor la ce înseamnă să fii responsabil de un conținut (fotografie, video) cu sine sau cu o altă persoană (ce poți sau nu poți face cu acest conținut). După aceasta va putea trece la discutarea celor 3 situații propuse. Astfel se vor identifica deductiv principalele concluzii ale discuției.

Lucru cu textul

Folosirea metodei textului fragmentat poate genera neînțelegerea elementelor de conținut. Pentru a simplifica sarcina, elevilor li se va propune să citească individual textul și apoi să spună colegilor o idee importantă a fragmentului citit.

Explicație

Cadrul didactic poate oferi un rol activ elevilor în explicațiile despre aspectele importante ce trebuie cunoscute pentru protecția copilului în mediul online, propunându-le să citească enunțurile enumerate în scenariu. Pentru a facilita ghidajul, se va face referință la discuția din activitatea anterioară, explicând că acțiunile descrise au un caracter serios și implică persoanele responsabile de a proteja copiii.

Studiu de caz. Poster

Activitățile pot fi reorganizate astfel ca să se lucreze în grupuri la *Studiu de caz*, iar la sarcina Poster cadrul didactic doar va modera discuția. Reorganizarea activităților se recomandă în cazul în care profesorul a observat că elevii au nevoie de mai multe discuții la subiect sau expun atitudini de învinuire și judecare a persoanelor care au transmis conținuturi cu sine cu caracter sexual.

Video

În cazul în care s-a lucrat anterior cu elevii în baza secvenței video, elevilor li se va propune să identifice câteva acțiuni importante pentru a ajuta un adolescent/o adolescentă, a cărui fotografii sau imagini video cu caracter intim au ajuns să circule în mediul online.

II.8.2. Anexe pentru lecția/activitatea „Sextortion (șantajul sexual). De la o relație online la o acțiune ilegală”

Fișa 1.

Text

Din dorința de a fi mai cool și crezând că multe lucruri care se întâmplă pe Internet pot fi ușor șterse și uitate, am inițiat comunicări cu caracter intim pe Internet. Am ajuns într-un moment când am vrut ceva mai mult decât... Am cerut poze. Poze cu caracter sexual. Promiteam că aceste poze nu vor fi văzute de vreo altă persoană. Nimeni nu va cunoaște despre comunicarea noastră și secretele pe care le avem. În acele momente, totul părea ca o relație adevărată în care există multă încredere și lucruri secrete despre care nu cunoaște nimeni altcineva.

Cineva nu a respectat promisiunea și a transmis pozele primite altor prieteni. Atunci când a transmis nu știa că este chiar atât de grav sau s-a gândit că ar putea fi grav, dar numai nu pentru sine. Au fost situații când cineva a transmis fotografiile intenționat unei alte persoane pentru a face glume urâte pe seama tinerei sau tânărului din imagine. Au fost alte situații când unii au mai cerut poze, amenințând cu ruperea relației.

Până la urmă toate lucrurile ajung a fi cunoscute, mai ales pe Internet. Acele fotografii au ajuns din întâmplare sau intenționat la alți colegi și prieteni. Opțiunile *Trimite* și *Distribuie* au fost folosite de alte persoane la care au ajuns intenționat sau din întâmplare unele poze. Fotografiile distribuite au fost văzute de alți elevi din școală, de profesori, de părinți. A fost foarte neplăcut pentru toată lumea. A fost neplăcut pentru cei care au trimis acele fotografii, pentru cei care au cerut aceste fotografii, pentru cei care au distribuit mai departe acele fotografii.

Pe rețele sociale nu te poți ascunde. Au fost situații când administratorii de rețele au raportat acele fotografii către specialiști. Semnul de alarmă pentru ei a fost identificarea imaginilor cu caracter sexual în care sunt reprezentați copiii. Și aici glumele s-au terminat. Adulții care sunt responsabili de protecția copiilor atât în offline, cât și în online, au discutat cu noi. Fiecare este responsabil de ceea ce face în mediul online. Fiecare va purta o răspundere în cazul în care va face ceva ilegal. A cere și a distribui în mediul online fotografii cu caracter sexual în care sunt reprezentați copii este o acțiune ilegală.

Fișa 2.

STUDIU DE CAZ

Ioana are 16 ani. A trecut să locuiască cu familia în altă localitate. Respectiv merge la o altă școală. În una din zile, primește o cerere de Follow pe Instagram de la un oarecare @Badboy. Refuză. În aceeași zi îi scrie o fostă colegă de școală și îi spune că va crea un cont cu informațiile sale (are fotografiile de la petreceri cu colegii) și o va cunoaște toată lumea dacă nu acceptă să comunice cu un oarecare @Badboy. Ioana crezând că prietena sa de școală glumește, astfel dorind să-i facă cunoștință cu un băiat, acceptă până la urmă cererea de Follow a lui @Badboy și începe să comunice cu el.

Timp de vreo 2 săptămâni, cei doi comunică foarte mult. @Badboy îi pare Ioanei foarte interesant și atent la tot ce spune ea. Ioana se simte bine. Acesta i-a scris că are 17 ani. Într-o seară, băiatul îi propune fetei să facă o fotografie din acelea mai fierbinți pentru a da cumva niște senzații mai puternice relației pe care o au. „Hai, nu mai suntem copii. Nu?” Ioana este mai întâi rușinată de o astfel de propunere, dar până la urmă acceptă pentru a nu părea prea copilăroasă pentru noul său prieten care a devenit foarte important pentru ea.

Seara următoare, @Badboy cere deja Ioanei să pornească camera și în timp ce discută cu el să se dezbrace. Ioana se sperie de o astfel de propunere și refuză. @Badboy o amenință că în cazul în care nu acceptă va crea un cont cu datele sale și anume cu fotografia pe care i-a trimis-o anterior și o va cunoaște toată lumea. În acest moment, Ioana își amintește de colega sa de la care ar fi primit un mesaj asemănător înainte de a accepta comunicarea cu @Badboy. I-a dat un telefon. Fata nu cunoștea nimic despre @Badboy.

Ioana s-a speriat. Îi era frică să pună mâna pe telefon sau laptop. A adunat tot curajul și i-a povestit mamei sale. Mama a fost cea care a scris pe www.siguronline.md.

Astfel au fost implicați diferiți specialiști în rezolvarea cazului dat. Până la urmă s-a adevărit că @Badboy era de fapt un bărbat de 27 de ani și că a mai avut astfel de comunicări cu alte fete de vârsta Ioanei sau chiar mai mici.

Resurse

- 1) Portalul SigurOnline/Resurse informative și didactice pentru copii, părinți și profesori (limbile română și rusă); disponibil pe: www.siguronline.md
- 2) Studiu „Siguranța copiilor pe Internet”, Centrul Internațional „La Strada”, (2021); disponibil pe: http://lastrada.md/pic/uploaded/Studiu_Siguranta_online-comportamente_si_riscuri-FINAL.pdf
- 3) Portalul Better Internet for Kids/Resurse și materiale informative pentru grupuri profesionale, părinți și copii dezvoltate de specialiști din diferite state (în diferite limbi); disponibil pe: <https://www.betterinternetforkids.eu/en-GB/resources>
- 4) Portalul Internet Matters/Resurse educaționale pentru părinți și copii, resurse didactice pentru lucrul cu copiii (limba engleză); disponibil pe: <https://www.internetmatters.org/>
- 5) Portalul Ora de Net/Resurse pentru părinți, copii și profesori dezvoltate în cadrul proiectului derulat de „Salvați Copiii”, România; disponibil pe: <https://oradenet.ro/>
- 6) Portalul Internet Sans Crainte/Resurse educative și didactice pentru părinți și cadre didactice (limba franceză); disponibil pe: <https://www.internetsanscrainte.fr/>
- 7) Platforma UK Safer Internet Centre/Resurse informative, educative pentru grupuri profesionale, copii, tineri și îngrijitori (limba engleză); disponibil pe: <https://www.saferinternet.org.uk/>

